

UMniverzum

Interna revija Univerze v Mariboru

ŠTEVILKA 4 | JUNIJ 2017

**INTERVJU Z
REKTORJEM**

**RAZVRŠČANJE
UNIVERZ**

**UNIVERZA
ALABAMA**

**ZDRAV DUH
V ZDRAVEM TELESU**

KOLOFON

Odgovorna urednica
Vanja Borovac

Uredniški odbor
Lidija Novak
Petra Štraus

Lektoriranje
Miha Rubin

Fotografije
Mediaspeed.net
Pixabay.com
Arhiv UM

Oblikovanje in grafična priprava
Smiljan Pintarič

Tisk
Tiskarna Koštomaj d.o.o.

Naklada
2.000 izvodov

Izdajatelj
Univerza v Mariboru
Slomškovo trg 15
2000 Maribor

ISSN 2463-9303

Vabimo vas k ustvarjanju prihodnjih števil revije. Predloge zbiramo na e-naslovu: enovice@um.si

NAVODILA za pripravo člankov:

- Prispevek brez fotografij, ki je dolg 2 strani – 12.500 znakov s presledki
- Prispevek brez fotografij, ki je dolg 1 stran – 6250 znakov s presledki
- Za vsako dodano fotografijo odštejete spodaj določeno število znakov:
  - Fotografija širine treh stolpcev – 2700 znakov
  - Fotografija širine dveh stolpcev – 1700 znakov
  - Fotografija širine enega stolpca – 750 znakov
  - Fotografije naj bodo ločljivosti vsaj 300 dpi

Vljudno prosimo, da ima vsak članek, ki nam ga posredujete, tudi naslov in morebitne podnaslove ter 1000 znakov povzetka za prevod v angleški jezik.

UVODNIK

S pomladjo se prav razcvetijo naše dejavnosti. Pestra je bila konferenčna dejavnost, zvrstile so se promocije študijskih programov, potekala so predavanja gostujočih profesorjev in Botanični vrt je ponovno odprl vrata za obiskovalce.

To in še precej drugega boste našli v tokratni številki UMniverzuma. Začenjamo s člankom o projektu socialnega podjetništva. Podjetništvu so se posvetili tudi v Tovarni podjetij in na Ekonomsko-poslovni fakulteti, kjer so pripravili prispevek o rezultatih raziskave Slovenski podjetniški observatorij za leto 2016.

Stalnica so prispevki s področja kakovosti. Tokrat vam predstavljamo različne lestvice razvrščanja in parametre, ki jih spremljajo.

Na svetovnem trgu univerz so tovrstna razvrščanja vse bolj pomembna.

Kar trije naši profesorji so v minulih mesecih praznovali visoke jubileje: častni doktor in dolgoletni sodelavec Pravne fakultete prof. dr. Gernot Kocher, ugledni slavist prof. dr. Jože Lipnik s Filozofske fakultete in odlični matematik prof. dr. Josko Vukman s Fakultete za naravoslovje in matematiko.

Precej prostora smo tokrat namenili zdravemu načinu življenja. Na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede so pripravili prispevek o skrbi za boljšo prehrano študentov. Iz Študentskih domov nas vabijo k zdravemu načinu življenja, iz Športnega centra Leona Štuklja pa poročajo o novi študentski športni ekipi »Frizbi«. Prav tako so se študentje posvetili tej temi s prispevkom »Zdrav duh v zdravem telesu«.

Poleg tega pripravljamo tudi nekaj večjih prireditev v maju in juniju. Še posebej vas vabimo na prireditev Regionalno-razvojne zgodbe – vino in vrtnice Botanični vrt in še na mednarodno veslaško regato Osmerci na Dravi, ki bo potekala na Lentu.

Za piko na i nam je prof. dr. Miran Mernik pripravil reportažo s svojega gostovanja na University of Alabama at Birmingham (UAB).

Za prejšnjo številko našega internega glasila smo prejeli precej pohval, seveda pa se trudimo, da bi bili še boljši. Zato vsakič uvedemo kakšno novost. Tokrat so to napovedi večjih dogodkov v prihodnjih mesecih in veseli smo, da že imamo prvi oglas. Kar nekaj avtorjev ni pripravilo povzetkov v angleškem jeziku, želimo, da nam to uspe v naslednji številki, ki vas bo pričakala ob koncu poletnih počitnic.

➤ Vanja Borovac

VELIKO DELA JE ŽE BILO OPRAVLJENEGA..... 4

Ob polovici mandata rektorja prof. dr. Igorja Tičarja ...

RAZVOJ SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA..... 6

Socialno podjetništvo je mlado področje, ki je nastalo v obdobju zadnje ekonomske krize ...

SLOVENSKI PODJETNIŠKI OBSERVATORIJ 2016: SLOVENSKA PODJETJA IN DRUŽBENA ODGOVORNOST.... 10

Družbena odgovornost podjetij v Sloveniji prisotna, a razpršena in premalo povezana v celoto na nacionalni ravni ...

12. STROKOVNA KONFERENCA ROSUS 2017 – RAČUNALNIŠKA OBDELAVA SLIK IN NJENA UPORABA V SLOVENIJI 2017 13

Z MAJHNIMI KORAKI DO ZMAGOSLAVJA NA VRHU PODJETNIŠKE GORE 14

Predstavljajte si podjetnika na letalu, ki se vrača s sejma v Dubaju ...

RAZVRŠČANJE UNIVERZ 16

Rangiranje univerz je precej kompleksno področje, odvisno od številnih faktorjev ...

MEDNARODNA KONFERENCA V PORTOROŽU O RAZVOJU ORGANIZACIJSKIH ZNANOSTI 19

V Portorožu je med 22. 3. in 24. 3. 2017 potekala 36. mednarodna konferenca o razvoju organizacijskih znanosti, ki jo vsako leto pripravi Fakulteta za organizacijske vede Univerze v Mariboru ...

DIGITALNA VARNOST..... 20

Inštitut za informatiko Fakultete za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru in Slovensko društvo INFORMATIKA (SDI), ki je pobudnik podobnih dnevnih dogodkov in posvetovanj v Sloveniji, sta organizirala dobro obiskan posvet Digitalna varnost ...

80 LET PROF. DR. JOŽETA LIPNIKA..... 22

75 LET ČASTNEGA DOKTORJA UM PROF. DR. GERNOTA KOCHERJA..... 24

70 LET JE PRAZNOVAL PROF. DR. JOSO VUKMAN..... 25

KNJIŽNIČNE APLIKACIJE ZA UČINKOVITEJŠE DELO Z INFORMACIJSKIMI VIRI 26

GOSTUJOČI PROFESOR DR. DONATHAN BROWN 28

V letnem semestru letošnjega akademskega leta je Oddelek za anglistiko in amerikanistiko na Filozofski fakulteti še posebej ameriško obarvan ...

EKOLOŠKO PRIDELANA HRANA – PRAVICA DO KAKOVOSTNE PREHRANE ŠTUDENTOV 29

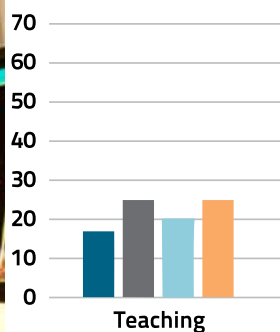
Eколоško kmetijstvo kot najbolj trajnostni način kmetovanja hkrati zagotavlja pridelavo kakovostne, varne hrane ...

ZDRAV ŽIVLJENJSKI SLOG V ŠTUDENSKIH DOMOVIH UNIVERZE V MARIBORU 32

ZDRAV DUH V ZDRAVEM TELESU 35

IMAMO ŠTUDENTSKO EKIPU ULTIMATE FRIZBIJA..... 36

ŠESTO SLOVENŠKO TEKMOVANJE IZ POGAJANJ ZA ŠTUDENTE PRAVA..... 37

EKIPA UNIVERZE V MARIBORU PONOVO SLAVILA NA MEDNARODNI VESLAŠKI REGATI UNIVERZITETNIH OSMERCEV NA DRAVI..... 38

Namen dogodka je oživiti življenje ob in na reki Dravi, buditi vodne športe in bolje izkoristiti naravne potenciale našega mesta ...

RAZSTAVA POLJUB Z JEZIKOM 40

NOVICE 41

FAKULTETI ZA LOGISTIKO MEDNARODNA AKREDITACIJA
ECBE ZA NAJDALJŠE OBDOBJE 41

USPOSABLJANJE ŠTUDENTOV FAKULTETE
ZA ENERGETIKO UNIVERZE V MARIBORU
NA PORTUGALSKEM 42

IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA IZ TEMELJNIH
POSTOPKOV OŽIVLJANJA (TPO) 42

EKSKURZIJA ŠTUDENTOV ENERGETIKE V KRŠKEM ... 43

POVIŠAN VPIS V PROGRAME, KATERIH
DIPLOMANTI SO ISKANI NA TRGU DELA..... 43

NOVI DOKTORJI ZNANOSTI..... 44

PRVI MAGISTRI NA FAKULTETI ZA TURIZEM..... 45

MEDNARODNA KONFERENCA
NA ŠTUDENTŲ OSREDOTOČENI
PRISTOPI K UČENJU IN POUČEVANJU 45

REGIONALNO-RAZVOJNE ZGODBE VRTNICE IN VINO..... 46

KNJIŽNE NOVOSTI 47

26. POSVET MEDICINA, PRAVO IN DRUŽBA 47

POSVET O KORUPCIJI 47

RAZVOJ TRANSPORTA, LOGISTIKE IN
MOBILNOSTI V SLOVENIJI..... 47

NOVE IZDAJE UNIVERZITETNE ZALOŽBE 48

ZNANSTVENA MONOGRAFIJA
»INCREASING INTELLIGENCE« 48

IN MEMORIAM: IZR. PROF. DR. ALEŠ NOVAK..... 49

VTISI GOSTUJOČEGA PROFESORJA Z „UNIVERSITY OF ALABAMA AT BIRMINGHAM“ 50

Zametki mojega sodelovanja z oddelkom za računalništvo na University of Alabama at Birmingham (UAB) segajo v leto 2001...

NAGRADNA KRIŽANKA..... 52

VELIKO DELA JE ŽE BILO OPRAVLJENEGA

➤ VANJA BOROVIČ

Ob polovici mandata rektorja prof. dr. Igorja Tičarja smo ga zaprosili, da oceni, kako je potekalo dosedanje delo, in tudi predstavi, kakšni so načrti vodstva Univerze v Mariboru za prihodnji dve leti.

Kot blisk je minila prva polovica mandata. Kako kot rektor ocenjujete minuli dve leti? V tem prvem obdobju ste se veliko ukvarjali z »dediščino« krize.

Tičar: Mislim, da je bilo opravljenega kar nekaj dela. Končno smo uspeli rešiti finančne probleme, ki so nastali že pod prejšnjimi vodstvi.

Mislim, da je bilo opravljenega kar nekaj dela. Končno smo uspeli rešiti finančne probleme, ki so nastali že pod prejšnjimi vodstvi.

Šele sedaj je prišlo do tega, da smo dobili izvršna navodila ministrstva in inšpektorata, kako in kdaj naj te probleme razrešimo. Takoj smo pristopili k saniranju tega stanja in prav te dni bodo poplačila izvršena. To je bil eden od največjih problemov, prav tako smo skladno z zakonodajo in stališči sodišča ter ustavnimi pripombami uredili vertikalna in horizontalna napredovanja na univerzi.

V prvih dveh letih vodenja Univerze v Mariboru ste dali velik poudarek raziskovanju in razvoju projekta Vzhodna.si. Kaj bo treba na tem področju še postoriti?

Tičar: Močno smo se povezovali z gospodarstvom in prvi rezultati so že tukaj. Univerza se je začela vračati k svojim koreninam na tista področja, za katera je bila ustanovljena. Tudi na športnem področju smo bili dejavni, čeprav

bi si želel, da bi nam uspelo priti še dlje. Pridobili smo novo infrastrukturo, čolnarno, nove objekte v Študentskih domovih in zdaj je na študentih in zaposlenih, da začnejo te objekte v čim večji meri koristiti. Brez razvite športne dejavnosti težko govorimo o dobri univerzi.

Pripravljen je nov Zakon o visokem šolstvu. Kako ste zadovoljni z zakonskim gradivom?

Tičar: Trenutno delujemo pri pripravi novega Zakona o visokem šolstvu. Zaenkrat nisem preveč zadovoljen, saj še vedno nismo dosegli tega, kar smo se dogovorili na Rektorski konferenci RS, da je treba pripraviti nov zakon o univerzah. Na političnem področju je še veliko nerazumevanja za pričakovanja in potrebe univerz. Prav tako je ostal velik problem na finančnem področju, ker praktično ne spoštujemo več sprejetega dogovora, da do leta 2020 pridemo do dveh odstotkov bruto družbenega produkta. Že leta 2010 smo zapisali, da naj bi prišli na 2 odstotka BDP, vendar je nato ostalo le pri željah. Pri financiranju trenutno za znatnost dosegamo le 0,61 odstotka BDP, kar je celo manj, kot je ta odstotek znašal leta 2011. Tako ugotavljamo, da smo močno podfinancirani in zato težko tekmujeemo na svetovnem trgu znanja. Kljub temu pa se lahko pohvali-

Predvsem se bomo posvetili dvigu kakovosti dela in proaktivnemu sodelovanju z gospodarstvom vzhodne kohezijske regije ter določenim sanacijam, če bodo potrebne.

mo z nekaterimi našimi rezultati in dosežki, ki so glede na obseg razpoložljivih sredstev odlični. Na vsak način si želim, da bi aktualna oziroma bodoče vlade pokazale bistveno več razumevanja za potrebe visokega šolstva.

Statutarna komisija je pripravila nekaj sprememb statuta. S tem se je olajšal postopek imenovanja rektorja. Kako bo to vplivalo na naslednje volitve rektorja?

Tičar: Kar se tiče sprememb statuta, ki so vznemirile določene kroge, predvsem sindikate, smo po mojem mnenju na dobri poti, da uveljavimo načelo avtonomije univerze, zagotovljeno že v ustavi. Seveda zame osebno to še ne pride v poštev, upam pa, da bomo s tem v prihodnosti omogočili univerzi, kar ji glede na zakon in ustavo pripada. Nov bo tudi način volitev rektorja, saj prinaša večjo udeležbo zaposlenih na volitvah. Sem pa bil rahlo presenečen in razočaran, ko sem videl rezultate rektorskih volitev Univerze v Ljubljani, ki so jih izpeljali po novem zakonu, a je bila izkazana izrazito velika nezainteresiranost. Menim, da to ni dobro.

Pred nami je novo študijsko leto. Kaj novega lahko pričakujemo na naši univerzi?

Tičar: Pričakujem nadaljnje uspešno delo in še posebej dvig kakovosti pedagoškega ter raziskovalnega dela. Na področju investicij si bomo prizadevali za uresničitev novih projektov, pri čemer bi rad spomnil, da smo že izpeljali kar nekaj pomembnih naložb, kot so Baroničina hiša, obnova poslopja na Krekovi ulici 2 za potrebe arhitekture in nov Inštitut za energetiko. Pripravljamo več sanacijskih projektov, kot so FVV, streha na FERi, obnova FZV, sanacija poslopja fakultet na Koroški cesti in energetska prenova FOV.

Poleg tega bi radi v naslednjih dveh letih dosegli še vse tisto, kar smo si zadali v programu. Predvsem se bomo posvetili dvigu kakovosti dela in proaktivnemu sodelovanju z gospodarstvom vzhodne kohezijske regije ter določenim sanacijam, če bodo potrebne.

RAZVOJ SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA

➤ VANJA BOROVAC

Socialno podjetništvo je mlado področje, ki je nastalo v obdobju zadnje ekonomske krize. Na pobudo nobelovca Muhammada Yunusa že od leta 2012 spodbujamo socialna podjetja. Glede nato, da smo gostili v času obiska Dalajlame v Mariboru še Muhammada Yunusa na Univerzi v Mariboru, smo se odločili to področje pogledati bolj podrobno. Takrat smo namreč podpisali dogovor za ustanovitev Centra socialnega podjetništva. S podatki sta nam pomagala Tadej Slapnik, državni sekretar, pristojen za vzpostavitev dialoga s civilno družbo in koordinacijo državljskih pobud ter socialno podjetništvo v kabinetu predsednika vlade in izred. prof. dr. Barbara Bradač Hojnik, ki se s tem področjem ukvarja na Ekonomsko-poslovni fakulteti.

**Kako je to področje v tem času zažive-
lo v Sloveniji? Glede na to, da je usta-
novljenih že 250 socialnih podjetij, je
to najbrž že precejšen napredek?**

Tadej Slapnik: Področje socialnega podjetništva postaja vse pomembnejše tako v Sloveniji kot tudi v EU in drugod. V Sloveniji je to področje po letu 2012 vse bolj pridobivalo na pomenu in raslo, največjo rast pa je doživelo v zadnjih dveh letih, ko se je število socialnih podjetij povečalo za 300 %.

Medtem ko so bila socialna podjetja sprva usmerjena predvsem v zaposlovanje ranljivih skupin ljudi in je bilo njihovo delovanje opredeljeno z zakonom o socialnem podjetništvu, v okviru katerega so bila predvidena le za nekaj vsebinskih področij, novi predlog zakona širi delovanje socialnih podjetij na vsa področja gospodarske dejavnosti. Vse bolj se

izred. prof. dr. Barbara Bradač Hojnik

razvijajo tudi različne oblike organizacij, ki dosežajo pozitivne družbene učinke in jih zato lahko uvrščamo med podjetja socialne ekonomije. Socialna ekonomija tako dobiva širšo dimenzijo, saj na to področje uvrščamo tako socialna podjetja kot tudi zadruge (kooperative), društva, fundacije, zavode, organizacije vzajemnega delovanja in druge skupnostne oblike organiziranosti. Prav zaradi širšega pojmovanja socialne ekonomije je bila potrebna nova opredelitev, ki jo je pripravila EU in jo na podoben način uporabljamo tudi v Sloveniji. V zadnjem poročilu skupine GECES (ekspertne skupine Evropske komisije za socialno podjetništvo) je bila ta opredelitev usklajena in institucionalizirana tudi na evropski ravni.

To bo zagotovo prispevalo k temu, da bo socialna ekonomija postala pomembna gospodarska veja, ki bo predstavljala tako priložnosti za razvoj socialno-podjetniških idej, socialnih inovacij, njihovo materializacijo in realizacijo na trgu v obliki produktov, storitev in dejavnosti s pozitivnim družbenim učinkom. Poleg tega pa bo v obdobju, ko

Tadej Slapnik, državni sekretar

smo priča hitrim tehnološkim spremembam in digitalni transformaciji družbe, nudila ustrezno alternativo za ustvarjanje delovnih mest prihodnosti in bo ob upoštevanju načel socialnega podjetništva tudi zagotavljala njihovo trajnost in stabilnost.

Barbara Bradač Hojnik: Delež registriranih socialnih podjetij je v Sloveniji v primerjavi z ostalimi razvitimi državami zelo nizek. Če je v Sloveniji okoli 130.000 aktivnih podjetij in jih ima 250 status socialnega podjetja, potem slednja predstavljajo le 0,2 % populacije, kar je zanemarljiv delež. Najbrž gre to pripisati zakonodajnemu okvirju, ki je jasno opredelilo določila za pridobitev statusa socialnega podjetja. Podjetij in drugih organizacij, ki delujejo s socialnimi cilji in motivi, je v Sloveniji veliko več, vendar jih statistika ne spremlja kot takih, saj nimajo pridobljenega statusa socialnega podjetja.

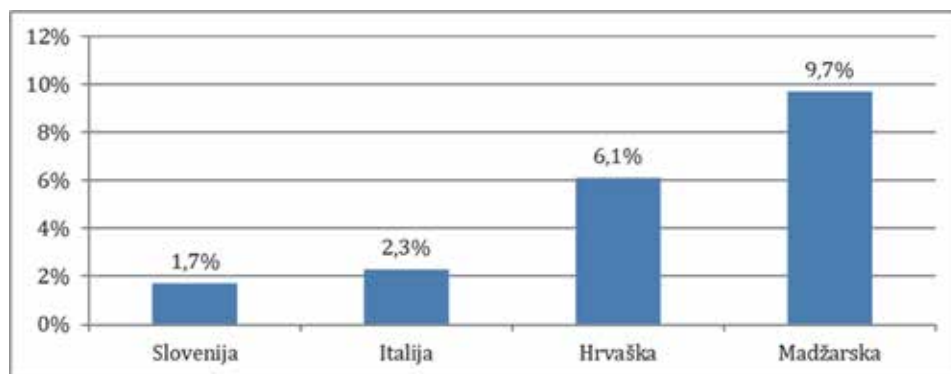
Mednarodna študija Globalni podjetniški monitor (GEM), v katero je tim Ekonomsko-poslovne fakultete UM vključen že od

leta 2002, je v letu 2015 na primer pokazala, da je v povprečju na svetu (58 držav) 3,2 % posameznikov, ki so trenutno vključeni v ustanavljanje socialnih podjetij. Medtem je posameznikov, vključenih v ustanavljanje v dobiček usmerjenih podjetij, v povprečju 7,6 %. Socialno podjetništvo, ki ga GEM opredeljuje kot kakršnokoli dejavnost, organizacijo ali pobudo, ki ima zlasti socialne, okoljske ali družbene cilje (torej širše kot slovenski Zakon o socialnem podjetništvu), dosega pomemben delež v celotni podjetniški aktivnosti. Študija za Slovenijo ugotavlja, da je v zgodnjo podjetniško aktivnost s socialnim namenom vključenih 1,7 % posameznikov. Torej zaostajamo za vsemi v študijo vključenimi sosednjimi državami, saj je delež takšnih posameznikov v Italiji 2,3 %, na Hrvaškem 6,1 %, na Madžarskem pa kar 9,7 %.

Zanimiva je ugotovitev, da je v povprečju v svetu med socialnimi podjetniki 55 % moških in 45 % žensk, razlika med spoloma pa je manjša kot pri celotni podjetniški aktivnosti. Za vse proučevane regije razen Latinske Amerike in Karibov velja, da med mladimi v starostni skupini od 18 do 34 let najdemo več socialnih podjetnikov kot tistih, ki so usmerjeni v dobiček. To so pomembni podatki za spodbujanje socialnega podjetništva tako v Sloveniji kot tudi na Univerzi v Mariboru. Predvsem če vemo, da so prav mladi tisti, ki se lotevajo socialnega podjetništva. Torej so ciljna skupina, ki je prisotna na univerzi. Prav zato je pri spodbujanju socialnega podjetništva na univerzi treba združiti obstoječa pedagoška, raziskovalna in podporna sredstva, da bomo študentom omogočili vključevanje v ta tip podjetništva.

Univerza v Mariboru je leta 2012 podpisala pismo o medsebojnem sodelovanju med Yunus centrom – Grameen Bank Bhaban, Univerzo v Mariboru in Slovenskim forumom socialnega podjetništva. Ta dogovor je še zmeraj aktualen, vendar je v prvi fazi osnovna naloga univerze, da oblikuje trajnosten koncept in realen projekt uvajanja socialnega podjetništva. Ustanovitev takšnega Yunusovega centra za socialno podjetništvo na Univerzi v Mariboru pa zahteva usklajevanje organizacijskih, vsebinskih in finančnih vidikov tako s Statutom UM kot tudi z drugimi vidiki delovanja univerze.

Zgodnja podjetniška aktivnost s socialnim namenom v Sloveniji in sosednjih državah (Vir: GEM 2015)

Na katerih področjih delujejo socialna podjetja?

Tadej Slapnik: Socialna podjetja delujejo na skoraj vseh področjih, najbolj razširjena pa so na področju ekološke pridelave hrane in lokalne samooskrbe, ponovne uporabe virov (recikliranja tekstila, elektronskih naprav ipd.), turizma (predvsem v obliki turističnih kooperativ, v okviru katerih spodbujamo nastanek in razvoj razpršenih hotelov), trajnostne mobilnosti in energetske učinkovitosti (energetske kooperative za povečanje učinkovite rabe virov). Poznamo tudi delavske zadruga (pri teh gre za horizontalno obliko organiziranosti, ki pride v poštev predvsem pri delavskih odkupih podjetij), socialne kooperative, ki so pomembne zlasti na področju deinstitutionalizacije v primeru prenosa izvajanja socialnovarstvenih storitev, ki se danes še izvajajo kot javne storitve, na podjetja socialne ekonomije, skupnostne kooperative, tudi na področju izobraževanja in kulture, kjer je tovrstna oblika organiziranosti lahko način zaposlovanja na področju kulture.

Tadej Slapnik: Področje socialnega podjetništva postaja vse pomembnejše tako v Sloveniji kot tudi v EU in drugod. V Sloveniji je to področje po letu 2012 vse bolj pridobivalo na pomenu in raslo, največjo rast pa je doživelo v zadnjih dveh letih, ko se je število socialnih podjetij povečalo za 300 %.

Barbara Bradač Hojnik: Registrirana socialna podjetja lahko delujejo na področjih, ki jih opredeljuje zakon o socialnem podjetništvu. Le-ta v 5. členu določa, na katerih področjih se opravljajo dejavnosti socialnega podjetništva. Med njimi so dejavnosti socialnega varstva, družinskega varstva, varstva invalidov, znanosti, raziskovanja, izobraževanja in vzgoje, zagotavljanja in organiziranja mladinskega dela, varstva in promocije zdravja, zagotavljanja socialne vključenosti, spodbujanja zaposlovanja in poklicnega usposabljanja oseb, ki so brezposelne ali jim grozi brezposelnost, posredovanja zaposlitve osebam iz 6. člena tega zakona, vključno z zagotavljanjem dela takšnih delavcev drugemu delodajalcu, ekološke proizvodnje hrane, ohranjanja narave, urejanja in varstva okolja ter zaščite živali, spodbujanja uporabe obnovljivih virov energije in razvoja zelene ekonomije, turizma za osebe, ki jim življenjske razmere onemogočajo ali ovirajo dostop do turističnih storitev na način, ki spoštuje vrednote trajnosti, dostopnosti in solidarnosti (socialni turizem), trgovine za socialno ogrožene osebe (socialna trgovina) ter trgovine, ki zagotavlja prodajo izdelkov majhnih proizvajalcev iz gospodarsko najbolj nerazvitih okolij na temelju etičnih, preglednih in enakopravnih poslovnih razmerij med proizvajalci in trgovcem, usmerjenih predvsem v zagotavljanje možnosti pravičnega plačila proizvajalcev in s tem njihovega preživetja (pravična trgovina) ter trgovine s storitvami in proizvodi iz dejavnosti socialnega podjetništva, kulture, tehnične kulture in ohranjanja kulturne, tehnične in naravne dediščine, amaterskega športa in telesne kulture, katere namen je rekreacija in soci-

Tadej Slapnik: Področje socialne ekonomije je zagotovo zanimivo tudi za diplomante univerz, predvsem pri raziskovanju merjenja družbenih učinkov, vsebinske opredelitve družbenih učinkov in socialnih inovacij ter razvoja kazalnikov za ustrezno merjenje družbenih učinkov.

alizacija, reševanja in zaščite, spodbujanja razvoja lokalnih skupnosti in podpornih storitev za socialna podjetja.

Sicer pa je možno v vsaki dejavnosti delovati s socialnimi cilji in jim slediti v enaki ali večji meri kot ekonomskim ciljem.

Kako so se znašla socialna podjetja na trgu, glede na svoj specifični položaj, da ne ustvarjajo dobička, izgube pa tudi ne?

Tadej Slapnik: Za socialna podjetja in tudi za ostala, konvencionalna podjetja, velja, da morajo na trgu delovati in preživeti s svojo dejavnostjo. Za razliko od konvencionalnih podjetij socialna zasledujejo družbene učinke, zanje pa velja tudi načelo, da ne delijo dobička, temveč ga vračajo nazaj v dejavnost. Zanje je večinoma značilna počasnejša, a trajna in stabilnejša rast. Nekatera socialna podjetja (prav s področij lokalne samooskrbe in prehrane, trajnostne mobilnosti ter turizma) so zelo uspešna na trgu in prav zaradi svoje specifičnosti še toliko bolj zanimiva. Cene izdelkov so lahko nekoliko višje, a razloge za to najdemo v večji kakovosti, lokalnem izvoru in učinku, ki ga ima ta poslovni model na družbo in lokalno gospodarstvo.

Barbara Bradač Hojnik: Osnovna zahteva vsakega podjetja, torej tudi socialnega, je, da posluje ekonomsko uspešno in vzdržno. Čeprav socialna podjetja ne ustvarjajo dobička kot takega, vsak presežek pri poslovnem rezultatu uporabijo za doseganje socialnih ciljev. Zatorej je mišljenje, da za socialno podjetništvo ekonomsko uspešno poslovanje ni potrebno, zmotno. Prav nasprotno, pri doseganju socialnih ciljev je

težje in zahtevnejše dolgoročno zagotavljati ekonomsko uspešno poslovanje, ki zagotavlja obstoj takega podjetja. Zato pa obstajajo različne spodbude in iniciative, ki socialnim podjetjem pomagajo zagotavljati njihov obstoj. Vendar pa je naloga socialnih podjetij samih, da iščejo inovativne načine in modele pridobivanja finančnih virov za svoj obstoj na trgu.

Kolikšne pa so dotacije države, ali je to financiranje s strani Slovenije ali EU?

Tadej Slapnik: Ukrepi, ki smo jih opredelili v vladnem strateškem projektu Spodbujanje razvoja socialnega podjetništva, zadružništva in ekonomske demokracije, so finančne in nefinančne narave. V primeru ukrepov finančne narave so aktivnosti usmerjene predvsem v spodbujanje zagona, rasti in razvoja socialnih podjetij, spodbujanje in krepitev podpornega okolja za socialna podjetja ter spodbujanje prenosa znanja v vseh fazah življenjskega cikla socialnih podjetij – od razvoja idej in inovacij v predinkubacijski dobi do socialno-podjetniških podjetij in zagona podjetij v inkubacijski dobi.

Sredstva so večinoma zagotovljena v okviru Operativnega programa evropske kohezijske politike 2014–2020, iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Evropskega socialnega sklada. V zadnjem času pa potekajo aktivnosti za pridobitev dodatnih sredstev tudi iz drugih programov, financiranih z EU sredstvi, in neposredno iz programov, ki jih izvaja Evropska komisija, vključno s sredstvi iz Junckerjevega sklada.

Izveden je bil prvi javni razpis za zagon socialnih podjetij, kjer so podjetja za start up fazo lahko pridobila do 20.000 evrov. Razpis je bil zelo odmeven, saj je nanj prispelo nekaj manj kot 150 vlog, od katerih je bilo za financiranje izbranih 95 projektov.

Poleg tega so sredstva predvidena tudi za regijske mreže podpornega okolja za socialna podjetja, kjer bo financirano delovanje regijskih mrež, ki bodo vključevale različne vrste podpornega okolja socialne ekonomije, kot so coworking prostori, socialni inkubatorji, pospeševalniki ipd.

Mentorske sheme bodo namenjene predvsem zagotavljanju specifičnih znanj za socialna podjetja, ki jih ta (še posebej v zgodnji

fazi razvoja) močno potrebujejo. Poleg krepitev znanja pa so namenjene tudi zmanjšanju tveganja preživetja podjetij socialne ekonomije, kar lahko služi kot faktor manjšega tveganja in izpostavljenosti teh podjetij pri pridobivanju povratnih sredstev (garancij, kreditov, lasniškega kapitala).

Povratna sredstva bodo namenjena skladu za socialna podjetja, ki ga v Sloveniji kot eni redkih evropskih držav še nimamo.

Z omenjenimi instrumenti bomo ustvarili ekosistem za socialna podjetja in s tem omogočili nadaljnji razvoj ter krepitev sektorja socialne ekonomije v Sloveniji.

Barbara Bradač Hojnik: Univerza v Mariboru je leta 2012 podpisala pismo o medsebojnem sodelovanju med Yunus centrom – Grameen Bank Bhaban, Univerzo v Mariboru in Slovenskim forumom socialnega podjetništva. Ta dogovor je še zmeraj aktualen, vendar je v prvi fazi osnovna naloga univerze, da oblikuje trajnosten koncept in realen projekt uvažanja socialnega podjetništva. Ustanovitev takšnega Yunusovega centra za socialno podjetništvo na Univerzi v Mariboru pa zahteva uskladitev organizacijskih, vsebinskih in finančnih vidikov tako s Statutom UM kot tudi z drugimi vidiki delovanja univerze.

Strategija socialnega podjetništva je veljala do leta 2016, najbrž je že v pripravi nova in kaj bo prinesla novega?

Tadej Slapnik: Nova strategija je v pripravi, zajemala pa bo vsa relevantna področja, v okviru katerih je treba opredeliti ukrepe in aktivnosti za spodbujanje razvoja socialne ekonomije v Sloveniji. Po zgledu že omenjenega poročila GECES bo usmerjena predvsem na štiri temeljna področja, v okviru katerih bo mogoče implementirati priporočila,

ki so v okviru navedenega poročila namenjena Evropski komisiji in državam članicam EU. V prvi vrsti bo namenjena povečanju vidnosti in ozaveščenosti skupnosti in držav o pomenu socialne ekonomije, opredelitvi zakonodajnega okvira, krepitvi finančnega podpornega okolja in razvoju ustreznih finančnih instrumentov, primernih za podjetja socialne ekonomije. Na koncu pa tudi mednarodni dimenziji socialne ekonomije.

Ali je to področje zanimivo tudi za diplomante univerz?

Tadej Slapnik: Področje socialne ekonomije je zagotovo zanimivo tudi za diplomante univerz, predvsem pri raziskovanju merjenja družbenih učinkov, vsebinske opredelitve družbenih učinkov in socialnih inovacij ter razvoja kazalnikov za ustrezno merjenje družbenih učinkov. Ker bodo zaposlitve v prihodnosti temeljile predvsem na alterna-

Barbara Bradač Hojnik: Osnovna zahteva vsakega podjetja, torej tudi socialnega, je, da posluje ekonomsko uspešno in vzdržno. Čeprav socialna podjetja ne ustvarjajo dobička kot takega, vsak presežek pri poslovnem rezultatu uporabijo za doseganje socialnih ciljev. Zatorej je mišljenje, da za socialno podjetništvo ekonomsko uspešno poslovanje ni potrebno, zmotno.

tivnih delovnih mestih, ki bodo zahtevala inovativnost, kreativen pristop in iskanje novih področij, je za diplomante pomembno tudi, da spoznajo poslovne modele, ki jim bodo v prihodnje zagotavljali delovna mesta. Eden tovrstnih modelov so tudi mladinske

kooperative, ki mladim omogočajo razvoj podjetniških idej že v času študija in zmanjšujejo tveganje vstopa na trg.

Kaj bo tekoče leto prineslo novega in na kaj naj bodo podjetniki pozorni?

Tadej Slapnik: V tekočem letu so v načrtu nadaljevanje izvajanja ukrepov, javni razpisi za regijske mreže kot podporna okolja za podjetja socialne ekonomije, oblikovanje sklada za socialna podjetja in še številne druge aktivnosti. Od 24. do 25. aprila 2017 je na Brdu pri Kranju potekala tudi mednarodna konferenca Razvoj socialne ekonomije v jugovzhodni Evropi, s katero želimo socialno ekonomijo predstaviti kot eno izmed ključnih področij prihodnosti tudi v tej regiji. Udeležili se je bodo številni pomembni tuji strokovnjaki in organizacije. Udeležba na konferenci je brezplačna, priporočamo pa jo tako študentom kot tudi njihovim profesorjem.

SLOVENSKI PODJETNIŠKI OBSERVATORIJ 2016: SLOVENSKA PODJETJA IN DRUŽBENA ODGOVORNOST

➤ IZR. PROF. DR. BARBARA BRADAČ HOJNIK

➤ PROF. DR. DIJANA MOČNIK

Slovenski podjetniški observatorij je longitudinalna raziskava na področju podjetij in podjetništva v Sloveniji, ki jo izvajajo raziskovalci Inštituta za podjetništvo in management malih podjetij na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru in je vsako leto izdana v obliki znanstvene monografije, ki izhaja v okviru knjižne zbirke Slovenski podjetniški observatorij. Svoji temeljni zasnovi sledi tako, da v prvem delu vselej prikaže stanja slovenske podjetniške demografije v primerjavi z evropsko, v drugem delu pa se podrobneje posveti eni ali več aktualnim temam s področja podjetništva, ki posegajo na 10 področij Akta za mala podjetja.

Na ta način zagotavlja potrebne harmonizirane primerjalne analize in pripravo usklajenih poročil za oblikovalce ekonomske politike ter akterje pospeševanja podjetništva v Sloveniji. Slovenski podjetniški observatorij 2016 so pripravile avtorice prof. dr. Dijana Močnik, doc. dr. Katja Crnogaj in izr. prof.

dr. Barbara Bradač Hojnik, urednika pa sta prof. dr. Miroslav Rebernik in izr. prof. dr. Karin Širec.

V prvem delu monografije Slovenski podjetniški observatorij 2016 so avtorice najprej analizirale vse gospodarske družbe in samostojne podjetnike v Sloveniji za leto 2015, nato pa so za leto 2013 primerjale ključne

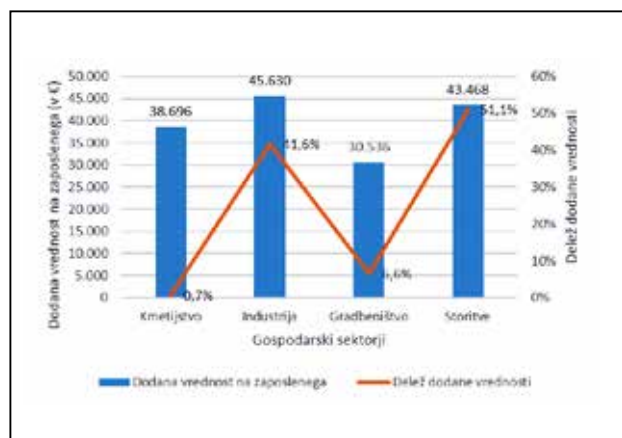
podatke za podjetja EU-28 in Slovenije v nefinančnem sektorju gospodarstva. V drugem delu monografije so avtorice v letu 2016 proučevale kontekst družbene odgovornosti na ravni podjetij in na nacionalni ravni v Sloveniji in EU, ki vključuje različne poslovne prakse, iniciative in ukrepe, s ciljem prispevanja k družbi in okolju, v katerem podjetja delujejo.

Pregled značilnosti slovenskih podjetij kaže razvoj predelovalne dejavnosti

V Sloveniji se je v petletnem obdobju (2011–2015) skupno število podjetij v povprečju zmanjševalo po 0,7-odstotni letni stopnji. Najbolj, in sicer za 7 odstotkov, se je v tem obdobju zmanjšalo število mikro in velikih podjetij. Povečalo se je le število gospodarskih družb, ki ne zaposlujejo nobenega človeka (za 17 odstotkov) in število malih podjetij (za 1,6 odstotka). Število zaposlenih oseb se je zmanjševalo v vseh velikostnih razredih podjetij, razen v malih, v katerih se je zaposlenost povečevala po 0,2-odstotni povprečni letni stopnji. Ustvarjena dodana vrednost v letu 2015 je znašala 20,93 milijarde evrov, kar je dobre 3 odstotke več kot leta 2014, a je bila vrednost enaka tisti iz leta 2013.

Največji delež dodane vrednosti so ustvarila velika podjetja (36 odstotkov), ki pa so po številu predstavljala le 0,2 odstotka (209) vseh podjetij (127.373). Največ dodane vrednosti, več kot eno tretjino, so ustvarila podjetja predelovalnih dejavnosti (SKD C, na

prikazanem grafu so poimenovana industrija), v katerih je delovalo 12 odstotkov podjetij. Podjetja predelovalnih dejavnosti so ustvarila tudi največ prodaje z izvozom (15,5 milijarde evrov ali 60 odstotkov vsega izvoza), ki se je v letu 2015 glede na leto prej povečal za 7 odstotkov. V predelovalnih dejavnostih se je v letu 2015 glede na leto 2014 povečala zaposlenost za 2 odstotka, prihodki od prodaje za 3 odstotke, dodana vrednost za 4 odstotke in neto dobiček za 26 odstotkov. Omenjeni rezultati so spodbudni in nakazujejo okrevanje slovenskega gospodarstva, a jih je mogoče še

Delež dodane vrednosti in dodana vrednost na zaposlenega po gospodarskih sektorjih v Sloveniji, 2015

Vir: Slovenski podjetniški observatorij 2016, str. 44.

precej izboljšati, če jih primerjamo z evropskimi. Na primer produktivnost, merjena z dodano vrednostjo na zaposleno osebo, je bila v Sloveniji v predelovalnih dejavnostih za 40 odstotkov manjša od povprečja te dejavnosti v EU-28; prihodki na zaposleno osebo pa so bili v Sloveniji v primerjavi z EU-28 manjši skoraj za polovico. Zaostajanje bi bilo še večje, če bi ga primerjali z nekaterimi posameznimi državami EU-28.

skav in inovativnih praks, čim hitreje sprejeti digitalizacijo in principe t. i. Industrije 4.0., proizvajati izdelke in opravljati storitve na trajnostni način ter izvesti zadostne naložbe za zagotavljanje svoje konkurenčnosti. Povečanje ravni znanja in spretnosti, spodbujanje znanja in spretnosti ter iskanje načinov za boljše predvidevanje potreb na trgu dela, vključno z dialogom z industrijo, so zato bistvenega pomena za dolgoročno kakovost

Družbena odgovornost podjetij v Sloveniji prisotna, a razpršena in premalo povezana v celoto na nacionalni ravni

Za slovensko gospodarstvo in gospodarstvo EU sta bila pomembna realno gospodarstvo in močna industrija, saj so predelovalne dejavnosti ustvarile največ izvoza, dodane vrednosti in zaposlenosti. Skoraj eno od štirih delovnih mest v zasebnem sektorju je v industriji in v številnih primerih zahteva visoko usposobljeno delovno silo. Po nekaterih ocenah namreč vsako dodatno delovno mesto v proizvodnji ustvari pol do dve delovni mesti v drugih dejavnostih. Močna industrijska baza je ključnega pomena za oživitev gospodarstva in konkurenčnosti tako slovenskega kot tudi evropskega gospodarstva. Konkurenčnost bo mogoče izboljšati na osnovi sposobnosti podjetij, da tekmujejo na domačem in svetovnih trgih. To pomeni, da morajo podjetja upoštevati najnovejša spoznanja razli-

življenja in zagotavljanje poštene, vključujoče in trajnostne rasti družbe. Zahtevni trgi od podjetij namreč poleg ekonomske uspešnosti pričakujejo tudi dodatno angažiranost in družbeno odgovorno ravnanje.

Zato se drugi del observatorija podrobneje posveča družbeno odgovornemu podjetništvu in proučuje kontekst družbene odgovornosti na ravni podjetij in na nacionalni ravni v Sloveniji pa tudi na ravni EU. Žal na tem področju zelo primanjkuje zanesljivih longitudinalnih podatkov in raziskav o tovrstnem angažiranju, predvsem takih, ki se nanašajo na mala in srednje velika podjetja. Kljub pomenu in vlogi koncepta družbene odgovornosti podjetij Slovenija tudi ostaja ena redkih članic Evropske unije, ki nacionalne strategije uveljavljanja družbene odgovornosti na državni ravni še ni sprejela. Področje družbene odgovornosti v Sloveniji še vedno ni sistemsko urejeno. Pregled dogajanja na tem področju pa vseeno kaže na veliko angažiranost različnih deležnikov in paletu različnih aktivnosti, ki jih izvajajo. Vendar je zaznati nepovezanost izvajalcev na področjih informiranja, svetovanja in izobraževanja o družbeni odgovornosti, kakor tudi, da vsebine in ciljne skupine praviloma niso diferencirane. V Sloveniji imamo tudi veliko certifikatov, nagrad in priznanj, ki spadajo na področje družbene odgovornosti, vendar niso vselej kot taki promovirani v okolju.

Med predlogi za razvoj področja družbene odgovornosti podajamo naslednje:

- Ker Slovenija na področju družbene odgovornosti nima vzpostavljene nacionalne strategije, predlagamo, da jo vzpostavi po zgledu nekaterih drugih evropskih držav. Snovalcem podjetniške politike predlagamo, da na področju družbene odgovornosti povečajo podporo in izvajajo več akcijskih ukrepov, pri tem pa lahko uporabijo izsledke raziskav in predloge modelov za razvoj tega področja.
- Organizacije podpornega okolja na področju družbene odgovornosti sicer sodelujejo med seboj, vendar bi morale biti sodelovanje celovitejše, njihovi ukrepi, podpora in akcije pa bolj usklajene.
- Na področju informiranja, izobraževanja in promocije družbene odgovornosti ugotavljamo, da je tovrstna ponudba dobra, vendar preveč splošna. Torej ponudba ni namenjena posameznim ciljnim skupinam, zato predlagamo organizacijam podpornega okolja in drugim ponudnikom, da storitve prilagodijo za specifične ciljne skupine (npr. velikostnim razredom podjetij, posameznim dejavnostim).
- Pri uvajanju družbeno odgovornih praks predvsem MSP potrebujejo podporo. Pri tem vidimo vlogo organizacij podpornega okolja, da ponudijo storitve svetovanja pri uvajanju družbeno odgovornih praks v MSP.
- Ugotavljamo, da imamo v Sloveniji veliko nagrad in priznanj, ki segajo na področje družbene odgovornosti, vendar pa jih okolje ne povezuje s tem konceptom, saj tako večinoma niso promovirana. Zato predlagamo, da bi na nacionalni ravni pod skupnim okvirom promovirali in nagrajevali družbeno odgovorne prakse.
- Na področju raziskav o družbeno odgovornem poslovanju podjetij, o njihovem angažiranju in učinkih na tem področju v Sloveniji primanjkuje zanesljivih podatkov, predvsem v MSP. Zato predlagamo vzpostavitev longitudinalnega proučevanja družbene odgovornosti, ki bo osredotočeno predvsem na MSP. Tovrstni podatki namreč šele nato predstavljajo osnovo za celovite ukrepe, ki lahko doprinesejo k razvoju družbene odgovornosti.
- Ugotavljamo, da je družbeno odgovornost med MSP slabše poznan koncept, zato bi morale biti posebne aktivnosti namenjene promociji in izobraževanju o njem. S tem bi se dvignilo zavedanje pomena družbeno odgovornega ravnanja, posledično pa bi se več podjetij tudi angažiralo na tem področju in svoje aktivnosti tudi promoviralo.

Rezultati o družbeno odgovornih praksah v slovenskih podjetjih kažejo, da podjetja nadpovprečno dobro ocenjujejo izvajanje tovrstnih praks. Vendar pa ugotavljamo, da več iniciativ namenjajo notranji dimenziji družbene odgovornosti kot zunanji. Notranja dimenzija se izraža predvsem v aktivnostih, namenjenih zaposlenim, in kot družbeno odgovornost vodstva podjetja. Mednje najpogosteje sodijo skrb za dobro počutje zaposlenih in njihovo zadovoljstvo, izobraževanje in usposabljanje, pošten odnos z zaposlenimi, nediskriminacija zaposlenih, varnost na delovnem mestu in socialna varnost. Najmanj pa kot tovrstne družbeno odgovorne prakse implementirajo zaposlovanje ranljivih skupin, ustvarjanje novih zaposlitev, odnosov do odjemalcev in drugih poslovnih partnerjev, lokalnega in socialnega ter naravnega in drugega širšega okolja. Pri uvajanju družbeno odgovornih praks predvsem MSP potrebujejo podporo. Pri tem vidimo vlogo organizacij podpornega okolja, da ponudijo storitve svetovanja pri uvajanju družbeno odgovornih praks v MSP. Nujno potrebno pa bi bilo vpeljati longitudinalno spremljanje in proučevanje družbene odgovornosti, ki bo osredotočeno predvsem na MSP. Šele tovrstni podatki namreč lahko predstavljajo osnovo za celovite ukrepe, ki lahko doprinesejo k razvoju družbene odgovornosti.

Primeri tuje dobre prakse, akcijskih načrtov, strateških dokumentov in zakonodaje so lahko zgled za vzpostavitev uspešnega nacionalnega okvira, ki pa mora biti prilagojen nacionalni kulturi in dojemanju družbene odgovornosti. Zato spodbujanje družbeno odgovornega ravnanja ne more biti le stvar javne pobude, primerno se morajo angažirati tudi državne institucije, ne nazadnje tudi zato, ker je družbeno odgovornost gospodarsko in razvojno pomembna. Eden izmed pomembnih vidikov, na katerega se vse pre pogosto pozablja, je vključevanje družbeno odgovornih in etičnih vsebin v izobraževalni sistem ter s tem sooblikovanje odgovornih prihodnjih generacij in trajnostnega razvoja.

12. Strokovna konferenca ROSUS 2017 – RAČUNALNIŠKA OBDELAVA SLIK IN NJENA UPORABA V SLOVENIJI 2017

IZRED. PROF. DR. BOŽIDAR POTOČNIK

DR. MATJAŽ DIVJAK

Že skorajda tradicionalna 12. strokovna konferenca Računalniška obdelava slik in njena uporaba v Sloveniji 2017 (ROSUS 2017) se je odvijala 23. marca, kot že vse pretekle konference tudi tokrat na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko (FERI) Univerze v Mariboru. V slovenskem prostoru vsakoletno konferenco ROSUS prištevamo med pomembnejše dogodke na področju računalniške obdelave digitalnih slik, računalniškega in strojnega vida. Letošnje konference se je udeležilo več kot 50 udeležencev, in sicer tako iz akademskega in raziskovalnega okolja, slaba polovica udeležencev pa je bila iz industrije.

Ideja za konferenco ROSUS se je porodila na Inštitutu za računalništvo FERI, kjer smo zaznali, da je znanje o računalniški obdelavi slik in vidu na slovenskih akademskih in raziskovalnih institucijah sicer ustrezno ter merljivo v svetovnem merilu, žal pa veliko premalo aplicirano pri končnih uporabnikih (predvsem v industrijskem in biomedicinskem okolju). Od tod izvira osnovni namen konference ROSUS: promovirati ekonomsko korist aplikacij računalniške obdelave slik in vida v slovenskem prostoru. Takšne računalniške aplikacije zaradi visoke natančnosti, robustnosti in izjemnih hitrosti pri obdelovanju informacij namreč nudijo nove priložnosti za uveljavitev na trgu visokih tehnologij. Tudi konferenca ROSUS 2017 je sledila tej osnovni ideji o krepitvi vezi med raziskovalci, razvijalci, ponudniki rešitev in uporabniki aplikacij računalniške obdelave slik in vida v slovenskem prostoru. Prav zato lahko na konferenco gledamo kot na način prenosa znanja iz akademskega okolja v industrijo.

Glavni namen letošnje konference ROSUS je bila predstavitev aplikacij računalniške obdelave slik in vida, ki so že integrirane oziroma pripravljene za integracijo v poslovne procese. Industrijsko sekcijo smo pod vodstvom dr. Jureta Skvarča iz podjetja Kolektor Orodjarna temeljito prenovili, s čimer smo močno povečali prepoznavnost konference

v industrijskem okolju. Na konferenci je bilo predstavljenih 12 strokovnih referatov enaindvajsetih avtorjev, od tega so bila 4 vabljena predavanja. Konferenčni zbornik, v katerem so zbrani vsi referati, je izšel pri Univerzitetni založbi UM.

Na konferenci ROSUS 2017 so bile predstavljene aplikacije in prototipi računalniške obdelave slik in vida, namenjene najrazličnejšim področjem človekovega delovanja, in sicer od industrije, biomedicine do drugih poslovnih procesov. V letošnjem letu lahko posebej izpostavimo prenovljeno industrijsko sekcijo, kjer so tri vabljena predavanja podrobno osvetlila strojni vid v industrijskem okolju, tako z vidika robustnosti, izzivov in novih priložnosti kakor tudi s predstavitev trendov in smernic razvoja na tem področju. Demonstrirane so bile tudi različne industrijske aplikacije, in sicer od množice pristopov računalniške obdelave slik v papirništvu in tiskarstvu, postopka za optično detekcijo napak na struženih površinah, algoritma za detekcijo velikega števila prometnih znakov v nekontroliranem okolju na osnovi globokega učenja, pa vse do namenske programske opreme za semi-avtomatično analiziranje slik v industrijskem okolju. V četrtem vabljenem predavanju smo spoznali zelo aktualno tematiko arhiviranja ogromne količine medicinskih slik, pri čemer so bile nakazane tudi priložnosti, ki se ob tem pojavljajo z vidika obdelave slik in diagnostiranja. Srečali smo se še z analiziranjem variabilnosti bioloških slikovnih vzorcev s pomočjo geometrijske morfometrije.

Pomemben del konference ROSUS je študentska sekcija, kjer perspektivni študenti predstavijo svoje inovativne rešitve. Na letošnji konferenci smo tako spoznali napredno aplikacijo obogatene resničnosti, ki z uporabo tehnik računalniškega vida in podatkov iz globinskega senzorja na mobilni napravi izvaja sledenje gibanju uporabnika v realnem času. Predstavljena je bila tudi inteligentna rešitev,

ki s pomočjo tehnik globokega učenja uspešno zazna obraze in posledično omogoča zakrivanje oseb na digitalnih posnetkih, kar je še posebej pomembno za vse aplikacije, ki operirajo s slikovnimi podatki, a morajo hkrati zagotavljati varovanje osebnih podatkov.

Konferenca ROSUS je tudi priložnost za sklepanje novih sodelovanj, končni uporabniki pa dobijo možnost svetovanja pri razreševanju njihovih konkretnih poslovnih oziroma raziskovalnih problemov. Med referati in delovnimi odmori so se razvile poglobljene diskusije, izpostavljeni pa so bili tudi konkretni problemi in potrebe, ki se porajajo pri končnih uporabnikih. Na ta način smo koristnost računalniške obdelave slik in vida še bolj približali udeležencem.

V okviru konference ROSUS 2017 se je predstavil še Javni sklad Republike Slovenije za podjetništvo, ki je izpostavil raznovrstne finančne instrumente, s katerimi se spodbuja prenos tehnoloških rešitev v podjetniško sfero.

Naslednja, 13. konferenca ROSUS bo potekala v četrtek, 22. marca 2018. Vabimo vas, da se nam pridružite.

Z MAJHNIMI KORAKI DO ZMAGOSLAVJA NA VRHU PODJETNIŠKE GORE

➤ SIMON SOVIČ

➤ MAG. MATEJ RUS

Predstavljajte si podjetnika na letalu, ki se vrača s sejma v Dubaju. Gre za enega največjih sejmov na svetu, kjer je njegovo mlado podjetje predstavljalo svoje inovativne produkte v sodelovanju z uglednim mednarodnim podjetjem. Vzpostavljeno partnerstvo ima izjemen potencial za dolgoročno sodelovanje in uspeh. Ko svoj pogled usmeri skozi okno, kjer oblaki prekrivajo celotno pokrajino, le nekaj najvišjih vrhov pa ponosno gleda skozi neskončno belo odejo, se mu v glavo prikradejo spomini s poti razvoja njegovega podjetja. Novopečeni podjetnik, ki je na začetku z majhnimi koraki korakal proti svojemu lastnemu podjetju, si niti v najbolj drznih sanjah ni predstavljal, da ga bodo ravno ti majhni koraki pripeljali do tako pomembnega uspeha v Dubaju.

To se sliši kot zgodba tipičnega podjetnika iz Silicijeve doline, ki se na krilih mogočnih investicij podaja na turnejo po svetu. Pa ne bo držalo. To je zgodba o Kristjanu Košiču, mladem raziskovalcu z Univerze v Mariboru, njegovi ekipi in njihovem izjemnem startupu ADORA MED, mladem inovativnem podjetju, ki lahko revolucionarno spremeni izgled in funkcionalnost operacijskih dvoran.

Vse preveč je posameznikov, ki se jim ob misli na vstop v svet podjetništva v glavo prikra-dejo pomisleki, povezani s številnimi izzivi in tveganji, ki jih odvrtaajo od podjetniškega angažiranja. Ljudje velikokrat vidijo le cilj na vrhu gore, pri čemer si ne znajo predstavljati, kako goro premagati v enem samem koraku. Zato se jim zdi vstopna točka odločno previsoka in poskus vse preveč tvegan. Vendar je to daleč od realnosti.

Vsako popotovanje se začne z majhnimi koraki. Vse skupaj se praviloma začne s tem, da se ekipa le poigrava z idejo vstopa v podjetništvo, zbira informacije iz različnih virov, se povezuje s somišljeniki, ob kakšni pijači v lokalnem premele svojo idejo in jo morda celo skicira na servieto. Šele nato se vse skupaj zares začne z obiski raznih podjetniških dogodkov, ki te navdihnejo za učenje novih stvari in te povežejo z izkušenimi podjetniki. Ponavadi to popotovanje ni takšno, kot si si ga na začetku zastavil, temveč te prisili, da vodiš svojo ekipo skozi različne pasti in skušaš izkoristiti dane priložnosti, ko se pojavijo.

Če pogledate objave v glavnih medijih, boste brez težav našli veliko člankov in zgodb o največjih svetovnih podjetnikih ter njihovih podjetjih. Le redko pa podjetniki v teh zgodbah

razkrivajo, kaj vse se jim je zgodilo na poti, ki so jo morali prehoditi, da so danes tukaj, kjer so. Če si predstavljamo uspeh kot vrh mogočne gore, lahko rečemo, da mediji prikazujejo le obrise te gore in pa posnetke razgleda z vrha le-te.

Mediji žal ne predstavijo zemljevidov ali smerokazov, kako priti na vrh. Zato širša javnost podjetnike največkrat vidi kot velike pustolovce, ki v življenju ne morejo brez velikega tveganja.

Resnica je v bistvu popolnoma nasprotna. Podjetniki niso nič bolj podvrženi tveganju kot preostala populacija. Še več, podjetniki delajo na tem, da tveganje zmanjšujejo in si tako povečujejo možnosti za uspeh. Podjetnik si želi le, da je vse čim bolj varno in brez tveganja. Tveganje zmanjšajo tako, da velike korake razdelijo na več manjših in si s tem olajšajo pot proti vrhu. Na tej poti se srečujejo s številnimi izzivi in skritimi pastmi, ki pa jih tako ali drugače premagujejo. Zaradi majhnih korakov so tako potencialni padci kot tudi napredki zelo majhni, so pa zanesljiva pot do uspeha, saj je vsak potencialen padeč hkrati tudi vir učenja. Na ta način si podjetniki utirajo zanesljivo in ne pretirano tvegano pot do končnega cilja.

Na poti mladih podjetnikov proti vrhu je vedno dobrodošla kakovostna pomoč. Tovrstno pomoč zagotavljajo različne podpirne institucije, med katerimi je za študente, člane alumni kluba in zaposlene na Univerzi v Mariboru daleč najpomembnejša Tovarna podjetij, podjetniški inkubator Univerze v Mariboru. S podporo, ki jo je v zadnjem desetletju ustvaril in jo v lokalnem okolju zagotavlja univerzitetni

inkubator, ni bilo še nikoli lažje stopiti na podjetniško pot. To velja tudi za letošnje leto. Pomagati nameravamo vsaj osmim študentom, profesorjem, raziskovalcem in alumnijem pri zagonu lastnega podjetja, prav tako želimo spodbuditi in pospešiti razvoj vsaj 25-ih idej v okviru programa Podjetna univerza.

Prof. dr. Niko Samec, prorektor za znanstvenoraziskovalno dejavnost UM: »Univerza v Mariboru razpolaga z učinkovitim inovacijsko-podjetniškim podpornim ekosistemom, katerega poslanstvo je spodbujati in podpirati inovativne in podjetne študente, alumnije ter zaposlene na UM, ki želijo uresničiti podjetniške ideje in jih prenesti v prakso.«

Mag. Jure Verhovnik, vodja Tovarne podjetij, podjetniškega inkubatorja Univerze v Mariboru: »Podjetništvo je način življenja, ki zahteva veliko angažiranja, časa in volje, a hkrati odpira številne možnosti za osebni razvoj in doseganje lastnih ciljev. V Tovarni podjetijom že več kot 15 let pomagamo razvijati in graditi uspešne podjetniške zgodbe. Prav zadovoljstvo in uspehi startup podjetnikov nam dajejo glavni zagon in motivacijo slediti našemu poslanstvu – podpreti tiste, ki želijo svoje ideje spremeniti v posel.«

Kristjan Pukšič, Reveel: »Delujoča startup skupnost je za nas izjemno pomembna. S prejeto podporo smo naše podjetje razvili tako, da so investitorji v nas prepoznali ogromen potencial in investirali več kot 2 milijona dolarjev. Ob tem bi izpostavil še dostop do talentiranega kadra, ki je za nas ključnega pomena. Univerza v Mariboru razpolaga z učinkovitim inovacijsko-podjetniškim podpornim ekosistemom, katerega poslanstvo je spodbujati in podpirati inovativne in podjetne študente, alumnije ter zaposlene na Univerzi v Mariboru, ki želijo uresničiti podjetniške ideje in jih prenesti v prakso.«

Gre za program, ki je logično strukturiran in lahko zadosti vsem potrebam potencialnih podjetnikov v različnih fazah razvoja mladega podjetja. V začetni fazi promovira podjetništvo na fakultetah in v laboratorijih Univerze v Mariboru, pomaga študentom začeti z njihovo podjetniško potjo, hkrati pa nudi pomoč odličnim raziskovalcem in znanstvenikom, ki se pred tem še niso srečali s podjetništvom. V zadnji fazi ponuja neformalna popoldanska in večerna druženja, na katerih uspešni podjetniki delijo svoje zgodbe. Med tema dvema fazama pa program ponuja še:

- presojo in razvoj idej, kjer se študenti, raziskovalci in zaposleni na univerzi sestanejo s svetovalci iz Tovarne podjetjem, nato pa skupaj določijo strategije in cilje;
- individualno svetovanje izkušenih strokovnjakov z različnih strokovnih področij;
- tematske delavnice s poudarkom na ključnih poslovnih področjih;
- startup vikende, ki vam omogočajo, da vaša ideja znatno napreduje v samo dveh dneh in po potrebi v ekipo pritegnete dodatne talente;
- startup prostor, kjer lahko potencialni ustanovitelji delajo na svojih idejah*;
- udeležbo na PODIM-u (www.podim.org), največji regionalni startup konferenci, ki se odvija v Mariboru in se je udeleži več kot 50 investorjev in 150 predstavnikov korporacij, ki želijo sodelovati s startup ekipami. Tudi to leto bo Mestna občina Maribor omogočila brezplačno udeležbo na PODIM-u za najbolj perspektivna mariborska startup podjetja.

*Več informacij o programu je na voljo na www.startupmaribor.si, kjer se prav tako lahko prijavite na naš e-mail seznam, da boste o vsem pravočasno obveščeni.

Kakorkoli že gledamo, pa ne smemo zanemariti nevarnosti, ki na vas prežijo na podjetniški poti. Priznamo, da podjetniška pot ni zmeraj zgodba o jadraniu na mirnem morju. Podjetništvo je zgodba o nenehnih preizkušnjah in izzivih v nemirnih vodah ter od vas zahteva veliko mero vztrajnosti, vizije in poguma. Le vprašajte Kristjana. Ni kar na slepo odšel v Dubai. Skupaj s soustanoviteljema Andražem Leitgebom in Zedinom Salkanovičem so svoj produkt in podjetje razvijali kar tri leta. To pomeni tri leta naporenega dela in odrekanja, da so ustvarili nekaj novega, dobrega.

Na srečo pa obstajajo organizacije, kot je Tovarna podjetjem, katerih edini namen je, da vam pomagajo pri vzponu na podjetniško goro. Želimo si, da na Tovarno podjetjem gledate kot na vodiča, ki pelje študente, raziskovalce in zaposlene na univerzah skozi ogromno pasti proti vrhu. Dejstvo pa je, da vodič ne hodi namesto vas in vas ne popelje vse do vrha. Ta preostanek poti je rezerviran za vas in vaš pogum.

Tovarna podjetjem, podjetniški inkubator Univerze v Mariboru

Ulica škofa Maksimiljana Držečnika 6
2000 Maribor

Jure Verhovnik, vodja inkubatorja
02 2294 276; jure.verhovnik@irp.si
02 2294 274; info@tovarnapodjemov.org

www.tovarnapodjemov.org
www.startupmaribor.si

RAZVRŠČANJE UNIVERZ

➤ IZTOK SLATINEK

Rangiranje univerz je precej kompleksno področje, odvisno od številnih faktorjev. Med določenimi ocenjevalci že sodimo visoko med najboljše, drugod se šele prebijamo.

Mednarodni sistemi rangiranja (razvrščanja) univerz uporabljajo različne metodologije, zato moramo za razumevanje rezultatov razvrščanja in izboljšavo kakovosti posamezne univerze poznati njihove načine ocenjevanja. Za realno oceno kakovosti univerze je treba spremljati več lestvic in primerjati rezultate na nacionalnem, regionalnem in mednarodnem nivoju.

Prvo mednarodno lestvico univerz, Academic Ranking of World Universities (ARWU), so leta 2003 izdelali na Shanghai Jiao Tong University. Primerjavo je naročila kitajska vlada, saj je želela ugotoviti, kolikšen je zaostanek kitajskih univerz za najboljšimi univerzami na svetu. ARWU, imenovana tudi šanghajska lestvica, je pridobila renome najbolj vplivne, transparentne in konsistentne mednarodne lestvice univerz. V ocenjevanje je vsako leto vključeni okoli 1200 univerz, objavijo pa se uvrstitve najboljših 500 univerz. Kriteriji za ocenjevanje ARWU so: število nekdanjih študentov, ki so dobili Nobelovo ali Fieldsovo nagrado (kakovost izobraževanja); število zaposlenih z Nobelovimi ali Fieldsovimi nagradami (kakovost osebja); visoko citirani raziskovalci z 21-ih znanstvenih področij (kakovost osebja); članki, objavljeni v revijah Science in Nature (odličnost v raziskavah); članki, ki jih indeksirata Science Citation Index Expanded (SCIE) in Social Science Citation Index (SSCI) (kakovost raziskovanja); povprečje zgornjih petih kazalnikov, deljeno s številom zaposlenega akademskega osebja (povprečna kakovost). Univerza v Mariboru na šanghajsko lestvico ni uvrščena.

Drugo najstarejše ocenjevanje je Webometrics Ranking of World Universities, v katerega je bilo lani vključenih več kot 26.300 visokošolskih ustanov z vsega sveta. Je najboljše razvrščanje in ocenjuje vse univerze na svetu, ki imajo aktivno domačo spletno stran. Lestvico Webometrics dvakrat na leto objavi raziskovalna skupina Cybernetics Lab

Univerza v Mariboru – vrednost posameznih kazalnikov v letih 2013–2017

Year	National Rank	World Rank	Presence Rank	Impact Rank	Openness Rank	Excellence Rank
2013	2.	431	116	537	441	845
2014	3.	2.275	2.710	6.796	3.436	848
2015	2.	1.810	567	6.307	3.302	848
2016	2.	1.156	260	3.735	1.139	838
2017	2.	1.187	69	4.320	1.141	832

Vir: www.webometrics.info/en

pri španski Consejo Superior de Investigaciones Científicas. Cilji snovalcev lestvice so spodbujanje prisotnosti univerz na spletu, podpora pobudi za odprt dostop in prenos rezultatov znanstvenega ter kulturnega delovanja univerz na celotno družbo.

Webometrics pokaže uspešnost delovanja univerze glede na njeno vključenost v spletni prostor, kakovost znanstvenoraziskovalnega dela in sposobnost prenosa novo ustvarjenega znanja na družbo.

Univerza v Mariboru je bila leta 2013 na odličnem 431. mestu. Po spremembi glavne domene univerze iz uni-mb.si v um.si je prišlo do poslabšanja uvrstitve. V zadnjih dveh letih se je uvrstitev Univerze v Mariboru izboljšala in se ponovno približuje nekdanjemu položaju.

Med najstarejše in najvplivnejše mednarodne lestvice univerz spadata tudi Times Higher Education World University Rankings in Quacquarelli Symonds (QS) World University Rankings, ki sta med letoma 2004 in 2009 sodelovali pri pripravi Times Higher Education-QS World University Rankings.

Times Higher Education World University Rankings (revije TIMES Higher Education) od leta 2010 sama objavlja seznam najboljših univerz na svetu, ki je pripravljen na osnovi obsežne analize Timesove baze podatkov, mednarodne ankete o ugledu posameznih univerz in podatkov iz baze Elsevier Scopus. Times ocenjuje, kako uspešne so univerze pri uresničevanju svojega temeljnega poslanstva: **poučevanja, raziskovanja, vpliva objavljenih del, pridobivanja prihodkov iz sodelovanja z industrijo in mednarodnega sodelovanja**. TIMES uporablja 13 kazalnikov, ki zagotavljajo celovite in uravnotežene ocene kakovosti delovanja univerz. Rezultati razvrščanja in analiz so namenjeni študentom, akademikom, univerzitetnim voditeljem, industriji in predstavnikom vlad.

TIMES je leta 2015 k sodelovanju povabil tudi Univerzo v Mariboru, ki je bila na njihovi lestvici za leti 2015/2016 in 2016/2017 uvrščena med 501.–600. mestom. Univerza v Ljubljani se je uvrstila med 601.–800. mesto. Vrednosti kazalnikov za obe univerzi so si podobne. Univerza v Mariboru je bila bolje ocenjena pri kazalniku citati in je zato na Timesovi lestvici prehitela Univerzo v Ljubljani.

Univerzi v Mariboru in Ljubljani

– primerjava posameznih kazalnikov THE za leto 2016/2017

	THE Rank	Teaching	Research	Citations	Industry income	International outlook
University of Maribor	501–600	16,0	13,1	51,2	39,6	35,5
University of Ljubljana	601–800	24,0	14,7	27,3	35,5	35,8

Vir: www.timeshighereducation.com/world-university-rankings

Ocene 13-ih kazalnikov THE za Univerzo v Mariboru za leto 2016/2017

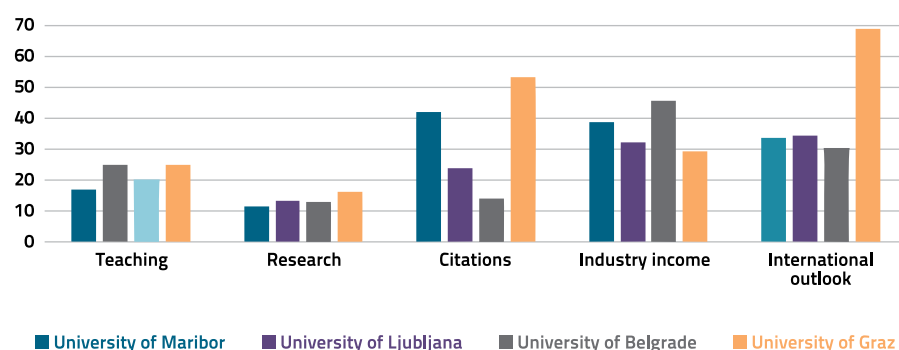
Pillar	Metric	Value	Score	%	Pillar score	Pillar rank
Teaching (30%)	Doctorate to bachelor awarded	0,03	41,2	2,25	16,0	874
	Doctorate awarded to academic staff	0,11	24,3	6,00		
	Teaching reputation	0,00	0,3	15,00		
	Institutional income to academic staff	105.374	20,3	2,25		
	Students to academic staff	16,50	42,9	4,50		
Research (30%)	Papers to academic staff		32,1	6,00	13,1	682
	Research income to academic staff	20.956	28,9	6,00		
	Research reputation	4,8	1,5	18,00		
Citations (30%)	Citation impact		51,2	30,00	51,2	457
Industry Income (2,5%)	Industry income to academic staff	6.389	39,6	2,50	39,6	466
International Outlook (7,5%)	Percentage of international students	3%	21,8	2,50	35,5	610
	Percentage of international staff	2%	24,0	2,50		
	International coauthorship		60,6	2,50		

Vir: www.timeshighereducation.com/world-university-rankings

	Poučevanje	Raziskovanje	Citati	Prihodek iz gospodarstva	Mednarodna vpetost	Skupaj
2015-2016	17,1	11,5	42,1	38,7	33,6	143,0
2016-2017	16,0	13,1	51,2	39,6	35,5	155,4
Sprememba	-1,1	1,6	9,1	0,9	1,9	12,4

Vir: www.timeshighereducation.com/world-university-rankings

Primerjava univerz po ocenjenih področjih razvrščanja THE

Vir: www.timeshighereducation.com/world-university-rankings

V primerjavi z letom 2015/2016 so se izboljšale ocene skoraj vseh kazalnikov kakovosti Univerze v Mariboru.

Tudi primerjava rezultatov Univerze v Mariboru z ocenami univerz v Ljubljani, Gradcu, Zagrebu in Beogradu potrjuje, da ima Univerza v Mariboru zelo dobre rezultate na področju vpliva

objavljenih del.

QS TopUniversities spada med najpogostejše obiskane spletne strani z informacijami o univerzah. Njihova lestvica QS World University Rankings je bila prvič predstavljena leta 2004. Vsako leto objavijo podatke o več kot 900 univerzah in drugih visokošolskih institucijah, ki

so ocenjene na osnovi ugleda univerze v akademski skupnosti in pri zaposlovalcih (40 % in 10 % ocene), razmerja med številom učiteljev in študentov (20 % ocene), števila citatov na učitelja (20 % ocene), deleža študentov iz tujine (5 % ocene) in deleža učiteljev iz tujine (5 % ocene).

Največji vpliv na oceno kakovosti univerz in njihovih študijskih programov ima ugled univerz v akademski skupnosti in pri delodajalcih. QS podatke zbira z mednarodno anketo med zaposlenimi v visokošolskih institucijah in strokovnjaki s področja visokega šolstva (74.651 odgovorov) ter anketo med delodajalci (37.781 odgovorov), ki sporočajo podatke o zadovoljstvu delodajalcev z diplomanti posameznih univerz.

Leta 2016 se je na QS lestvico prvič uvrstila tudi Univerza v Mariboru, ki je v skupini univerz od 701. mesta.

QS pripravlja tudi različne regionalne lestvice. Med njimi je razvrščanje univerz iz razvijajoče se Evrope in Srednje Azije (QS EECA – Emerging Europe and Central Asia). V lestvico QS EECA je vključenih 200 najboljših univerz iz regije. Med ocenjenimi so vse štiri slovenske univerze. Univerza v Mariboru je na 69. mestu (lani 80.), Univerza v Ljubljani na 26. mestu (lani 25.), Univerza v Novi Gorici je na 92. mestu, Univerza na Primorskem pa med 141.–150. mestom.

Univerza v Mariboru je od lani napredovala za 11 mest. Največji vpliv na izboljšanje položaja imajo kazalniki prisotnosti na spletu (ocena univerz v Webometrics), izboljšanje števila študentov na učitelja in povečanje števila citatov na objavljene članke.

Od leta 2013 Univerza v Mariboru sodeluje tudi v ocenjevanju univerz UI GreenMetric World University Ranking. V GreenMetric so vključene univerze, ki aktivno spremljajo in načrtujejo svoje okoljske vplive ter trajnostni razvoj. Sodeluje že več kot 500 univerz iz 74-ih držav sveta. Univerza v Mariboru je najbolje uvrščena slovenska univerza in je na 203. mestu.

Univerza iz Indonezije (UI) je pobudnica spremljanja in merjenja trajnostne naravnosti univerz. S tem projektom UI promovira koncept zelenega kampusa, prizadevanja univerz za učinkovito rabo energije in vode, borbo proti klimatskim spremembam, upravljanje z odpadki, trajnostno naravnani transport in spodbujanje izobraževanja ter raziskovanja za trajnostni razvoj.

Univerza v Mariboru je vključena tudi v projekt U-Multirank, ki pomeni odmik od tradicionalnega pristopa k razvrščanju univerz predvsem na osnovi vrednotenja znanstve-

Univerza v Mariboru – vrednosti kazalnikov QS EECA za leti 2015 in 2016.

Kazalniki /leto	Uvrstitev QS-EECA	Akademski ugled	Ugled pri zaposlovalcih	Učitelji/ študenti	Članki/učitelj	Splet	Citati/ članek	Študenti iz tujine
2015	80.	63,1	32,2	20,7	78,1	11,6	91,0	14,8
2016	69.	62,2	32,1	35,5	74,8	62,0	95,1	16,2
Sprememba	11	-0,9	-0,1	14,8	-3,3	50,4	4,1	1,4

Vir: www.topuniversities.com/eeca-rankings

noraziskovalnega dela. Nosilci razvoja projekta U-Multirank so Centre for Higher Education (CHE) iz Nemčije, Center for Higher Education Policy Studies (CHEP) in Centre for Science and Technology Studies (CWTS) z Nizozemske. Projekt je financiran v okviru programa EU Vseživljenjsko učenje.

Večdimenzionalna lestvica U-Multirank razvršča univerze po naboru štiriinpetdesetih kazalnikov na petih področjih:

- izobraževanje – razmerje med številom študentov in osebja, delež diplomiranih, čas študija, sodelovanje z delodajalci ... (21 kazalnikov, od tega 12 iz štud. ankete);
- raziskovanje – zunanja sredstva, doktorandi na učitelja, objave, citiranost, interdisciplinarne objave, študij z raziskovanjem, postdoktorska mesta ... (10 kazalnikov, od tega 5 iz WoS);
- mednarodno sodelovanje – izvajanje programov v tujih jezikih, možnosti študija v tujini, mobilnost študentov, mednarodno

akademsko osebje, mednarodni doktorati, objave in projekti ... (8 kazalnikov, od tega 5 iz WoS, PATSTAT);

- sodelovanje z regijo – praksa pri delodajalcih v regiji, zaposlenost diplomantov, skupne objave člankov, prihodki v regiji ... (10 kazalnikov, od tega 1 iz WoS);
- prenos znanja – prihodek iz privatnih virov, skupne objave z industrijo, podeljeni patenti (absolutno in normalizirani), patenti z industrijo, spin-off podjetja, v patentih citirane objave, prihodek od stalnega strokovnega razvoja ... (5 kazalnikov, od tega 1 iz WoS).

V projektu sodeluje že več kot 1300 univerz in 105.000 študentov iz 93-ih držav sveta. V aprilu 2016 so bili objavljeni zadnji rezultati večdimenzionalnega razvrščanja. U-Multirank omogoča primerjavo univerz, 3250 fakultet in 10.700 študijskih programov za naslednja študijska področja: biologija, ekonomske in poslovne vede, kemija, informatika/računalništvo, elektrotehnika, zgodovina, matematika, strojništvo, medicina, fizika, psihologija, social-

no delo in sociologija.

Za U-Multirank je mnenje študentov pomemben element ocenjevanja kakovosti univerz in njihovih študijskih programov. Odgovori študentov na anketna vprašanja so osnova za izračun več kot polovice kazalnikov kakovosti izobraževalne dejavnosti na univerzah. Za doseg reprezentativnosti odgovorov mora na anketno odgovoriti vsaj 10 % povabljenih študentov, vendar število izpolnjenih anket ne sme biti manjše od 15.

Delež študentov Univerze v Mariboru, ki so izpolnili vprašalnik, je bil v letu 2016 najvišji, odkar sodelujemo v projektu U-Multirank, in se je gibal med 30 in 50 odstotki.

Za lažje razumevanje položaja Univerze v Mariboru na lestvicah razvrščanja smo zbrali podatke o uvrstitvah štirih univerz iz Avstrije, dveh iz Slovenije in Srbije ter ene s Hrvaške v: Webometric, Times Higher Education World University Rankings, QS World University Rankings, QS EECA in Shanghai Ranking Academic Ranking of World Universities.

Ugotovimo lahko, da je Univerza v Mariboru na vseh mednarodnih lestvicah uvrščena med 4 % najboljših univerz na svetu. To je ob upoštevanju njene velikosti in finančnih sredstev, s katerimi razpolaga, odlična ocena njenega dela.

Primerjava uvrstitev univerz iz Slovenije, Avstrije, Hrvaške in Srbije

Universities	Webometrics 2017	Times Ranking 2016	QS Ranking 2016	QS-EECA 2016	Shanghai Ranking 2016	University Budget
University of Maribor	1.187	540	908	69	NP	82 million €
University of Ljubljana	292	601–800	601–650	26	401–500	325 million €
University of Vienna	124	161	155	NR	151–200	544 million €
Graz University of Technology	403	351–400	NP	NR	NP	211 million €
University of Graz	526	401–500	461–470	NR	NP	216 million €
Alpen-Adria University Klagenfurt	930	NP	701+	NR	NP	55 million €
University of Belgrade	552	801+	701+	66	201–300	-
University of Novi Sad	1.029	NP	NP	121–130	NP	-
University of Zagreb	535	801+	651–700	37	401–500	275 million €

Legenda:

NP – univerza ni med uvrščenimi institucijami (ni podatka o uvrstitvi, univerza ni bila uvrščena v razvrščanje)

NR – univerza ni iz regije, ki je vključena v razvrščanje

MEDNARODNA KONFERENCA V PORTOROŽU O RAZVOJU ORGANIZACIJSKIH ZNANOSTI

V Portorožu je med 22. 3. in 24. 3. 2017 potekala 36. mednarodna konferenca o razvoju organizacijskih znanosti, ki jo vsako leto pripravi Fakulteta za organizacijske vede Univerze v Mariboru in je v slovenskem prostoru mednarodni dogodek, ki ima najdaljšo tradicijo konferenc Univerze v Mariboru. Mednarodna konferenca je v treh dneh gostila preko 300 udeležencev iz slovenskega in mednarodnega znanstvenoraziskovalnega in strokovnega okolja, ki so na srečanjem izmenjali izkušnje, spoznali dobre prakse, predstavili rešitve in izzive ter se seznanili z aktualnimi trendi na temo odgovornosti.

Fakulteta za organizacijske vede bo v kratkem praznovala 60 let obstoja. V svojem dolgotrajnem delovanju na pedagoškem, znanstveno-raziskovalnem in strokovnem področju je svoje poslanstvo vselej usmerjala v razvoj organizacijskih ved in kot edinstvena v slovenskem prostoru svoje razvojne usmeritve vselej peljala po poti najnovejših trendov in spoznanj.

Tema letošnje konference je bila odgovorna organizacija in se je nanašala na širino organizacije v njenem notranjem in zunanjem okolju.

Prvi dan, 22. marca, sta potekala otvoritvena slovesnost in plenarno zasedanje, na katerem sta svoje delo predstavila slavnostna guvernica, dr. Jožica Rejec, predsednica uprave podjetja Domel Holding, in dr. Franc Željko Županič, direktor podjetja Kontrola zračnega prometa Slovenije; izpostavila sta mozaik vrednot in znanj, potrebnih za celostno uravnavanje poslovanja organizacij in doseganje odličnosti v kontekstu odgovornega ravnanja. Program drugega dneva konference je ob zelo številčnem obisku zaokrožil dogodek z naslovom Poslovna odličnost organizacij, ki ga je fakulteta organizirala skupaj z Uradom za meroslovje Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvom za javno upravo, Gospodarsko zbornico Slovenije in Obrtno zbornico Slovenije. Predstavljene so bile najboljše organizacije iz gospodarstva v postopku ocenjevanja PRSPO 2016 in številni mednarodni in domači primeri dobrih praks, pa tudi primer zagotavljanja kakovosti v slovenskem visokem šolstvu. Program je dopolnila okrogla miza z naslovom Ali in kakšno strategijo poslovne odličnosti potrebujemo v Sloveniji? Udeležili so se je tako predstavniki gospodarstva kot negospodarstva.

V okviru mednarodne konference je potekalo tudi mednarodno študentsko tekmovanje v reševanju študije primera, v katerem so se pomerili študenti tako domačih kot tujih fakultet. Pod taktirko Fraportove letalske akademije, ki je predstavila izhodiščni problem, so v pičlih 48-ih urah rešili primer in predstavili inovativne rešitve, ki so jih bili predstavniki omenjene akademije izjemno veseli. Povedali so, da bodo predlagane rešitve lahko uporabili v praksi. Študenti so še enkrat dokazali, da se s smelim in z intenzivnim delom lahko njihovo delo nadgradi tudi ob tovrstnih dogodkih.

Zadnji dan konference, 24. marca, je v soorganizaciji Fakultete za organizacijske vede UM, Olimpijskega komiteja Slovenije in Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport potekal dogodek Dvojna kariera športnikov in družbena odgovornost v Sloveniji. V sklopu dogodka je svoje videnje na temo dvojne kariere športnikov podala tudi slavnostna guvernica, prof. dr. Maja Makovec Brenčič, ministrica za izobraževanje, znanost in šport RS; osredotočila se je na predstavitev dvojne kariere športnika, pomembnega segmenta, ki ga Zakon o športu uvaja na novo. "Vsi skupaj si moramo prizadevati za pravičen razvoj športnikov od malih nog pa vse do

upokojitve. Pomagati jim moramo, da pridobijo izobrazbo, da jim omogočimo ustrezna podporna okolja in da za njih poskrbimo tudi takrat, ko se od kariere vrhunkega športnika poslovijo. Pomembno vlogo na tej poti igrajo tudi trenerji in vsi ostali športni delavci, zato moramo vlagati tudi v njihov razvoj in jim zagotavljati možnosti, da se izobražujejo," je na dogodku izpostavila ministrica.

Letošnja mednarodna konferenca o razvoju organizacijskih znanosti je v ospredje postavila pomen razumevanja družbene odgovornosti in odgovornosti slehernega posameznika, ki prispeva k pozitivni prihodnosti Slovenije.

DIGITALNA VARNOST

➤ PROF. DR. TATJANA WELZER DRUŽOVEC

➤ NIKO SCHLAMBERGER, PREDSEDNIK SDI

Inštitut za informatiko Fakultete za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru in Slovensko društvo INFORMATIKA (SDI), ki je pobudnik podobnih dnevnih dogodkov in posvetovanj v Sloveniji, sta organizirala dobro obiskan posvet Digitalna varnost. Društvo želi s podobnimi posveti in kratkimi dogodki opozoriti na aktualno problematiko informacijsko-komunikacijskih tehnologij ter njihov vpliv na vsakdanje življenje posameznikov, strokovno in znanstveno delovanje, delovanje javnega sektorja in družbe kot celote. S posvetom Digitalna varnost smo želeli opozoriti na Direktivo o ukrepih za zagotavljanje visoke skupne ravni varnosti omrežij in informacijskih sistemov v Evropski uniji za izboljšanje delovanja notranjega trga. Cilj posveta je bil osvetliti temo in njeno problematiko z različnih zornih kotov in opozoriti na njen širši pomen na različnih področjih v družbi.

Poslanci Evropskega parlamenta so direktivo potrdili 6. julija 2016. Direktiva določa obveznosti vseh držav članic pri sprejemanju nacionalne strategije za varnost omrežij in informacijskih sistemov. Direktiva med drugim zagotavlja vzpostavljanje skupine za sodelovanje in podporo, lažje strateško sodelovanje in izmenjavo informacij med državami članicami ter krepitev zaupanja med njimi. Prav tako vzpostavlja mrežo skupin za odzivanje na incidente na področju računalniške varnosti (mreža skupin CSIRT), ki krepi zaupanje med državami članicami ter spodbuja hitro in učinkovito operativno sodelovanje. Direktiva določa tudi varnostne zahteve in zahteve glede priglasitve za izvajalce pomembnih storitev in za ponudnike digitalnih storitev.

Poleg tega določa še obveznosti držav članic na področjih določitve pristojnih nacionalnih organov, enotnih kontaktnih točk in skupin CSIRT, katerih naloge so povezane z varnostjo omrežij in informacijskih sistemov.

Z mislijo na direktivo je svoje poglede na digitalno varnost in prepoznane probleme predstavilo sedem govorcev. Predsednik Slovenskega društva INFORMATIKA, Niko Schlemberger, je v uvodu izpostavil upravljanje s podatki. Skozi različna časovna obdobja so bili v središču dogajanja digitalne varnosti različni »objekti« z različnimi poudarki, pri čemer se z nekaterimi vedno znova srečujemo. V uvodni predstavitvi je bila prikazana problematika hrambe in upravljanja s podatki ter kdo, za kakšno obdobje in s kakšno pravico zbira različne podatke. Izpostavljena je bila tudi zasebnost, ki jo v domačem okolju (ne pa tudi na javnih mestih) ščiti ustava, nekaj besed pa je bilo namenjenih tudi intelektualni lastnini. V zvezi s hrambo podatkov je avtor predstavitve poudaril, da je dandanes praktično nemogoče nadzorovati, kdo hrani naše podatke, zato bi bilo zlorabo podatkov treba sankcionirati.

Za obvladovanje uporabniških računov in zagotovitev dostopa do informacij podjetja potrebujejo mnogo časa in človeških virov. Ko upoštevamo še z uporabniki povezane pravice, se upravljanje pogosto zdi neobvladljivo. Poslovni procesi so vse bolj dinamični in se med seboj povezujejo, to pa pomeni, da je treba tudi zaposlenim omogočiti dostop do storitev in informacij. Tipične scenarije, s katerimi se srečujejo v podjetjih, in rešitve za učinkovito upravljanje uporabniških identitet ter z njimi povezanih dostopov je predstavil Evgen Jamnikar iz podjetja Brihteja.

Izidor Golob je svojo predstavitev zasnoval na genezi dokumenta, ki podaja smernice varne rabe na Univerzi v Mariboru s poudarkom na upravljanju digitalnih identitet, preko katerih je zagotovljen enoten dostop do skupnih informacijsko-tehnoloških storitev na Univerzi v Mariboru. Tematika je predvsem pri udeležencih iz študentskih vrst odprla vrsto vprašanj in komentarjev, saj se slednji še kako dobro zavedajo pomembnosti opisanih dilem in iščejo dodatne poti do varnih dostopov.

Z razvojem informacijsko-komunikacijskih tehnologij se je uporaba storitev s področja avtomatske obdelave podatkov razširila tudi na področji komunikacij in nadzornih tehnologij. Uporaba GPS naprav v vozilih in na mobilnih telefonih, inteligentna video analitika, sistemi za zaznavanje in preprečevanje vdora in odtoka podatkov, računalniške aplikacije za nadzor uporabe delovnih postaj ter uporaba biometričnih metod so le nekatere izmed možnih rešitev sodobne informacijsko-komunikacijske tehnologije za nadzor in varovanje ljudi in premoženja. Pri tem se porajajo vprašanja o dopustnosti uporabe tovrstnih tehnologij, do kakšne mere tak nadzor varuje in do kakšne mere posega v zasebnost posameznikov. Z bogatim slikovnim gradivom in izkušnjami iz realnih okolij je tematiko predstavil Marko Potokar z Inštituta za forenziko IT.

Ob navedenih strokovnjakih so svoja spoznanja in raziskovalne rešitve ter ugotovitve predstavili tudi člani Inštituta za informatiko. Muhamed Turkanović je spregovoril o zasebnosti podatkov v oblaku, Marko Kompara je predstavil manj poznano področje telesnih omrežij, medtem ko je vpliv uredbe eIDAS na elektronsko poslovanje v Sloveniji predstavil Boštjan Kežmah in s tem odprl živahno zaključno razpravo.

Podjetja, organizacije in uporabniki na spletu ustvarjajo vedno večje količine osebnih ter zaupnih podatkov. Med drugim naraščajoča količina podatkov vodi do širitve storitev v oblaku, še posebej, ker prinašajo uporabnikom nižje stroške in lažje upravljanje. Pri tem se porajajo vprašanja, kdo je lastnik podatkov, kje se skladiščijo in kako so varovani. Najpogostejši pomisleki, odgovori nanje in tudi glavni izzivi za zagotavljanje zasebnosti podatkov v oblaku ter uporaba storitev v oblaku so bili jedro predstavitve Zasebnost v oblaku.

Telesna omrežja (Body Area Network) so posebna oblika brezžičnih senzorskih omrežij (Wireless Sensor Network), ki so lahko nameščena na človeškem telesu ali znotraj nje. Senzorji merijo različne fiziološke signale osebe (npr. srčni utrip, krvni tlak), na kateri se nahajajo. Izmerjeni podatki so izrazito osebne narave in posledično zanimivi za izkoriščanje. Varovanje takšnih podatkov je tudi zakonsko

zahtevano, zato je zagotavljanje zasebnosti, verodostojnosti in avtentičnosti uporabnikovih podatkov prva prioriteta. Področje je z večanjem števila svetovne populacije, staranjem prebivalstva in porastom kroničnih bolezni zelo zanimivo za razvoj, saj obljublja boljše in cenovno ugodnejše zdravstvo.

Uredba eIDAS vnaša v elektronsko poslovanje bistvene spremembe predvsem na področju ugotavljanja identitete in elektronskega podpisovanja. Do konca prehodnega obdobja nas loči še pol leta in do takrat bi morala Slovenija prilagoditi predpise na področju elektronskega podpisovanja. Predloga zakona še ni, zato so možne poti uvedbe Uredbe v Sloveniji in posledice izbrane smeri za elektronsko poslovanje v Sloveniji še kako pomemben in zanimiv izziv, kar so potrdili tudi udeleženci v živahni razpravi.

Končne ugotovitve posveta je, tako kot uvodne misli, podal predsednik Slovenskega društva INFORMATIKA Niko Schlamberger, ki je zanimivo popoldne v večernih urah zaključil z naslednjimi ugotovitvami in spoznanji. Podatki postajajo bogastvo in še več. Masivni podatki spodbujajo raziskave in omogočajo nove storitve, kar bi lahko ponazorili z izrazom nova alkimija. Klasična se je trudila spremeniti manj vredne kovine v zlato, a brez uspeha. To je uspelo šele fizikom v dvajsetem stoletju. Pri novi alkimiji pa gre za pretvorbo podatkov v denar in to nadvse uspešno. S splošno uporabo interneta in elektronskih storitev pa se povečujejo tudi možnosti za nedovoljene posege v delovanje in zasebnost pravnih in fizičnih oseb. Pri tem smo lahko kritični do države, ki se tega področja ne loteva z ustreznimi mehanizmi, če sploh. Majhen korak v to smer je bil narejen s storitvijo Varni na internetu, ki pa je vse prej kot zadovoljiva. Storitve omogoča, da prijavimo poskus zlorabe take ali drugačne vrste, nakar prejmemo sporočilo z zahvalo, da smo incident prijavili, vse nadaljnje aktivnosti za preprečitev zlorabe ali njenih posledic pa so prepuščene napadenim. Tak pristop je neposredna spodbuda za prestopnike, saj jim sporoča, da jo bodo najverjetneje odnesli brez posledic. Zamislimo si, da bi bil na ulici nekdo napaden in bi napad prijavil policiji, ta pa bi se mu za prijavo prijazno zahvalila in bi ostalo pri tem. Če je namreč zloraba podatkov kriminalno dejanje – in o tem nihče resno ne dvomi – potem nas ima država dolžnost zaščititi. Le če bomo zares varni na internetu, se bo uporaba spletnih storitev širila, njihov potencial pa izkoristil v dobro vseh nas.

80 LET PROF. DR. JOŽETA LIPNIKA

➤ DOC. DR. SIMONA PULKO

Ljudje imamo navado, da se ob življenjskih jubilejih ali pomembnih dogodkih ob slavljenču zberemo vsi, ki smo skupaj z njim prehodili vsaj kakšen del poti. Ti deli poti so tako profesorjevi kot naši: v kabinetu, ob pripravi konference, v predavalnici, na službeni poti, na prijetnem klepetu ob kavici ... In prijeten občutek: del nas je del prof. Lipnika in prof. Lipnik je del nas.

Profesor Lipnik se je rodil 28. 2. 1935 v Rogaški Slatini in odraščal v družbi štirih bratov. Osnovno šolo je obiskoval v Rogaški Slatini, nižjo gimnazijo v Šmarju pri Jelšah, nato pa II. gimnazijo v Celju. Na Filozofski fakulteti v Ljubljani je med letoma 1955 in 1962 študiral slovenščino in ruščino. Podiplomski študij metodike književnosti je nadaljeval v Zagrebu, kjer je leta 1981 pridobil magisterij znanosti, leta 1989 pa naziv doktorja znanosti s področja filologije.

Leta 1957 sta z gospo Cilko stopila na skupno življenjsko pot, leto kasneje sta se jima rodila sinova Gorazd in Joži, danes pa profesorja Lipnika razveseljuje še šest vnukov in dva pravnuka.

In kako so tekla službena leta prof. Lipnika?

Prof. Lipnik je med letoma 1958 in 1970 poučeval slovenščino in druge predmete na Osnovni šoli Borisa Kidriča v Rogaški Slatini

ter na Steklarski šoli v Rogaški Slatini. Na Zavodu za šolstvo RS, OE Celje, je med letoma 1970 in 1975 opravljal delo pedagoškega svetovalca. Od leta 1975 do leta 2002 je delal kot univerzitetni predavatelj v Mariboru, in sicer do leta 1986 na Oddelku za razredni pouk, od leta 1986 do upokojitve pa na Oddelku za slovanske jezike in književnosti. Na Pedagoški fakulteti v Mariboru je bil več let tudi predstojnik na Oddelku za razredni pouk in Oddelku za slovanske jezike in književnosti.

Eno leto je bil gostujoči profesor na Univerzi na Dunaju in pol leta na Univerzi v Olomucu. Predaval je na mednarodnih znanstvenih konferencah in na strokovnih srečanjih v okviru Evropskega združenja za izobraževanje učiteljev, tudi marsikomu izmed nas je pomagal in še pomaga odpirati vrata v mednarodni znanstveni prostor. Bil je član slovenske ministrske komisije za CEEPUS, koordinator CEEPUS mreže SI-4

ter izvedenec za pedagoško področje pri Inšpektoratu Republike Slovenije za šolstvo in šport. Večkrat so ga kot priznanega strokovnjaka in predavatelja povabili na univerze po državah Evrope.

Obsežna bibliografija profesorja Lipnika (več kot 400 enot) zajema samostojne znanstvene in strokovne publikacije, znanstvene in strokovne članke, prevode, recenzije, kritike, ocene in poročila, med njimi monografijo Metoda branja in dela z besedilom v osnovni šoli (1992), Metodiko govorne vzgoje: priročnik za delo vzgojiteljic in staršev (1993), Leksikon domačih in tujih književnikov: priročnik za maturante (1995), Stoji učilna zidana (1995), Ulice in trgi Rogaške Slatine (2005), Deset jezikov (2015), 550 let osnovne šole Lesično–Pilštanj in prirejen prevod Rosandičevega dela Metodika književne vzgoje (1991). V svojem delu se posveča reševanju metodičnih in didaktičnih vprašanj pouka slovenskega jezika in književnosti v osnovni in srednji šoli. Prispevke objavlja doma in v tujini, tudi v angleščini, češčini, esperantu, hrvaščini, litovščini, katalonščini, madžarščini, nemščini, ruščini in slovaščini.

Prof. Lipnik je vodil več znanstvenih konferenc; v Rogaški Slatini je organiziral mednarodni znanstveni simpozij o dr. Francetu Kidriču, prav tako je v Rogaški Slatini organiziral mednarodni srednjeevropski posvet o izobraževanju odraslih. Uredil je zbornike o Leopoldu Volkmerju, Francu Simoniču in Francetu Kidriču.

Jože Lipnik je tudi literarni ustvarjalec, predvsem pesnik, predan častilec slovenske besede. V samozaložbi zbirke Lipnik sta z ženo Cilko izdala vrsto pesniških zbirk in drugih knjig.

Poleg pedagoškega in znanstveno-raziskovalnega dela je prof. Lipnik znan kot neutruden planinec in alpinist, vsestranski kulturni delavec, predan in aktiven Slatinčan, častni občan Rogaške Slatine, častni član tujih univerz, človek, ki je vsak trenutek vsakomur pripravljen pomagati.

V Rogaški Slatini sta z ženo Cilko več let vodila taborniški odred. Prof. Lipnik je vrsto let zvest ljubitelj gora in je na Triglav popeljal marsikaterega prijatelja, sorodnika in sodelavca, kot vodja kluba 4000+ planinskega društva Izvir pa je osvojil številne vrhove gora, med njimi tudi Mont Blanc, Kilimandžaro in Mont Kenyo.

Spregledati ne smemo in niti ne moremo odlikovanj, ki jih je prejel za svoje bogato delo: medaljo dela, medaljo za vojaške zasluge, red dela s srebrnim vencem, zlati javorjev list Zveze tabornikov Jugoslavije, zlato plaketo Univerze Maribor, plaketo in častno medaljo Pedagoške fakultete Univerze Palackega Olomuc na Češkem, priznanje šlezijske univerze v Opolu, je častni član akademskega sveta in senata Univerze v Olomucu in častni občan Občine Rogaška Slatina, pred kratkim je za življenjsko delo prejel priznanje Rogaških novic.

Večina zbranih vas, prof. Lipnik, pozna kot izjemnega pedagoga, učitelja, mentorja, raziskovalca (pod prof. mentorstvom je nastalo več kot 130 diplom, 3 magistrirji, 1 doktorat), pa tudi kot predanega/ neizmerne ljubitelja slovenske besede in gora. Še zmeraj vsako leto z vabljenim predavanjem na Oddelku za slovanske jezike in književnosti z izjemnim

pedagoškim žarom navdušujete študente. Preprosto povedano: ste človek, zapisan z veliko začetnico v vseh pomenih. In ko pomislim nazaj: tudi zato je bil predprostor pred vrati vašega kabineta, tudi v času mojih študentskih let, zmeraj poln. Govorilna ura ni nikoli trajala zgolj eno šolsko uro, saj nihče ni odšel od vas brez odgovora ali rešitve težave.

Pravijo, da povprečen učitelj pove. Dober učitelj pojasni. Odličen učitelj prikaže. Veliki učitelj navdihuje. Iskrena hvala za vse povedano, pojasnjeno, prikazano. Predvsem pa za vse vzpodbude, navdihe. In da ste verjeli v nas, ko smo dvomili sami vase.

S takim učiteljem je marsikdo izmed nas, tudi tukaj zbranih, dosanjal svoje sanje. V imenu vseh teh nas, hvala, profesor Lipnik.

75 LET ČASTNEGA DOKTORJA UM PROF. DR. GERNOTA KOCHERJA

IZRED. PROF. DR. BORUT HOLCMAN

Častni doktor Univerze v Mariboru in zaslužni profesor Univerze Karla in Franca v Gradcu, prof. dr. Gernot Kocher, je 7. januarja letos praznoval svoj 75. rojstni dan. Na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru so mu kolegi s področij pravne zgodovine in civilnega prava ob življenjskem jubileju pripravili zbornik, ki je znotraj tradicionalnega akademskega prostora nekaj popolnoma običajnega. Jubilejni zbornik je posvečen jubilentovemu delu, njegovim prizadevanjem in njegovi osebnosti. Poleg profesorjev Pravne fakultete smo na fakulteti gostili kolege, ki so pisali v zbornik, s svojim obiskom pa je jubilanta na poseben način počastil tudi rektor red. prof. dr. Igor Tičar.

V zborniku so zbrana dela jubilentovih kolegov in učencev, dela, ki jubilanta slavijo in se mu zahvaljujejo. Jubilejni zbornik je najodličnejši način zahvale posameznikovi akademski ustvarjalnosti.

Oseba prof. Kocherja združuje odličnega znanstvenika in pedagoga ter zavzetega mecena mlajšim generacijam. Na Inštitutu za filozofijo, zgodovino in ikonografijo prava Pravne fakultete Univerze v Mariboru hranimo nekaj čez 30.000 ikonografskih elementov prava, ki so plod dela in sodelovanja profesorja in sodelav-

cev Inštituta. Ikonografija, vizualna predstava prava in simbol, ki ima v pravnozgodovinski perspektivi najučinkovitejši pomen – simbol, ki ne dopušča zlorabe, ne more biti zlorabljen, lahko je samo rabljen. Ikonografija je tako dokaz znanstvenega dela in prizadevanj ter sodelovanja in odličan pripomoček pri didaktičnem izobraževanju prihodnjih generacij pravnikov; s tem predstavlja možnost, da pravo ne postane gol pozitivizem, temveč mesto za spoznavanje kulturnega in družbenega okolja nastajanja in razumevanja pravnega pravila.

zbornik, je potekala v nemškem jeziku, kot zahvala in gesta spoštovanja profesorju, ki je imel poseben posluš za slovenščino.

Kot dekan Pravne fakultete in v zadnjem obdobju pred upokojitvijo dekan Filozofske fakultete Univerze Karla in Franca v Gradcu, je vsa leta iz svojega proračuna organiziral in financiral tečaje slovenskega jezika na Univerzi Karla in Franca v Gradcu. V sedemdesetih letih se je sam izobraževal na Univerzi v Ljubljani (Univerza Edvarda Kardelja).

Kot dekan je sistematično negoval povezovanje graških in slovenskih univerzitetnih profesorjev ter podpiral raziskovalna prizadevanja slovenskih strokovnjakov in skupne projekte slovenskih in avstrijskih znanstvenikov, raziskovalcev in pedagogov. Prizadeval si je tudi za enakovreden dostop do strokovne literature in izposoje strokovne literature v knjižnicah na obeh univerzah in bil pobudnik za njuno knjižnično sodelovanje.

Leta 2000 je podprl ustanovitev Slovenskega znanstvenega inštituta na Dunaju in preko njega financiral izdajo pomembnega pravnega spomenika našega glavnega mesta iz leta 1514 – Malefične svoboščine Ljubljančanov.

Leta 2008 je kot neomajen zagovornik institucionalne prisotnosti slovenske znanosti in kulture v Gradcu na Inštitutu za slavistiko zagotovil kotiček za slovenske knjige in tečaj slovenščine, takrat kot dekan Filozofske fakultete Univerze Karla in Franca v Gradcu. Bil je med najbolj vnetimi podporniki slovenistike v Gradcu in prav po njegovi zaslugi je bila v študijskem letu 2010/2011 uvedena redna profesura za slovensko literaturo in kulturologijo.

Na njegovo pobudo sta pravni fakulteti obeh univerz vzpostavili skupno predavalnico, kjer se predavajo principi evropskega in mednaro-

Korenine profesorja so tudi slovenske, saj je njegova babica, rojena Grosupeljčanka, spoznala in poročila železničarskega uradnika Kocherja. Zanj velja, da je človek izrednega posluš za študente in mlajše kolege, kar posebej poudarjajo študentje, ki so prihajali v Gradec študirat iz avstrijske zvezne dežele Koroške. Ne samo, da jim je kot pedagog prisluhnil, jim bil mecen, ki jih je spodbujal in marsikoga tudi finančno podprl, temveč se je tudi naučil jezika poslušalcev, da jih je lahko razumel.

Slovesnost, na kateri so mu izročili

dnega gospodarskega in trgovinskega prava. Študentje obeh fakultet se tako poleg popolnoma strokovnega dela družijo še izven predavalnic in ta praksa je postala že tradicionalna.

Za njegova prizadevanja ga je leta 2016 z Medaljo za zasluge – za zasluge pri krepitvi

sodelovanja med slovenskimi in avstrijskimi strokovnjaki humanističnih in pravnih znanosti – odlikoval predsednik Republike Slovenije Borut Pahor.

Jubilejni zbornik s petindvajsetimi razpravami je plod dela profesorjevih sodobnikov in učen-

cev iz petih evropskih držav: iz Avstrije, Nemčije, Slovenije, Švice in z Madžarske. Iz dela veje spoznanje, da nemški jezik povezuje polovico evropskega govornega okolja in pravno tradicijo nemškega pravnega okolja. Zbornik je tako prispevek k izhodiščem prava znotraj jezikovnega, kulturnega in družbenega okolja.

70 LET JE PRAZNOVAL PROF. DR. JOSO VUKMAN

Naš slavljeneec, redni profesor dr. Joso Vukman, se je rodil 18. septembra leta 1946, tako da je praznoval 70. rojstni dan. To so leta, ki pri nekaterih že pomenijo starost, vendar v primeru prof. Vukmana temu ni tako, saj je še vedno poln energije in zelo aktiven. So pa takšne okrogle obletnice lepa priložnost, da se ozremo na dosedanje dosežke slavljence, v veselem pričakovanju novih.

Prof. Vukman je ogromno prispeval k razvoju visokega šolstva v Mariboru, predvsem matematike, in ga lahko brez dvoma štejejo za utemeljitelja sodobne raziskovalne matematike v Mariboru. Njegovo znanstvenoraziskovalno delo izstopa tako po številu objavljenih izvornih znanstvenih del (čez sto) in citatov (več sto) kot po kakovosti. Pri tem je bilo zelo hitro spoznano kot izjemno in je zanj že leta 1990 prejel nagrado Sklada Borisa Kidriča (ta ustreza današnji Zoisovi nagradi). Glede kakovosti si je prof. Vukman že kot mladi raziskovalec postavil visoke standarde: treba je ustvarjati dela, ki bodo pomembna na svetovni ravni, in jih tudi objavljati na način, dostopen svetovni javnosti – v vrhunskih revijah.

S tem, ko je prepričljivo zagovarjal tak pristop k znanstvenoraziskovalnemu delu in so ga sprejeli tudi njegovi mlajši kolegi, vključno z njegovimi študenti, je dodatno prispeval k razvoju matematike na Univerzi v Mariboru. K temu je prispeval tudi z uvajanjem mladih v znanstvenoraziskovalno delo z mentorstvi pri doktoratih – bil je mentor šestim doktorandom; med njimi sta tudi dobitnik nagrade Republike Slovenije za znanstvenoraziskovalno delo (ki ustreza današnji Zoisovi nagradi), akademik dr. Matej Brešar, in dobitnik Zoisovega priznanja, dr. Borut Zalar, kar dokazuje njegovo uspešnost na tem področju. Končno je z uspešnim družbenim in administrativnim delom pripomogel k ustvarjanju ustreznih pogojev za delo in pri tem posebej uspešno vodil kadrovsko politiko, tako da je v Mariboru nastal močan in uspešen Oddelek za matematiko in računalništvo znotraj močne in uspešne

Fakultete za naravoslovje in matematiko, ki seveda prispeva tudi k uspešnosti in slovesu cele Univerze v Mariboru.

Omenimo nekaj prelomnih dogodkov iz njegovega življenja. Leta 1969 je diplomiral na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani, leta 1971 se je po odsluženem vojaškem roku zaposlil kot asistent za matematiko na Fakulteti za elektrotehniko Univerze v Ljubljani in hkrati vpisal na podiplomski študij matematike. Magistriral je leta 1974 z magistrskim delom z naslovom Involutorične Banachove algebre. Leta 1977 je uspešno ubranil doktorsko disertacijo z naslovom Involucija v algebri omejenih linearnih operatorjev Banachovega prostora in si s tem pridobil naziv doktor matematičnih znanosti. Mentor tako pri magistrskem delu kot pri doktorski disertaciji je bil akademik profesor dr. Ivan Vidav. Leta 1973 se je preselil v Maribor in se zaposlil na takratni Visoki ekonomsko-komercialni šoli (današnja Ekonomsko-poslovna fakulteta Univerze v Mariboru), kjer je bil najprej asistent, nato predavatelj, leta 1978 je postal docent, leta 1983 je bil izvoljen v naziv izrednega, leta 1988 pa v naziv rednega profesorja za matematiko.

Leta 1990 se je zaposlil na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru. V letih od 1999 do 2003 je bil njen dekan. Kasneje je vodil Center za naravoslovje in matematiko ter prispeval k uspešnemu preoblikovanju Pedagoške fakultete, v katerem je nastala današnja Fakulteta za naravoslovje in matematiko. Bil je tudi prvi dekan novonastale Fakultete za naravoslovje in matematiko.

Vse naštetto je samo del vseh aktivnosti in dosežkov prof. Vukmana.

Čilski pesnik Pablo Neruda je knjigo svojih spominov naslovil Priznam, da sem živel – in glede na intenzivnost življenja in bogastvo dosežkov bi tudi prof. Vukman moral podpisati enako priznanje. In glede na to, da je še kako živ in dejaven, bo njegova knjiga priznanj v naslednjih letih in desetletjih le še obsežnejša. Želimo mu še dolgo, aktivno in ustvarjalno življenje!

KNJIŽNIČNE APLIKACIJE ZA UČINKOVITEJŠE DELO Z INFORMACIJSKIMI VIRI

MILOŠ PETROVIČ

V Univerzitetni knjižnici Maribor že nekaj let ponujamo različne knjižnične aplikacije, ki omogočajo učinkovitejše delo z informacijskimi viri in boljšo uporabniško izkušnjo. Na Univerzi v Mariboru je na voljo UM:NIK, ki združuje tako elektronske vire kot tudi katalog knjig Univerzitetne knjižnice Maribor in fakultetnih knjižnic. Več deset milijonov različnih informacijskih virov, največ znanstvenih člankov, prispevkov s konferenc in elektronskih knjig je na razpolago 24 ur na dan, 7 dni v tednu. Veliko jih je v polnem besedilu. Čeprav se njihova uporaba iz leta v leto večja, glede na velikost in potencial univerze ne moremo biti povsem zadovoljni. Da bi povečali njihovo uporabo, v UKM ponujamo več aplikacij, ki jih študenti in profesorji UM lahko uporabljajo brezplačno. V prispevku so prikazane tri aplikacije: Raziskovalni vodiči (LibGuides), vtičnik v Moodle-u za UM:NIK (Ebsco Discovery Service) in aplikacija BrowZine za znanstvene časopise in revije. Uporaba teh aplikacij povečuje vidnost informacijskih virov, zvišalo pa jo bo le spoznanje,

da so nujni za izobraževalno in raziskovalno delo vseh deležnikov na Univerzi v Mariboru.

Raziskovalni vodiči (LibGuides)

Prav te dni mineva 10 let, odkar je ameriško podjetje Springshare dalo na trg knjižnični program za pomoč pri delu z informacijskimi viri. Danes je to digitalna platforma v oblaku, ki vključuje več posameznih aplikacij. Uporablja jo preko 120.000 knjižničarjev v 5.700 knjižnicah iz 80-ih držav sveta, ki tvorijo globalno skupnost 10-ih milijonov uporabnikov.

Poleg Raziskovalnih vodičev nudimo v UKM še LibCal (delo s koledarji, rezervacije sob in opreme) in LibWizard (obrazci, formularji, ankete ...).

Glavni namen uporabe Raziskovalnih vodičev je promocija informacijskih virov. Vodiči na enem mestu ponujajo informacijske vire, ki jih lahko organiziramo kot vodič po določeni stroki ali predmetu, lahko pa jih uporabimo tudi kot pomoč pri razlagi določenih postopkov.

Če so vodiči po strokah in diciplinah splošni in jih večinoma ustvarjajo knjižničarji, pa vodiči po posameznih predmetih ponujajo priložnost za sodelovanje med knjižničarji in profesorji. Dodana vrednost je vsekakor možnost vgradnje vodičev pri posameznih predmetih (učnih enotah) v Moodle-u. Na ta način je omogočen neposredni dostop študentom do potrebnega vira (ne da bi zapuščali Moodle) in hkrati spoštovanje avtorskih pravic, ker gre za gradivo iz UM:NIK-a.

Viri so dostopni neposredno, če se uporabnik nahaja na računalniku z IP-jem univerze. Dostop z drugih računalnikov je urejen z oddaljenim dostopom, ki ga uporabniki uredijo v svoji knjižnici.

Trenutno ponujamo 41 vodičev, ki obsegajo skoraj vse glavne discipline, ki se poučujejo na UM.

Nahajajo se na spletnem naslovu <http://libguides.ukm.um.si> ali na domači strani UKM www.ukm.um.si.

Vtičnik v Moodleu za UM:NIK

Moodle omogoča uporabo različnih vtičnikov (plugin), s katerimi lahko dodamo nekatere nove funkcionalnosti. Eden izmed takšnih je tudi vtičnik za dostop do UM:NIK-a, ki omogoča tvorjenje seznamov literature. Ti se lahko uporabljajo kot obvezna in dodatna literatura pri delu s študenti v Moodleu. Seznami so lahko zasebni (vidni samo določeni skupini) ali javni. Če so javni, se poveča tudi njihova uporabnost, saj se lahko kopirajo oz. primerjajo, npr. pri določenem predmetu, ki se poučuje na več fakultetah.

Delo z vtičnikom je enostavno. Po tem, ko pri posameznem poglavju v učni enoti v Moodleu izberemo iz spustnega menija dodatno dejavnost, izberemo Zunanje orodje, ga poimenujemo (npr. obvezna literatura) in izberemo EDS kot Tip zunanjega orodja. Prikaže se gumb, s katerim pridemo v iskalec UM:NIK-a. Pri vsakem informacijskem viru je gumb Dodaj bra-

See Current Reading List

Search for Library Resources | Import from Existing List

This is a public reading list. Other instructors at your institution will be able to see it and make copies of it. [Click here to make this list private.](#)

Add Web Resource

URL: Title: [Add to Reading List](#)

Update List Notes and Order Sort Order: 1

A research review of e-assessment.

Add/Edit Notes:

Dodatna navodila za branje članka

[Remove from Reading List](#)

BrowZine Library My Bookshelf My Articles Access Provided By Univerza v Mariboru Help App milos.petrovic@um.si Logout Find Journal

Law and Legal Studies

Journal of Law and Economics

Journal of Legal Studies

The Journal of Law and Economics

European Central Bank Law Review

The Journal of Law and Economics

The Supreme Court Review

Journal of the American Tax Association

Journal of Health Politics, Policy and Law

Law & Society Review

Leiden Journal of International Law

European Law Journal

nje (Add to reading list). Dodane vire lahko tudi odstranimo.

Po končanem izboru se vrnemo na ustvarjen seznam literature. Tukaj lahko dodamo tudi vire, ki niso v UM:NIK-u – npr. spletne strani ali datoteke. Možno je tudi dodajati komentarje za posamezne vire (npr. pri knjigah, preberite 5. poglavje in podobno). Podrobnejša navodila so na voljo na domači strani Moodle pod Pomoč uporabnikom.

Za jesenski semester pripravljamo nadgradnjo vtičnika, ki bo preveden v slovenščino in bo omogočal dodatne funkcionalnosti (dodajanje map, statistike dostopov do literature ...).

BrowZine

Zadnja aplikacija, ki jo predstavljamo in je na voljo na UM, je BrowZine. Atraktivna aplikaci-

ja je narejena za namizne računalnike (preko brskalnika) in za pametne mobilne telefone in tablice na platformi IOS in Android.

BrowZine omogoča delo z večino znanstvenih časopisov in revij, ki jih naročamo na UM. Čeprav je samostojna aplikacija, je integrirana z UM:NIK-om. To pomeni, da imamo dostop tudi do revij, ki niso v BrowZinu, so pa naročene in se nahajajo v UM:NIK-u. Ta prevezava iz BrowZina v UM:NIK se zgodi avtomatsko. Revije so urejene po znanstvenih disciplinah, znotraj tega pa po abecedi ali faktorju vpliva.

Aplikacija podpira poličnico (My Bookshelf), kamor si lahko shranjujemo revije, ki jim najpogosteje sledimo. Takoj, ko se pojavi nova številka, smo o tem obveščeni. Shranjujemo si lahko tudi posamezne članke (My Articles), ki jih lahko po potrebi izvozimo v citatna orodja

(EndNote, Zotero, Mendeley, BibTex). Dodatna funkcionalnost pri nekaterih revijah omogoča vpogled v članke v tisku (Articles in press).

V aplikaciji lahko iščemo revije po naslovu ali ISSN številki. Če ne napišemo točnega naslova, nam iskalec ponudi vse revije, ki imajo to besedo v naslovu in so v BrowZinu ali v UM:NIK-u. Imamo tudi možnost, da iščemo po sorodnih revijah.

Za uporabo na mobilnih napravah si lahko aplikacijo brezplačno naložite v spletnih trgovinah AppStore (IOS) ali Trgovina Play (Android).

Zaključek

Vse tri aplikacije pomembno vplivajo na način dela z informacijskimi viri. Njihova skupna značilnost je, da so vse dosegljive znotraj univerzitetnega učnega okolja Moodle in da so enostavne za uporabo. Za vse aplikacije organiziramo v Univerzitetni knjižnici Maribor brezplačna izobraževanja. Urniki so objavljeni na spletni strani Raziskovalnih vodičev (<http://libguides.ukm.um.si>). Za posebej prirejena izobraževanja lahko pošljete vaše želje strokovnim referentom v UKM (<http://www.ukm.um.si/strokovni-sodelavci>).

Povzetek

V Univerzitetni knjižnici Maribor skrbimo za informacijske vire, ki podpirajo izobraževalno in raziskovalno delo na Univerzi v Mariboru. Glede na velikost in potencial Univerze v Mariboru so ti viri premalo izkoriščeni, še posebej v primerjavi z drugimi primerljivimi univerzami po svetu. V ta namen ponujamo tri aplikacije (Raziskovalni vodiči, vtičnik za Moodle in BrowZine), ki omogočajo večjo vidnost informacijskih virov in posledično njihovo boljšo izkoriščenost. Njihova uporaba je enostavna, brezplačna, vse pa so dosegljive znotraj Moodle. Za vse omenjene aplikacije organiziramo v Univerzitetni knjižnici Maribor brezplačna izobraževanja za uspešno uporabo.

BrowZine Library My Bookshelf My Articles Access Provided By Univerza v Mariboru Help App milos.petrovic@um.si Logout Find Journal

My Articles

General Collection SORT DATE ADDED / JOURNAL

Systematic Literature Review Informing LIS Professionals on Embedding Librarianship Roles

The Journal of Academic Librarianship

VOL. 42 ISSUE 6 - PP. 636-643 - 2018 - Abirizah, A.; Ihsanik, Samadik; Afrozah-tazaki, N.

Saved for: General Collection

READ FULL TEXT ADD TO MY ARTICLES EXPORT CITATION SHARE

CREATE NEW COLLECTION COLLAPSE

GOSTUJOČI PROFESOR DR. DONATHAN BROWN

V letnem semestru letošnjega akademskega leta je bil Oddelek za anglistiko in amerikanistiko na Filozofski fakulteti še posebej ameriško obarvan. Na oddelku so poučevali kar trije profesorji iz Združenih držav Amerike, med katerimi je tudi dr. Donathan Brown. Dr. Brown na oddelku gostuje v letošnjem letnem semestru kot Fulbrightov štipendist. Prihaja iz zasebne univerze Ithaca College iz zvezne države New York, kjer je izredni profesor na Oddelku za komunikacijo.

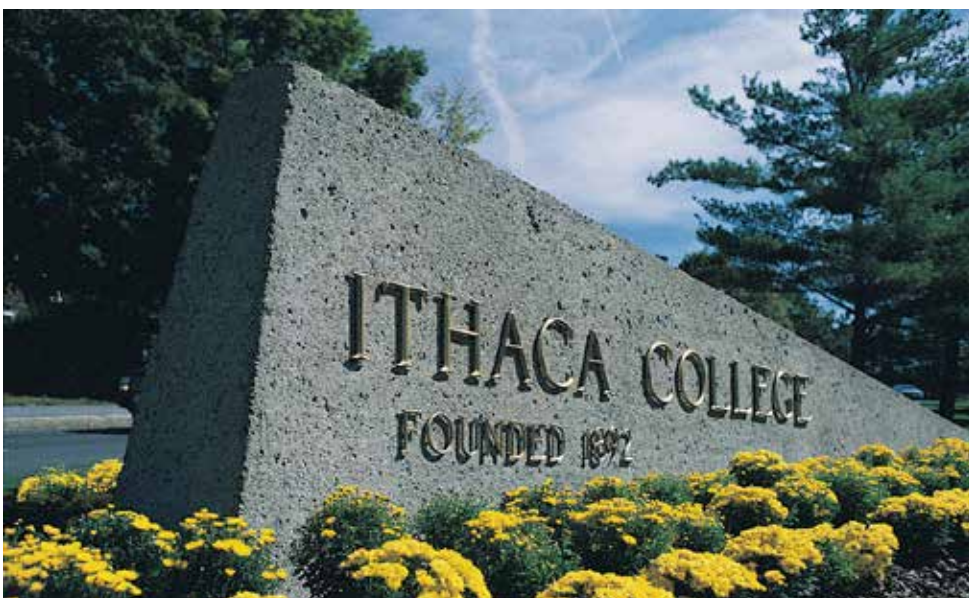
Dr. Brown je strokovnjak za rasna vprašanja in komunikacijo v Združenih državah Amerike, zato je njegovo gostovanje na Oddelku za anglistiko in amerikanistiko dragocen prispevek na področju amerikanistike. V tem semestru tako predava funkcionalno pisanje in afroameriško književnost ter tako omogo-

ča študentom avtentičen pogled na preplet retorike in politike, temelječ na neposrednem in poglobljenem vpogledu v to področje. Dr. Brown v Ameriki poučuje na zasebni univerzi, kjer so šolnine zelo visoke, zato se mu zdi izkušnja predavanja na državni visokošolski ustanovi zelo zanimiva. Kljub nekaterim razlikam v organizaciji študija pa opaža, da so si študenti, milenjski otroci, v Ameriki in Sloveniji zelo podobni.

S svojo odprtostjo in pozitivno naravnostjo se dr. Brown dobro vključuje v vsakdanje življenje in delo oddelka. Zanima ga tudi slovenski jezik, zato se uči slovenskih besed in lahko že razume vsakdanje pogovore v slovenščini. Sicer že kar dobro pozna Maribor in Štajersko, saj je tokratno gostovanje že njegov četrti obisk Slovenije. Prvič je Maribor obiskal že kot študent, leta 2015 pa se je vrnil kot gostujoči profesor za en teden v okviru univerzitetnega programa kratkih mednarodnih gostovanj. Pred tokratnim gostovanjem je obiskal mariborsko univerzo tudi leta 2016 kot udeleženec na konferenci Slovenskega društva za angleške študije, kjer je imel referat o retoriki Donalda Trumpa. Na svojih obiskih je tako že dodobra spoznal Maribor in Štajersko, obiskal pa je tudi Ljubljano. V času, ki mu ostane, namerava še bolj raziskati Slovenijo in sosednje države, najbolje pa se počuti v Mariboru. Všeč mu je način življenja v mestu, predvsem povezanost meščank in meščanov z naravo in dostopnost kakovostne hrane in vode. V prostem času obiskuje lokalne športne prireditve, v zadnjem času pa je odkril tudi lepote mariborskega mestnega parka.

Dr. Donathan Brown je sam tako povzel svojo dosedanjo izkušnjo poučevanja na mariborski univerzi in bivanja v Mariboru: »Moje izkušnje, ki jih nabiram kot ameriški Fulbrightov profesor na Oddelku za anglistiko in amerikanistiko, so zame vznemirljivo spoznavanje nove države in sistema visokega šolstva. Moji kolegi na oddelku in študenti so zelo prijazni in impresivni, Mariborčani pa so izjemno gostoljubni. Zelo sem hvaležen svojim prijaznim gostiteljem, kot je dr. Katja Plemenitaš, in vsem drugim, ki so obogatili to mojo izkušnjo. Obenem se veselim novih srečanj in odkrivanja novih krajev.«

EKOLOŠKO PRIDELANA HRANA – PRAVICA DO KAKOVOSTNE PREHRANE ŠTUDENTOV

➤ MAG. MARTINA ROBAČER, ➤ MILICA RANČIČ, ➤ PROF. DR. FRANC BAVEC, ➤ TJAŠA VUKMANIČ, ➤ PROF. DR. MARTINA BAVEC

Ekološko kmetijstvo kot najbolj trajnostni način kmetovanja hkrati zagotavlja pridelavo kakovostne, varne hrane. Prepovedi rabe sintetičnih pesticidov, gensko spremenjenih organizmov (GSO), lahko topnih mineralnih gnojil, hormonov idr., ki so zakonsko opredeljene, zagotavljajo odsotnost vseh omenjenih snovi tudi v samem pridelku in predelanih proizvodih, kar je ključno za zdravje potrošnikov. Ob tem je pomembno izpostaviti dejstvo, da so ekološka živila kontrolirana in posledično sledljiva »od njive do krožnika«. V posameznih evropskih državah so v kuhinjah javne prehrane že pred leti povišali obvezni delež ekoloških živil (tudi na 75 %), slovenska Uredba o zelenem javnem naročanju pa še dandanes določa le skromnih 10 %. Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede UM se že vrsto let ukvarja s proučevanjem negativnih

okoljskih učinkov kmetijstva in razlik med posameznimi pridelovalnimi sistemi. Z epidemiološko študijo iz leta 2010 je bilo ugotovljeno, da se že po krajšem uživanju izključno ekoloških živil v urinu zmanjša količina ostankov pesticidov. Od leta 2015 pa si fakulteta v okviru projekta »EKO-GASTRO« prizadeva povečati delež certificiranih gastronomskih obratov, ki bi ponujali ekološka živila, vključno s tistimi, ki ponujajo subvencionirano hrano študentom.

EKOLOŠKO PRIDELANA HRANA / KMETIJSTVO

Ekološko kmetijstvo kot oblika trajnostnega kmetijstva sočasno zagotavlja pridelavo visoko kakovostne in varne hrane, z bogato prehransko vrednostjo in visoko vsebnostjo vitaminov, mineralov in antioksidantov. Pri

tovrstni pridelavi je prepovedana uporaba gensko spremenjenih organizmov in proizvodov, ki so iz njih pridobljeni, prav tako je prepovedana uporaba lahko topnih mineralnih gnojil, kemično sintetiziranih fitofarmaceutskih sredstev (pesticidov), hormonov in drugih regulatorjev rasti. Posledično lahko sklepamo, da naštetih snovi ni moč najti v pridelkih oziroma predelanih proizvodih – ekoloških živilih (Bavec in sod. 2016b).

Da je kakovost ekoloških živil boljša, je potrdila tudi meta raziskava avtorjev Baranski in sod. (2014), kjer na podlagi 343-ih recenziranih znanstvenih člankov navajajo, da je v ekoloških živilih vsebnost ostankov pesticidov 45-krat manjša, vsebnost kadmija za 39 % manjša, imajo pa večje vsebnosti pozitivnih polifenolov (za 20–40 %) z antioksidativnim delovanjem. Srednicka-Tober in sod. (2016a) so v meta raziskavi primerjali kakovost ekološkega in konvencionalnega mesa, pri čemer so

ugotovili, da ima ekološko prirejeno meso večje vsebnosti omega 3 in omega 6 nenasičenih maščobnih kislin, kar ugodno vpliva na zdravje. Do podobnih zaključkov so prišli v raziskavi pri mleku (Srednicka-Tober in sod. 2016b). Ekološko mleko naj bi poleg večjih vsebnosti omega 3 nenasičenih maščobnih kislin imelo prav tako ugodnejše razmerje omega 3 : omega 6 in višje koncentracije -tokoferola.

Že desetletja proizvajalci pesticidov zagotavljajo »varnost« uporabe pesticidov v primeru rabe nizkih koncentracij, vendar je v zadnjih letih vse več dokazov, da so takšne trditve neresnične, kar sta dokazala tudi avtorja Leu in Shiva (2014) v knjigi Miti o pesticidih.

Omejitev vnosa zdravju škodljivih snovi pa ne veljajo le na področju pridelave, temveč tudi pri predelavi pridelkov. V primeru aditivov jih je za uporabo v ekološki predelavi dovoljenih le okoli 40, ki so pretežno naravne snovi, medtem ko je pri konvencionalni/običajni predelavi dovoljenih več kot 4.000 kemikalij (Bavec in sod. 2009).

Uravnoteženost glede kalorične vrednosti, redni obroki in zdrav življenjski slog z veliko gibanja pa so ob zgoraj navedenih kriterijih za izbor hrane predpogoj za zdravje in zadovolj-

no ter kakovostno življenje. Eden od zaključkov epidemiološke raziskave v Franciji navaja, da imajo praviloma potrošniki, ki po večini zauživajo ekološka živila, bolj zdrav življenjski slog kot tisti, ki se prehranjujejo s konvencionalnimi živili (Kesse Guyot & sod. 2013).

STANJE DOMA IN V TUJINI

V Sloveniji je registriranih preko 4.000 gostinskih lokalov, ki ponujajo hrano in le 12 jih ima certificirano ponudbo ekoloških jedi oz. sestavin. Po 15-ih letih, odkar smo v letu 2000 dobili na trg prve slovenske ekološke pridelke oz. živila, je skrajni čas, da se zgodijo kakovostne spremembe tudi v slovenski gastronomski ponudbi. Nacionalna zakonodaja to omogoča že od leta 2010 in enako tudi prenovljena iz leta 2014 (Pravilnik o pridelavi in predelavi ekoloških pridelkov oz. živil, Ur. l. RS 8/2014), ki določa, da sklicevanje na postopke ekološke pridelave oz. predelave živila ali posamezne sestavine živila ne sme zavajati potrošnika in mora biti jasno navedeno na jedilnih listih (Bavec in sod. 2016a).

Pod obrate javne prehrane štejemo vse akterje, ki končnim potrošnikom (v vrtcih, šolah, domovih za ostarele, menzah, študentskih domovih,

gostilnah, zdraviliščih, hotelih, izletniških in turističnih kmetijah s prenočišči ...) ponujajo pripravljene obroke hrane. Zakonodaja o zelenem javnem naročanju (Ur. l. RS 102/2011) določa, da morajo vsi obrati javne prehrane, ki se financirajo s proračunskimi finančnimi viri (javni zavodi), že od 1. 1. 2014 nabavljati vsaj 10 % ekoloških živil oz. živil iz preusmeritve v ekološko kmetijstvo (Bavec in sod. 2016b). V nekaterih evropskih državah so ekološka živila že postala prioriteta pri izboru v kuhinjah javne prehrane. Cilj Danske v letu 2016 je bil doseči 60 % delež, v Avstriji je v številnih ustanovah že preseženih 50 %, posamezni študentski kampusi v Nemčiji in Angliji (www.studentenwerk-kassel.de/meta/speiseplan/mensa-steinstrasse/) ponujajo ekološke menije, mnogo je primerov, ko v javnih kuhinjah uporabljajo izključno ekološke surovine (npr. vrtci v Rimu, posamezni vrtci in šole v Gradcu).

Aktualno stanje na tem področju je v Sloveniji klavrno, saj sta trenutno certificirana zgolj dva ponudnika subvencionirane študentske prehrane z ekološkimi živili, in sicer Okrepčevalnica Maj na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede UM ter Restavracije 123 (Slorest d.o.o.), ki imata certificirane posamezne ekološke sestavine oz. ekološke jedi. Pristojnim organom smo že podali pobudo, da se naj tudi za subvencionirano študentsko prehrano uvede vsaj 10 % obvezni delež ekoloških sestavin v obrokih.

PREDSTAVITEV PROJEKTA CRP »EKOLOŠKA ŽIVILA V GASTRONOMIJI«

Na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede UM smo v letu 2010 izvajali temeljni raziskovalni projekt »Kakovost hrane v odvisnosti od pridelovalnega sistema«, v okviru katerega je bila izvedena tudi epidemiološka študija med dvema skupinama ljudi; ena je uživala ekološka in druga konvencionalno pridelana živila, pri čemer so bile znatne razlike v vsebnosti metabolitov, organofosfornih pesticidov v njihovem urinu že po nekaj dneh različnega vnosa hrane (Bavec in sod. 2011).

Z namenom izboljšanja poznavanja področja ekološkega kmetijstva, njegovega pomena in pomena uživanja ekološko pridelane hrane smo v letu 2014 v okviru čezmejnega projekta Slovenija-Avstrija z nazivom Trajnostno prehranjevanje posvetili tudi 15. Alpe Jadran Biosimpozij z naslovom »Ekološko kmetijstvo in pomen ekološko pridelane hrane« (več na www.bioimpulse.eu/sl).

Osveščanje o pomembnosti vključevanja ekoloških živil v vsakdanjo prehrano nadaljujemo na fakulteti tudi s ciljno raziskovalnim projektom »EKO-GASTRO«, ki se je začel v letu 2015. S projektnimi partnerji, Ekonomsko-poslovno fakulteto, Fakulteto za turizem in GRM Novo mesto v sodelovanju z IKC UM, želimo tekom projekta izdelati model pridelave hrane za gostinske ponudnike, obrate javne prehrane v lokalnem okolju in spodbuditi zadostno oskrbo z lokalnimi ekološko pridelanimi surovinami za ponudnike, ki le-te vključujejo v jedilnike. V nadaljevanju imamo namen usposobiti osebe, ki je vključeno v proces nabave, priprave in ponudbe hrane na področjih prepoznavanja ekoloških živil in njihove kakovosti, primerne priprave ekoloških živil in njihove uporabe v gastronomiji. Prav tako pa povečati delež uporabe ekoloških živil v gastronomiji, usposobiti zaposlene za izpolnjevanje vseh zahtev za pridobitev certifikata za pripravo in ponudbo ekoloških živil v gastronomiji ter izdelati priročnik za pomoč pri uvajanju ekoloških živil v gastronomsko ponudbo.

MOŽNOSTI CERTIFICIRANJA V GASTRONOMIJI

S postopkom kontrole in certifikacije in s tem povezanim pravilnim označevanjem ter z zagotavljanjem sledljivosti je potrošnikom omogo-

čeno zaupanje v pristnost ekoloških pridelkov in predelanih živil, ekoloških semen in sadilnega materiala ter ekološke krme. Za zagotavljanje visoke kakovosti so v sistem kontrole in certifikacije vključeni vsi členi verige – od kmetov pridelovalcev, predelovalcev, trgovcev, distributerjev (vključno s skladišči in transportnimi potmi) do obratov javne prehrane, ki na svojih jedilnikih ponujajo ekološka živila.

Pridelava in predelava ekoloških živil je od leta 1991 v Evropi zakonodajno poenotena – to je edini kmetijski pridelovalni sistem, kjer po vseh članicah Evropske unije veljajo enaka pravila in prepovedi. Poleg evropskih uredb s področja ekološkega kmetijstva 834/2007, 889/2008 in 1235/2008 morajo pridelovalci in predelovalci upoštevati tudi nacionalno zakonodajo za ekološko kmetijstvo (Pravilnik o pridelavi in predelavi ekoloških pridelkov oz. živil, Ur. l. RS št. 8/2014) in seveda tudi vso splošno zakonodajo s področij kmetijstva, predelave živil in označevanja, navzkrižno skladnost, pravila dobre kmetijske prakse ... (Bavec in sod. 2016b).

Evropske uredbe urejajo področja pridelave, predelave in uvoza ekoloških živil, ni pa regulirano področje priprave živil v obratih javne prehrane. Zato je Slovenija leta 2010 v nacionalni zakonodaji (Pravilnik za ekološko pridelavo in predelavo kmetijskih pridelkov in živil) med drugim definirala tudi ta pravila. V trenutno veljavnem pravilniku (Uradni list RS 8/2014) so napisana pravila za pripravo predpakiranih živil, kontrolo s certificiranjem, označevanje ekoloških jedi/sestavlin

v gastronomiji. V obratu javne prehrane so lahko ekološka živila zastopana kot:

- ekološki jedilnik (vse jedi, ki so navedene na jedilniku, so ekološke);
- ekološka jed (vsebuje najmanj 95 % ekoloških sestavin kmetijskega izvora);
- ekološka/e sestavina/e (ena ali več ekoloških sestavin v posamezni jedi).
- Kontrola ekološkega kmetijstva zagotavlja sledljivost od pridelave, predelave in prodaje do končnega uporabnika. V Sloveniji so za kontrolo in certificiranje pooblaščen štiri kontrolne organizacije: Inštitut Koncert (SI-EKO-001), IKC – Inštitut za kontrolo in certifikacijo UM (SI-EKO-002), Bureau Veritas (SI-EKO-003) in TÜV SÜD Sava (SI-EKO-004).

ZAKLJUČKI

Vključevanje ekoloških živil v obrate javne prehrane je nujen korak k dvigu kakovosti življenjskega sloga, predvsem najbolj občutljivih skupin prebivalstva (otroci, mladostniki, nosečnice, ostareli) in tudi študentov. Glede na evropsko zakonodajo s področja ekološkega kmetijstva in slovenski pravilnik je v gastronomiji več možnosti certificiranja in s tem dokazljive ponudbe ekoloških živil kot posamičnih sestavin, posamičnih jedi ali celotnih ekoloških menujev. To je tudi priložnost za uresničitev usmeritve slovenskega turizma v trajnostni turizem, čemur je tudi na mednarodnem nivoju v okviru OZN posvečeno leto 2017 (več na <http://en.unesco.org/iyst4d>).

ZDRAV ŽIVLJENJSKI SLOG V ŠTUDENTSKIH DOMOVIH UNIVERZE V MARIBORU

➤ MAG. DARJA KUKOVIČIČ

V Študentskih domovih, ki so druga članica Univerze v Mariboru, ima 2.900 stanovalcev možnost aktivnega preživljanja prostega časa z udeleževanjem v številnih obštedijskih dejavnostih. Velik poudarek je namenjen razvoju športne kulture, zato so v študentskem kampusu na voljo zunanja športna igrišča, telovadnica, fitness na prostem, notranji fitnessi, prostori za igranje namiznega tenisa in prostori z vrečami za boks.

V sklopu projekta Zdrav življenjski slog v Študentskih domovih Maribor sta organizirani vadba različnih športnih aktivnosti in izvedba predavanj s področja zdrave prehrane, gibanja, duševnega zdravja ter zasvojenosti. Načrtovane dejavnosti so izrednega pomena za izobraževanje mladostnikov in oblikovanje njihovih stališč ter vedenj za zdrav življenjski slog.

Prosti čas ne pomeni samo večje svobode izbire dejavnosti in odnosov, temveč tudi čas zmanjšane nadzora nad posameznikom. Prav zato ima predvsem za mlade velik pomen.

Sodobna industrija s produkcijo modnih stilov, trendov, elektronske in zabavne industrije hote ali nehote zmanjšuje avtonomnost in vzdržuje nadzor nad prostim časom mladih.

Prosti čas, ki ga mladi preživijo na pasiven način, je zato čas, ki vzbuja le malo zadovoljstva in je zelo tvegan. Prosti čas je nekaj najbolj zaželenega, vendar ga ljudje preživljajo z dejavnostmi, ki nudijo najmanj zadovoljstva, najmanj prispevajo k samopodobi posameznikov in imajo majhen socialni pomen (gledanje televizije, branje lahkega čtiva, igranje video iger, opijanje, uživanje mamil).

Aktivna in kreativna izraba prostega časa s športom je naporna in terja določeno disciplino, vadbo, znanje ter sposobnosti. Sodobna potrošniško naravnana kultura skozi medije in javno mnenje ne privzgaja teh zmožnosti in dejavnosti, prej nasprotno. Če je posameznik pretrujen in anksiozen, mu manjka discipline za preseganje začetnega odpora do potrebnih naporov in vadbe. Zato se bo odločil za manj naporen način preživljanja prostega časa, če-

tudi le-ta nudi malo zadovoljstva, samospoštovanja in užitka ter ima majhen socialni pomen.

Problem pasivnega prostega časa nastane, ko takšno početje postane načelna ali edina strategija za preživljanje prostega časa. Ko se vzorci pasivnega prostega časa spremenijo v navado, temeljito vplivajo na kakovost življenja v celoti.

Športni način življenja je sistem vrednot, ki jih postopno že od rane mladosti vključujemo v svoj osebni življenjski slog in sčasoma postanejo del našega notranjega sveta. Takšen življenjski vzorec postane posameznikova individualna potreba in izhaja iz njega samega. Športni način življenja nam daje univerzalno energijo in s tem odpira nove razsežnosti bivanja.

Vodstvo Študentskih domov posebno pozornost namenja športni infrastrukturi v študentskem kampusu, saj redna vadba pozitivno vpliva na zdravje in dobro počutje, s tem pa so povezane tudi boljše učne sposobnosti.

Z organizirano vadbo športnih aktivnosti želimo študentom ob strokovni pomoči športnih pedagogov približati poznavanje in osnovno obvladovanje tehnike nekaterih športnih disciplin, jim dati možnost izpopolnjevanja znanj v športu ter prilagoditi nivo vadbe njihovim motoričnim in fizičnim sposobnostim.

S pestro ponudbo športnih aktivnosti si prizadevamo, da bi mlade odvrčali od uživanja alkohola in drugih substanc, kajenja cigaret ter zasvojenosti z video igrami.

Na podlagi rezultatov izvedene ankete Evroštudent opažamo porast števila študentov, ki se soočajo s kroničnimi boleznimi, težavami z duševnim zdravjem, omejenimi senzornimi sposobnostmi in specifičnimi učnimi težavami.

Z ozirom na številne pozitivne učinke športa in zanimanje mladih za šport in rekreacijo bo tudi v prihodnje veliko pozornosti namenjene aktiviranju mladih in nudenju pogojev za športno udejstvovanje v študentskem kampusu.

V letu 2017 pričenjamo z uvedbo projekta Zdrav življenjski slog v Študentskih domovih Univerze v Mariboru, s katerim omogočamo dodatne ure vodene športne vadbe in tematska predavanja o pomenu telesne vadbe ter zdravega načina prehranjevanja.

Sredstva za financiranje projekta zagotavljamo iz naslova tržne dejavnosti zavoda, prijavljamo pa se tudi na ustrezne razpise za sofinanciranje.

FITNES NA PROSTEM

S sofinanciranjem Fundacije za šport smo v letu 2016 uspeli razširiti fitness na prostem in postaviti naprave, ki so prilagojene uporabi gibalno oviranih oseb. Fitness na prostem se razteza na 400 kvadratnih metrih površine v

naselju Gosposvetska in je opremljen z dvajsetimi napravami.

Z vodeno vadbo študentom omogočamo pravilno izvedbo vaj za obremenitev določenih delov telesa in razvoj motoričnih sposobnosti. Fitness na prostem koristijo tudi člani Društva študentov invalidov Slovenije, saj je vadba prilagojena gibalno oviranim osebam.

FITNES CENTRI V ŠTUDENSKIH NASELJIH

V vsakem študentskem naselju se v kletnih etažah študentskih domov nahajajo opremljeni fitness centri.

Beležimo izjemen obisk v vseh obdobjih kolesarskega leta.

ŠPORTNE AKTIVNOSTI V TELOVADNICI

V prostorih telovadnice Študentskih domov poteka vadba pilatesa, zumba in VIIT-a (visoko intenzivni intervalni trening).

Namen vadbe je v težnji, da študenti prepoznajo gibanje kot protiutež vsakdanjim študijskim naporom. Med udeleženci prevladujejo ženske.

KOLESARJENJE

Organizirani kolesarski izleti stanovalcev študentskih domov predstavljajo predvsem zabaven družabni dogodek in način spoznavanja bližnje okolice univerzitetnega mesta Maribor.

Izvedba izletov z vodnikom pripomore k seznanjanju študentov s pravili vožnje v skupini in z varno vožnjo po cesti. V sodelovanju s kolesarko mrežo Maribor imajo lastniki koles v študentskem naselju tudi možnost učenja osnovnih veščin popravila koles.

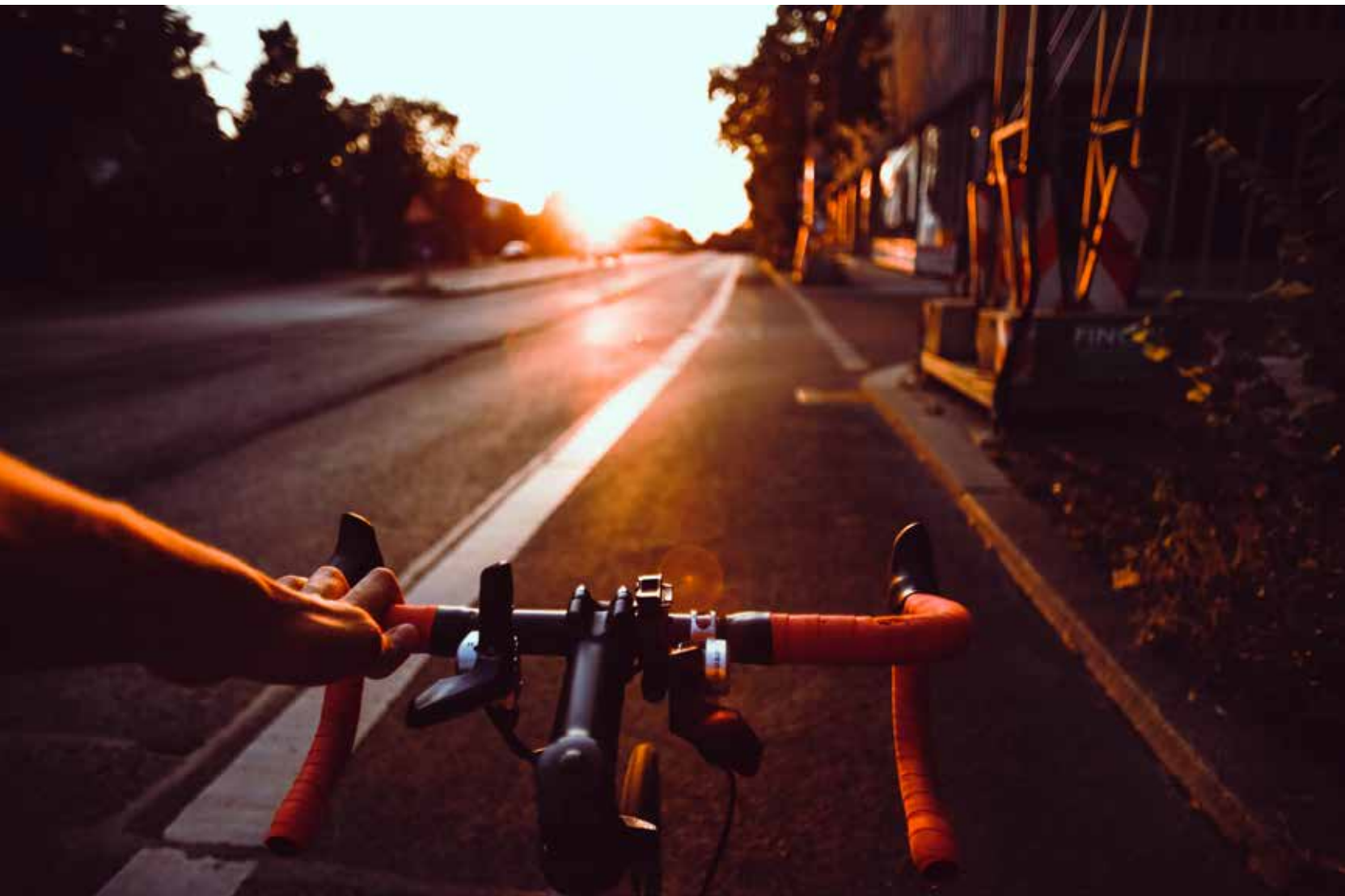
Šport je lahko izredno močno vzgojno sredstvo. Nauči nas, da moramo za doseg dobrega rezultata vztrajno, dosledno in redno delati, nauči nas premagovati napor, težave, krize in neuspehe.

Ob športu si privzgjajamo delovne navede, samospoštovanje, samozaupanje, red, disciplino in odgovornost.

Športna dejavnost v mladosti je dobra šola za kasnejše življenje.

Z organizacijo brezplačne vodene vadbe želimo motivirati in pritegniti čim večje število stanovalcev Študentskih domov in študentov s posebnimi potrebami k aktivnemu preživljanju prostega časa na prostem in v športnih objektih.

Urnik vadbe je objavljen na spletni strani www.studentski-domovi.um.si.

ZDRAV DUH V ZDRAVEM TELESU

S peštrim programom smo tudi letos obeležili 7. april, ki ga po svetu poznamo kot svetovni dan zdravja. V sklopu tega tedna smo med drugim zaključili tudi letošnjo ligo in podelili medalje ter pokale najboljšim ekipam!

S projektom Teden zdravja smo želeli v Študentskem svetu Univerze v Mariboru predvsem spodbuditi študente k aktivnejšemu preživljanju prostega časa in tudi vzdrževanju telesne kondicije ter razvijanju pozitivnega odnosa do zdravega načina življenja. Sicer se z organizacijo različnih športnih aktivnosti člani ŠSUM trudimo osveščati kolege o pomembnosti zdravja in zdravega življenjskega sloga tekom celega leta, a kljub temu prvi teden aprila že tradicionalno v celoti namenimo zdravju in športu za naše študente. V prvem tednu aprila smo tako pripravili zgoščen in raznolik program. Med drugim so se študenti lahko preizkusili v zorbingu, lahko so plezali in plavali, spoznali osnove samoobrambe, aikida, plesa ob drogu in aerial joge, obnovili pa smo tudi osnove temeljnih postopkov oživljanja. Prav tako je bilo letos na programu zanimivo predavanje s področja zdrave prehrane, pozabili pa nismo niti na duševno zdravje – izvedli smo delavnico sprostitvene meditacije in hipnoze. Veseli smo, da se je aktivnosti udeležilo tudi veliko zaposlenih UM, saj tako vemo, da niso pozabili na nas in da so vsebine zanimive tudi njim, kljub temu da so primarno namenjene študentom.

Prav tako smo dobili najboljše fakultetne oz. univerzitetne športne ekipe, saj je letos prvič v

začetku aprila potekal tudi finale Univerzitetne športne lige za prvaka Univerze v Mariboru – finale smo namreč za en mesec premaknili in ga tako prestavili v ta termin. V ligi je letos sodelovalo 34 ekip z 11-ih fakultet. Študenti so se lahko pomerili v nogometu, košarki in odbojki, študentke pa v odbojki. Vse tekme so potekale v Univerzitetnem športnem centru Leona Štuklja, kjer se je odvijal tudi finale. Letošnji izločilni boji so bili še posebej napeti, gotovo pa so k temu vzdušju pripomogla tudi glasna grla študentov s tribun, ki so prišli podpirat svoje kolege. Na finalu je potekala tudi promocija čistega športa; 10. april je poznan kot mednarodni dan čistega športa "Play True Day". Z letom 2016 so se promociji tega dneva v sklopu akcij ozaveščanja širše javnosti pridružili tudi v Sloveniji, kjer tovrstne aktivnosti potekajo pod koordinatstvom SLOADO (SLOvenske AntiDoping Organizacije). Igralci na finalu so se akciji pridružili in s podpisom izkazali podporo čistemu športu – športu brez dopinga.

Maja Žibert, predsednica Študentskega sveta Univerze v Mariboru, je povedala, da je celotna ekipa vesela dobrega odziva in ponosna na projekt. "Skoraj na vseh aktivnostih, ki imajo omejeno število mest, so se ta zapolnila že zelo hitro po odprtju prijav. Kot vedno do sedaj, so bile tudi letos vse aktivnosti brezplačne. Študenti Univerze v Mariboru so s svojo udeležbo in interesom pokazali, da imajo razvit pozitiven odnos do zdravega načina življenja, ki ga želijo še dopolniti in nadgraditi," je še dodala.

REZULTATI LETOŠNJE SEZONE UNIVERZITETNE ŠPORTNE LIGE ZA PRVAKA UM:

ODBOJKA – ŽENSKES

1. mesto: Pedagoška fakulteta
2. mesto: Medicinska fakulteta
3. mesto: Filozofska fakulteta

ODBOJKA – MOŠKI

1. mesto: Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo
2. mesto: Ekonomsko-poslovna fakulteta
3. mesto: Medicinska fakulteta

KOŠARKA

1. mesto: Ekonomsko-poslovna fakulteta
2. mesto: Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko
3. mesto: Fakulteta za strojništvo

NOGOMET

1. mesto: Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko
2. mesto: Medicinska fakulteta
3. mesto: Fakulteta za strojništvo

Najboljši posamezniki:

- MVP odbojka ženske: Ksenija Vogrin (PEF)
 MVP odbojka moški: Rok Špindler (FKKT)
 MVP košarka: Blaž Meglič (EPF)
 MVP nogomet: Matic Majer (FERI)
 Naj strelec nogomet: Gregor Nemeč (MF)

IMAMO ŠTUDENSKO EKIPO ULTIMATE FRIZBIJA

Na Univerzi v Mariboru (UM) imamo od decembra 2016 tudi uradno študentsko športno ultimate frizbi ekipo. Odločitev je podprl Kolegij rektorja po predhodnem priporočilu Odbora za šport. Namen ustanovitve študentske ultimate frizbi ekipe je širjenje tega športa in zdravega načina življenja med študenti z organizacijo študentskih tekmovanj med fakultetami UM, možnost priključitve vsakega študenta študentski ekipi, udeležba na slovenskih ali mednarodnih ultimate tekmovanjih, ne nazadnje pa tudi promocija naše univerze. Ob tem je naša ekipa postala tudi prva univerzitetna ekipa pri nas, saj ostale slovenske univerze še niso formirale ekip v tej športni disciplini.

Pobudo naših študentov po ustanovitvi univerzitetne ultimate frizbi ekipe je v imenu 21-ih študentov UM (z osmih fakultet) na Odbor za šport naslovil Matic Kuselj, študent FNM, ki je tudi trener ekipe, to pa tvorijo še: Jaša Dimič (FNM), Nejc Rus (FGPA), Primož Jožič (FNM), Tomaž Trafela (FKBV), Ana Rehberger (FF), Eva Rojko (FF), Maruša Lešnik (FERI), Urška Kur (FERI), Claudio Kuhar (PEF), Aljaž Brlek (MF), Andraž Pauko (FERI), Helena Pauko (FKBV), Marko Sagadin (FERI), Žan Vajngerl (FNM), Nejc Dovnik (FERI), Nina Volčanjk (PEF), Tjaša Banovič (MF), Urša Jakopin (FKBV), Vid Rajtmajer (FERI) in Miha Novak (FKKT).

Ultimate frizbi je šport, ki je pri nas šele v razvoju, v svetu pa je dosegel že kar veliko stopnjo prepoznavnosti. Pred kratkim ga je pod svoje okrilje uvrstil tudi mednarodni olimpijski komite. Statistični podatki pravijo, da je tudi najhitreje rastoč šport na svetu.

Ultimate frizbi, novodobni šport, ki privablja vedno več športnih navdušencev, je na slovenskih tleh vse prepoznavnejši in popularnejši nekontakten ekipni šport. Ob kombinaciji neprestanega gibanja in znanja podajanja frizbija je v tem športu ključno poznavanje pravil, saj si igralci sodijo sami. Cilj sedemčlanske ekipe je ujeti disk v nasprotnikovi končni coni, ki jo dosežejo z iskanjem prostora, odkrivanjem, tekanjem, skakanjem, lovljenjem in podajanjem frizbija ter tako dosežejo točko. Igra se prične z začetnim metom, ki se imenuje »pool«. S premikanjem diska želijo igralci doseči točko v nasprotnikovi končni coni. Kadar igralec ujame disk, se mora ustaviti in ima na voljo 10 sekund časa, da disk poda soigralcu. Igralec izvaja tako imenovane »cute« oziroma hitre spremembe smeri, s čimer se otrese obrambe in je prost za sprejem podaje. V primeru slabe podaje ali če je obramba zbila disk, pride do »turnoverja«, kar pomeni, da se pozicija napad/obramba obrne.

Osnovni meti, ki so uporabljeni v igri, so backhand, forehand in overhead (k slednjemu sta uvrščena dva najpogostejša meta hammer in scoober). Poleg teh metov želijo igralci usvojiti širok opus metov, ki jih lahko aktivno uporabljajo med igro.

Vse zaplete (kršitve pravil in prekrške) igralci rešujejo na igrišču s strpnim dialogom med vpletenimi v sam dogodek, brez zunanjih posredovanj ali sodnikov. Na koncu tekme se obe ekipi zbereta v »spirit circlu«,

kjer si čestitata za dobro igro in se pogovorita o tekmi. Na ta način se igralci naučijo izražati svoje mnenje in se vsaka tekma zaključi brez nesoglasij. Ključni del športa je športni duh ali »spirit of the game«, ki spodbuja preudarno razmišljanje, funkcioniranje in odgovorno ravnanje vsakega posameznika na igrišču, ki s temi lastnostmi gradi na lastni identiteti in samozavesti.

Travnato igrišče je 100 metrov dolgo in 37 metrov široko, z označeno končno cono na vsaki strani. Igra se lahko izvaja tudi v športni dvorani ali na peščeni plaži, kjer se zasedba zmanjša s sedem na pet igralcev. Ekipa tako v zimskem času občasno trenira v Univerzitetnem športnem centru Leona Štuklja, kjer organizirano obiskuje tudi fitness. Sicer pa treningi in tekmovanja potekajo na travnatih igriščih Športnega centra Pobrežje v Mariboru. Obstajajo različne divizije ultimate frizbi-

ja, in sicer moška (»men«), ženska (»women«) ter mešana (»mixed«) divizija; v slednji igrajo 3 ali 4 igralke v navadni izvedbi in 2 ali 3 v zasedbi, kjer je na igrišču pet igralcev ene ekipe.

Športno društvo Ultimate frisbee Maribor ima formirane moško, žensko in mešano ekipo. »Training squad« ali članska ekipa je mešana ekipa, ki redno trenira in se udeležuje močnih turnirjev v tujini. Poleg tega društvo sestavlja tudi mladinska ekipa »next generation« (naslednja generacija), ki se prav tako udeležuje različnih mednarodnih turnirjev. Društvo se intenzivno ukvarja s promocijo in razvojem športne panoge, zato je v letu 2015 ustanovilo še srednješolsko ultimate ligo, v kate-

ri sodeluje več kot sto dijakov srednjih šol iz vse Slovenije, po večini iz okolice Maribora. Člani univerzitetne ekipe ultimate frizbija v sklopu različnih frizbi društev po Sloveniji sodelujejo tudi v Slovenski ultimate ligi (www.sul.si), na državnih prvenstvih (www.ultimateslo.si), v mladinskih državnih reprezentancah (www.ultimatemladih.si) in na mednarodnih turnirjih. Nekateri izmed njih se aktivno ukvarjajo tudi s promocijo športa med dijaki in osnovnošolci.

Več informacij o tem zanimivem športu in mariborskem društvu, večkratnem državnem prvaku v vseh divizijah ultimate frizbija, najdete na www.mariborultimate.si; med drugim tudi zavidljive športne dosežke tega društva.

ŠESTO SLOVENSKO TEKMOVANJE IZ POGAJANJ ZA ŠTUDENTE PRAVA

IZRED. PROF. DR. JANJA HOJNIK

Na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru je 3. marca 2017 potekalo šesto slovensko tekmovanje iz pogajanj za študente prava. Tekmovanja so se udeležili študenti z vseh treh pravnih fakultet v Sloveniji.

Večina sporov, v katerih so udeleženi pravniki, se ne konča na sodiščih, temveč se rešijo v obliki določenega kompromisa med strankama. Doseči najboljši rezultat za svojo stranko pogosto zahteva večča pogajanja. Učenje metod, ki so potrebne v pogajanjih, je že vrsto let del učnega programa na pravnih fakultetah v ZDA in Avstraliji, v zadnjem desetletju pa tudi v Veliki Britaniji in na Irskem. Prav tako v teh državah vsako leto potekajo nacionalna tekmovanja iz pogajanj, vse bolj ugledno pa postaja tudi mednarodno tekmovanje iz pogajanj, ki se ga v zadnjih letih udeležujejo tudi pravne fakultete iz kontinentalne Evrope (zlasti iz Francije in z Danske).

V Sloveniji pogajanja niso del učnega načrta na pravnih fakultetah, zato na Pravni fakulteti v Mariboru v začetku letnega semestra organiziramo prostovoljno tekmovanje iz pogajanj za vse slovenske študente prava. Namen tekmovanja iz pogajanj je povečati zanimanje študentov prava za metode reševanja sporov in veščine, ki odlikujejo učinko-

vitega pogajalca; glavni namen tekmovanja pa je bilo druženje študentov prava vseh treh slovenskih pravnih fakultet in sproščeno ukvarjanje s pravnimi problemi.

Ekipe s po dvema študentoma nekaj dni pred tekmovanjem dobijo hipotetični pravni problem (javno znan) in zaupna navodila svojih strank, njihova naloga pa je, da se pogajajo z ekipo, ki zastopa nasprotno stranko in poskušajo v omejenem času (30 minut) doseči za svojo stranko ugoden izid.

Kot sodniki so na tekmovanju nastopili: Damijan Kocbek, odvetnik v Mariboru; Jurij Kutnjak, odvetnik v Mariboru; Jure Razgoršek, Odvetniška pisarna Razgoršek-Dremelj v Mariboru; mag. Martina Sever, odvetnica v Odvetniški družbi Rojs, Peljhan, Prelesnik in partnerji v Ljubljani; dr. Miha Šošič, odvetnik v Mariboru, asistent na Pravni fakulteti Uni-

verze v Mariboru; Klemen Tičar, odvetnik in partner v Odvetniški družbi Ulčar & partnerji, Ljubljana, Kranj, Maribor; prof. dr. Ana Vlahček, Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani; mag. Petra Weingerl, DPhil kandidatka in tutorica za pravo EU na Univerzi v Oxfordu.

Sodniki so pohvalili pogajalske spretnosti tekmovalcev in jim zaželeli veliko uspeha v pravniškem poklicu.

EKIPA UNIVERZE V MARIBORU PONOVRNO SLAVILA NA MEDNARODNI VESLAŠKI REGATI UNIVERZITETNIH OSMERCEV NA DRAVI

Namen dogodka je oživiti življenje ob in na reki Dravi, obuditi vodne športe in bolje izkoristiti naravne potenciale našega mesta.

Ekipe Univerze v Mariboru je tudi letos pričljivo slavila na Mednarodni veslaški regati univerzitetnih osmercev, ki jo danes izvedla Univerza v Mariboru skupaj s Študentskim veslaškim društvom. Letos že 23. regata, je zbrala ekipe univerz, ki razvijajo veslaški šport. Tako so se danes od Studenške brvi do Benetk med seboj pomerili veslači Univerze v Mariboru, Univerze v Ljubljani in Univerze v Zagrebu. Namen regate je obuditi življenje ob in na reki Dravi, oživiti vodne športe in bolje izkoristiti naravne danosti našega mesta. Povabili smo univerze iz naše regije, ki razvijajo veslaški šport, da se pomerimo v plemeniti tekmi študentskih univerzitetnih osmercev od Studenške brvi do Benetk. Ob zaključku

regate je veslače sprejel tudi rektor Univerze v Mariboru prof. dr. Igor Tičar in najboljšim podelil pokale in medalje.

Končni rezultati:

1. mesto:
Univerza v Mariboru
2. mesto:
Univerza v Ljubljani
3. mesto:
Univerza v Zagrebu
4. mesto:
Fakulteta za strojništvo in ladjedelništvo Univerze v Zagrebu

Tekme so se udeležile naslednje ekipe:

Univerza v Mariboru

Gašper Fistravec, Miha Ramšak, Žiga Zarič, Grega Domanjko, Andraž Dobaj, Blaž Velcl, Matej Mravljak, Mark Noč Bogataj

Vodja ekipe: Žiga Voršič, predsednik Študentskega veslaškega društva

Univerza v Ljubljani

Jaka Malešič, Jure Zgubič, Filip Pfeifer, Anže Furlan, Urban Jerman, Ažbe Magajna, Maj Magajna, Nejc Kozjek, Ana Berič (krmarka)

Fakulteta za strojništvo in ladjedelništvo Univerze v Zagrebu

Ivan Matas, Antun Plenković, Luka Stefanović, Avelin Bingula, Filip Medić, Borut Omerzo, Kristijan Kubik, Petar Fiipović, Ivana Vilenica (krmarka)

Univerza v Zagrebu

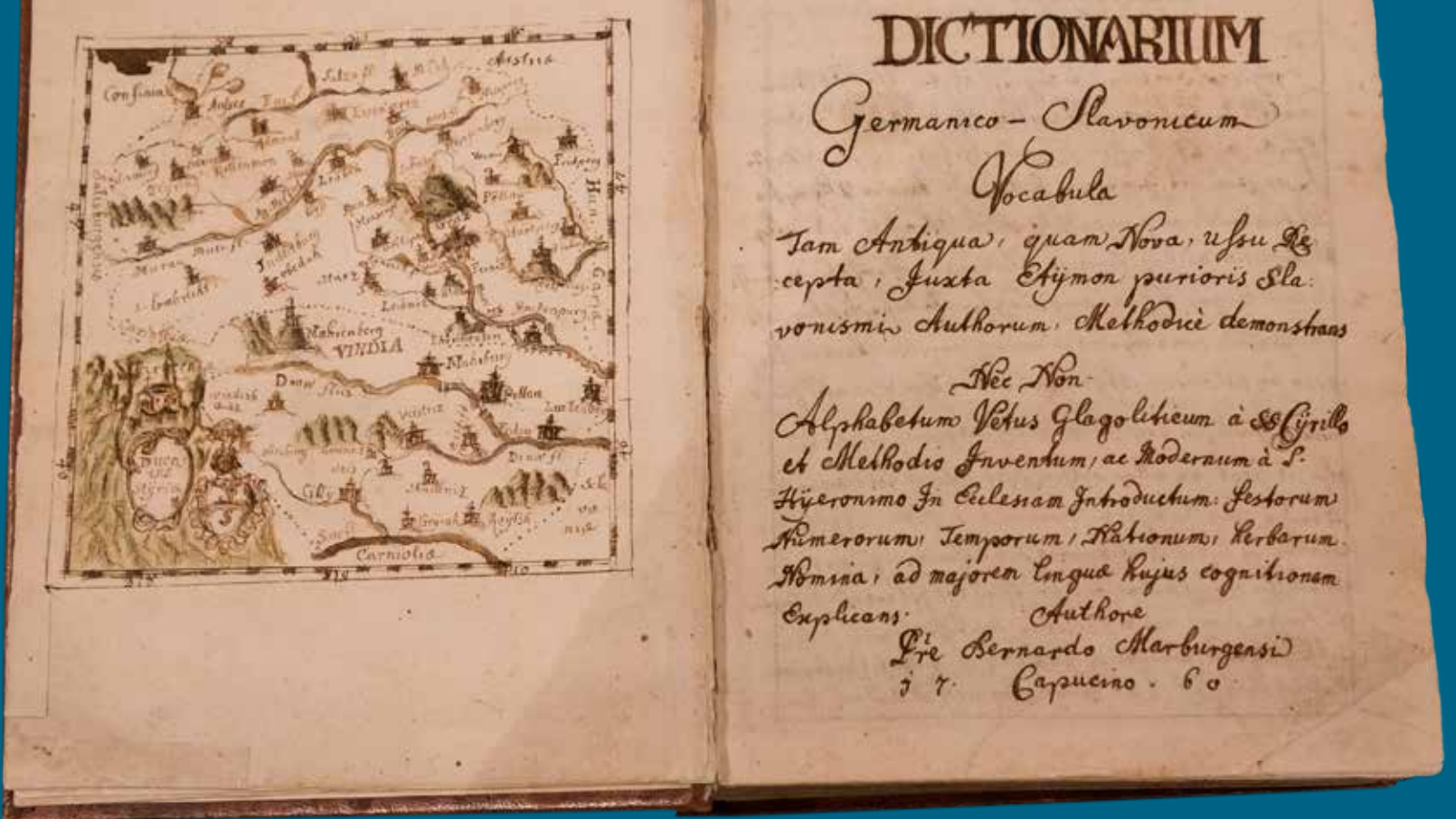
Vinko Ciglar, Mihael Vujčić, Luka Merlin, Bruno Rajković, Matija Magdič, Jure Ferjanović, Krešimir Kavčić, Borna Kavčić, Ivona Bosanac (krmarka)

RAZSTAVA POLJUB Z JEZIKOM

Na Univerzi v Mariboru smo v mesecu marcu gostili odmevno razstavo Narodne in univerzitetne knjižnice Poljub z jezikom: slovnice in slovarji slovenskega jezika od začetkov do danes.

Na razstavi je bil prikazan zgodovinski pregled slovenskega slovničarstva in slovaropisja od začetkov v srednjem veku do najnovejših tovrstnih del. Podrobneje so bili predstavljeni tudi slovnični in slovarski priročniki v knjižni, elektronski in spletni obliki. Razstava je tako omogočila vpogled tudi v sodobno tehnologijo jezika. V razstavnih vitrinah je Univerzitetna knjižnica Maribor omogočila ogled raritetnega gradiva, kot so rokopisni besednjak Ivana Antona Apostela iz leta 1760, slovnico Mihaela Zagajšeka iz leta 1791, slovnico za tujce Janeza L. Šmigoca iz leta 1812, Štajerskoslovensko čitanko Petra Dajnka iz leta 1824, slovnico Antona Murka iz leta 1832, slovnico za šolsko rabo Jo-

žefa Muršeca iz leta 1847 ter primerjalne slovnice Franca Miklošiča iz leta 1879.

Ste se vprašali, zakaj takšen strasten naslov razstave? Avtorja razstave, izr. prof. dr. Kozma Ahačič (iz Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti) in izr. prof. dr. Mojca Smolej (iz Oddelka za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani) sta tako hotela poudariti, da je slovaropisje in slovničarstvo strast, izraz največje možne ljubezni do jezika. Za dokončanje slovnice ali slovarja namreč potrebuješ ogromno časa. In če to delaš brez strasti, prej ali slej obstaneš.

Razstava gostuje na slovenistikah v Sloveniji in širše pod okriljem Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik. In če ste jo tokrat zamudili, jo morda ujamate kje drugje ter se prepustite, da vam slovnica ogreje srce in prebudi strast do slovenskega jezika.

NOVICE

■ FAKULTETI ZA LOGISTIKO MEDNARODNA AKREDITACIJA ECBE ZA NAJDALJŠE OBDOBJE

Fakulteto za logistiko Univerze v Mariboru so v marcu obiskali trije evalvatorji akreditacijske organizacije European Council for Business Education (ECBE).

Po temeljitem evalvacijskem postopku študijskih programov, v katerega so bili vključeni zaposleni, študenti, diplomanti in predstavniki gospodarstva, je Fakulteta za logistiko ponovno pridobila akreditacijo ECBE za študijske programe 1. stopnje (visokošolski strokovni program Gospodarska in tehniška logistika in univerzitetni program Logistika sistemov) ter 2. stopnje (magistrski študijski program Logistika sistemov).

Pridobljena akreditacija študijskih programov velja za obdobje petih let, kar je najdaljše akreditacijsko obdobje ECBE.

Predsednik evalvatorske skupine drs. Robert Rietbroek je povedal, »da je fakulteta od zadnje akreditacije pred tremi leti nare-

dila pomemben napredek pri vključevanju gospodarstva in negospodarstva v pripravo študijskih vsebin kot tudi na področju raziskovanja. S tem izkazujejo, da sledijo in v nekaterih točkah celo presegajo stroge zahteve naše akreditacijske hiše. Diplomanti njihove fakultete pridobijo najsodobnejša znanja in kompetence logistike, ki je izrazito interdisciplinarno področje. To se nam je zdelo še posebej pomembno, saj s tem izkazujejo visoko stopnjo prilagodljivosti in odzivnosti, ko so na trgu dela«.

Fakulteta za logistiko je mednarodno akreditirana že od leta 2008. Svojo odličnost izkazuje z dvema mednarodnima akreditacijama, že omenjeno ECBE in ACBSP (Accreditation Council for Business Schools and Programs).

Pri prenovi in razvoju naših študijskih programov ter vsebin sledimo vsem smernicam, ki jih narekujejo mednarodne akreditacijske organizacije, pa tudi standardom evropskega logističnega združenja ELA (European Logistics Association).

»Zavezali smo se, da stremimo k nenehnemu izboljševanju in posodabljanju pedagoškega in raziskovalnega dela na fakulteti. Mednarodne akreditacije nam omogočajo večjo mednarodno povezljivost tako v projektnem in raziskovalnem delu kakor tudi mednarodnih izmenjavah študentov in predavateljev. Predvsem pa pomembno pripomorejo k prepoznavnosti Fakultete za logistiko in Univerze v Mariboru v svetu«, je povedal dekan fakultete prof. dr. Bojan Rosi.

■ USPOSABLJANJE ŠTUDENTOV FAKULTETE ZA ENERGETIKO UNIVERZE V MARIBORU NA PORTUGALSKEM

Od 27. do 30. marca 2017 je na Univerzi Algarve v Faru na Portugalskem potekalo izobraževanje in usposabljanje za študente v okviru projekta E-RESPLAN. Poleg študentov Fakultete za energetiko Univerze v Mariboru so se usposabljanja udeležili še študenti Univerze Roma Tre iz Italije, Univerze Pablo de Olavide iz Sevilje v Španiji in Univerze Algarve

s Portugalske. V aktivnosti izobraževanja in usposabljanja je bilo vključenih 24 študentov z omenjenih univerz. Namen usposabljanja je bil, da študenti pridobijo nova znanja in kompetence s področja energetskega načrtovanja in uporabe orodja c-map. C-map predstavlja grafično programsko orodje, ki omogoča načrtovanje, prikazovanje in uporabo modelov

trajnostnega energetskega načrtovanja na strukturiran in organiziran način. Pričakujemo, da bodo študenti postali tudi promotorji dobrih praks energetskega načrtovanja na lokalni in nacionalni ravni. Dogodek ponuja priložnosti za prihodnje medsebojno sodelovanje, tako študentov kot tudi univerz.

■ IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA IZ TEMELJNIH POSTOPKOV OŽIVLJANJA (TPO)

Fakulteta za zdravstvene vede Univerze v Mariboru je 17. maja 2017 v sodelovanju z Zdravstvenim domom dr. Adolfa Drolca Maribor že tretje leto zapored izvedla izobraževanje iz temeljnih postopkov oživljanja. Pri tem so sodelovali tudi podiplomski študenti študijske smeri Urgentna stanja v zdravstvu FZV UM, zaposleni na FZV UM, vabljeni strokovnjaki iz zdravstve-

nih institucij, predstavniki Slovenske vojske, člani Prostovoljnega gasilskega društva Rače in člani Gorske reševalne službe.

Z izobraževanjem želijo zagotoviti večjo varnost študentom, zaposlenim na Univerzi v Mariboru, dijakom in prebivalcem lokalne skupnosti, letos pa bomo prvič izvajali TPO tudi za osnovnošolce.

Fakulteta ima v notranjosti in na pročelju stavbe nameščena defibrilatorja (AED), ki ob pravilni in pravočasni uporabi zagotavljata varnost in večje možnosti preživetja pri nenadnem srčnem zastoju.

Izobraževanje je namenjeno osnovnošolcem, dijakom, študentom, zaposlenim UM in bližnji prebivalcem lokalne skupnosti ter širši javnosti.

17. MAJ 2017

Univerza v Mariboru
Fakulteta za zdravstvene vede

TEMELJNI POSTOPKI OŽIVLJANJA

■ EKSKURZIJA ŠTUDENTOV ENERGETIKE V KRŠKEM

V okviru aktivnosti Kariernega centra Univerze v Mariboru je 10. aprila 2017 potekala strokovna ekskurzija študentov Fakultete za energetiko UM v pomembnejša potencialna delovna okolja v Krškem.

Krški in velenjski študenti so ekskurzijo pričeli v Informativnem centru Nuklearne elektrarne Krško, ki se nahaja v Kulturnem domu Krško. Po uvodni predstavitvi je sledil ogled najpomembnejših energetske postrojev elektrarne.

Študenti so ekskurzijo nadaljevali v družbi GEN energija, kjer so si ogledali multimedijški center Svet energije z interaktivnimi modeli in eksponati s področja energetike ter eksperimentalnico s področja električne energije, elektrotehnike in magnetizma.

Strokovno ekskurzijo so študenti zaključili z ogledom centra za ravnanje z odpadki Spodnji Stari Grad – Kostak, kjer se izvaja temeljno ločevanje zbiranja odpadkov v občinah Krško in Kostanjevica na Krki.

Študentski svet Fakultete za energetiko UM je poskrbel tudi za neformalni del ekskurzije – študenti so se na dirkališču v Racelandu pomerili v karting dirki za prvi Grand Prix Fakultete za energetiko.

■ POVIŠAN VPIS V PROGRAME, KATERIH DIPLOMANTI SO ISKANI NA TRGU DELA

V analizi statističnih podatkov o prijavnem – sprejemnem postopku za vpis v prvi letnik dodiplomskih in enovitih magistrskih ter podiplomskih študijskih programov v študijskem letu 2016/2017 se že kažejo rezultati odgovornejšega načrtovanja vpisnih mest na Univerzi v Mariboru v zadnjih letih, kjer se v prvi vrsti upošteva predvsem interes za vpis, ob tem pa morajo biti izkazane tudi zaposlitvene možnosti za diplomante študijskih programov. Tako je med domačimi študenti jasen trend povečanega vpisa v študijske programe, katerih diplomanti so iskani na trgu dela. V zadnjem obdobju je zaznati tudi povečan vpis tujih študentov, kar gre pripisati podpisanim meddržavnim sporazumom Slovenije z državami bivše Jugoslavije in večletnemu načrtnemu izvajanju informativnih in promocijskih aktivnosti v tujini. Prav tako smo v zadnjem letu zabeležili večji porast vpisa v doktorske študijske programe.

Na skupaj 5.034 razpisanih mest na dodiplomskih in enovitih magistrskih študijskih programih, se je v treh prijavnih rokih skupaj prijavilo 4.753 kandidatov, medtem ko je

bilo sprejetih 3.888 kandidatov. Na študijske programe z omejitvijo vpisa je v prvem prijavnem roku kandidiralo 1.515 kandidatov, kar predstavlja 46,4% vseh veljavnih prijav. Omejitev vpisa v prvem prijavnem roku je bila sprejeta za 15 študijskih programov, najvišji deleži prijavljenih kandidatov glede na razpisano število mest so bili na visokošolskem strokovnem študijskem programu Varnost in policijsko delo Fakultete za varnostne vede (263,8%), na enovitem magistrskem študijskem programu Splošna medicina Medicinske fakultete (241,9%), na univerzitetnem študijskem programu Psihologija Filozofske fakultete (233,3%), na visokošolskem strokovnem študijskem programu Zdravstvena nega na Fakulteti za zdravstvene vede (231,1%) in na visokošolskem strokovnem študijskem programu Pedagoška vzgoja na Pedagoški fakulteti (211,7%).

Članice Univerze v Mariboru so v študijskem letu 2016/2017 razpisale 107 podiplomskih študijskih programov, od tega 71 študijskih programov druge in 36 študijskih programov tretje

stopnje. V prvi letnik podiplomskih študijskih programov je bilo vpisanih 1.549 študentov. Visok porast vpisa (66,2% več glede na preteklo leto) je bil na doktorske študijske programe, na katerega je v največji meri vplivala nova shema sofinanciranja doktorskega študija.

Podatki kažejo, da je v študijskem letu 2016/17 skupaj vpisanih 645 tujcev, kar predstavlja 4,5% vseh vpisanih študentov na Univerzi v Mariboru, delež tujih študentov je iz leta v leto višji. V prvi letnik dodiplomskih in enovitih magistrskih študijskih programov je bilo sprejetih skupaj 30 zlatih maturantov, medtem ko je na vseh članicah Univerze v Mariboru vpisanih 162 zlatih maturantov splošne mature.

Skupaj je na Univerzo v Mariboru v tem študijskem (na dodiplomske in podiplomske študijske programe) vpisanih 14.248,5 študentov, od tega 10.212,5 študentov na dodiplomske in enovite magistrske študijske programe in 4.036 študentov na podiplomske študijske programe.

■ NOVI DOKTORJI ZNANOSTI

Prorektorica prof. dr. Nataša Vaupotič je promovirala, 6. aprila 2017, naslednje nove doktorje znanosti Univerze v Mariboru:

Viktor Markelj, FGPA, mentor red. prof. dr. Branko Bedenik, doktorska tema: Inovativne metode pri gradnji mostov po tehnologiji postopnega narivanja

Andraž Dovnik, MF, mentor red. prof. dr. Iztok Takač, doktorska tema: Sezonska nihanja vitamina D pri nosečnicah in novorojenčkih v mariborski regiji

Nina Fokter Dovnik, MF, mentor red. prof. dr. Iztok Takač, Napovedna moč nekaterih kliničnih, histopatoloških in bioloških parametrov za preživetje bolnic z rakom dojk brez zasevkov v bezgavkah, zdravljenih v univerzitetnem kliničnem centru Maribor v letih 2000–2009

mag. Simona Kirbiš, MF, mentorica red. prof. dr. Andreja Sinkovič, doktorska tema: Vloga nevtrofilne gelatinaze povezane z lipokalinom – NGAL pri bolnikih z akutnim infarktom srca in dvigom veznice st po primarni perkutani koronarni intervenciji

Arijana Turčin, MF, mentorica red. prof. dr. Blanka Kores Plesničar, doktorska tema: Vpliv polimorfizmov gena za adenozijske receptorje (ADORA) na simptomatiko shizofrenije in pojavnost ekstrapiramidnih neželenih učinkov antipsihotičnih zdravil

Mag. Drago Brilej, MF, mentor red. prof. dr. Radko Komadina, doktorska tema: Primerjava napovedne vrednosti rezultatov lestvic

RISC (Revised Injury Severity Classification) in TRISS (Trauma and Injury Severity Score) na slovenskem vzorcu hudo poškodovanih

David Šuran, MF, mentorica red. prof. dr. Andreja Sinkovič, doktorska tema: Pomen tkivnega doplerja pri odkrivanju zgodnjih sprememb v delovanju srca pri sladkornih bolnikih tipa 1

mag. Andrej Flogie, FNM, mentor red. prof. dr. Boris Aberšek, doktorska tema: Vpliv inovativnega izobraževanja in informacijsko komunikacijske tehnologije na spremembe pedagoške paradigme

mag. Borut Pulko, FKBV, izr. prof. dr. Stanislav Vršič, doktorska tema: Vpliv podlage 'Börner' na nekatere biometrične in fiziološke parametre sorte 'Sauvignon' na kisljih tleh

mag. Diana Bilič-Šobot, FKBV, mentor red. prof. dr. Dejan Škorjanc, doktorska tema: Vpliv dodanega kostanjevega tanina v obroku merjascev na histomorfološke in imonohistokemične lastnosti črevesja ter jeter in sestavin vonja po merjascu

mag. Janja Majer, FKKT, mentor red. prof. dr. Peter Krajnc, doktorska tema: Sinteza in funkcionalizacija makroporoznih poliakrilatov

Jana Simonovska, FKKT, mentor red. prof. dr. Željko Knez, doktorska tema: Oleoesini iz rdeče pekoče paprike: ekstrakcija in uporaba

Kaja Prislan, FVV, mentor izr. prof. dr. Igor Bernik, doktorska tema: Večkriterijski model učinkovitosti informacijske varnosti v organizacijah

Andreja Kljajič, PeF, mentor izred. prof. dr. Matjaž Duh, doktorska tema: Vpliv predšolskega varstva in šole na likovno izražanje učencev v prvih dveh razredih osnovne šole

Simona Štavbar, FF, mentorica red. prof. dr. Vida Jesenšek, doktorska tema: Nemška leksikografska terminologija – Teoretični in praktični vidiki elektronskega terminološkega slovarja

Tadej Braček, FF, mentorica izr. prof. dr. Danica Čerče, doktorska tema: Moški in ženski odzivi na krize v gotskih romancah Ann Radcliffe

mag. Agata Križan, FF, mentorica red. prof. dr. Nada Šabec, doktorska tema: Jezik britanskih reklamnih oglasov: družbeni in kulturni vidiki modela jezika vrednotenja

dr. Ivan Rihtarič, FF, mentor red. prof. dr. Matjaž Klemenčič, doktorska tema: Okraj Gornja Radgona 1945–1950

Kristina Kočan Šalomon, FF, mentorica izr. prof. dr. Michelle Gay Gadpaille, doktorska tema: Amerika po 11. septembru 2001: odzivi v poeziji in kulturi

Vaska Pejič, FL, mentor red. prof. dr. Tone Lerher, doktorska tema: Model načrtovanja vitke in zelene notranje logistike

Mag. Robert Celec, EPF, mentor izr. prof. dr. L. Hauptman, doktorska tema: Dejavniki uspeha internacionalizacije malih in srednjih podjetij z upoštevanjem podjetniške orientiranosti

■ PRVI MAGISTRI NA FAKULTETI ZA TURIZEM

Prva generacija magistrów brežiške Fakultete za turizem Univerze v Mariboru je na slovesni podelitvi diplom 5. 4. 2017 prejela diplomske listine. Prav tako so diplome prejeli tudi študenti visokošolskega strokovnega in univerzitetnega programa turizma. Listine jim je izročil dekan Fakultete za turizem izr. prof. dr. Boštjan Brumen.

Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru je letos dobila drugo generacijo 15-ih diplomantov visokošolskega strokovnega in univerzi-

tetnega študijskega programa Turizem. Prvič pa so diplomske listine prejeli tudi štiri diplomanti magistrskega študijskega programa Turizem. V spremstvu staršev, sorodnikov in prijateljev so se udeležili prireditve, ki je potekala v Viteški dvorani brežiškega gradu. Diplomske listine jim je izročil dekan Fakultete za turizem izr. prof. dr. Boštjan Brumen. Kot slavnostna govornica je diplomante nagovorila Alenka Mokrovič Pogačar, pomočnica direktorja prodaje in marketinga Term Čatež d. d. ter članica strateškega sveta Fakultete za turizem. Spodbudila jih je, da naj stopijo naprej

po svoji karierni poti pogumno in odločno. Vsi diplomanti so tudi prejeli znak diplomantov fakultete, na katerem je podoba, ki predstavlja ptico oz. odprto knjigo in s tem tudi znanje in radovednost diplomantov.

Diplomanti so se mentorjem in predavateljem poklonili z doživetim zahvalnim govorom, ki ga je pripravil mag. Peter Planinc. Program prireditve sta povezovala doc. dr. Jasna Potočnik Topler in študent Tomi Špindler, s svojim nastopom pa je dogodek obogatil Mešani pevski zbor Viva Brežice pod vodstvom dirigentke Simone Rožman Strnad.

■ MEDNARODNA KONFERENCA NA ŠTUDENTA OSREDOTOČENI PRISTOPI K UČENJU IN POUČEVANJU

V prostorih Univerze na Primorskem je potekala mednarodna konferenca, na katero so bili vabljeni zaposleni in študenti slovenskih univerz in drugih visokošolskih zavodov ter ostala zainteresirana javnost, ki soustvarja slovenski in mednarodni visokošolski prostor.

Danes se na vseh stopnjah visokošolskega študija izobražujejo študenti iz različnih kulturnih okolij in z različnimi sposobnostmi, motivacijo in interesi. Raznolika populacija študentov predstavlja v procesih poučevanja izziv za visokošolske učitelje in spodbuja

pedagoško inoviranje ter načrtovanje učnih aktivnosti v smiselnih učnih kontekstih.

Na konferenci so razpravljali o razumevanju pojma »na študenta osredotočeno učenje in poučevanje« glede na Evropske standarde in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru – ESG standard 1.3, konceptu, teoriji in praksi na študenta osredotočenega učenja in poučevanja, vlogi študenta kot sooblikovalca študijskega procesa in soustvarjalca znanja, kompetenc ter pristopov, prednostih na študenta osredotočenega učenja in poučevanja, primerih dob-

rih praks učenja, poučevanja in spremljanja ter ocenjevanja znanja in izzivih na študenta osredotočenega učenja in poučevanja.

Pri okrogli mizi na temo razumevanja pojma Na študenta osredotočeno učenje in poučevanje so sodelovali uveljavljeni strokovnjaki: zasl. prof. ddr. Barica Marentič Požarnik, zasl. prof. dr. Zdenko Medveš, izr. prof. dr. Slavko Cvetek in doc. dr. Tomaž Grušovnik.

V sklopu konference so potekale tudi številne delavnice s primeri iz Slovenije in tujine. Podrobneje vam bomo konferenco predstavili v prihodnji številki revije.

REGIONALNO- RAZVOJNE ZGODBE VRTNICE IN VINO

Univerza v Mariboru je v sodelovanju s Fakulteto za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru z Občino Hoče – Slivnica, organizirala prireditev »Regionalno–razvojne zgodbe – vino in vrtnice«, kjer smo predstavili številne že izvedene razvojno – raziskovalne projekte Univerze v Mariboru, ki so nastali tudi kot plod partnerskega sodelovanja Univerze v Mariboru z lokalnimi skupnostmi in gospodarstvom v okviru spletnega razvojnega središča Vzhodna.si. Na prireditvi smo povabili župane 19. občin in predstavnike gospodarskih združenj in podjetij, s katerimi je naša univerza podpisala sporazume o sodelovanju.

KNJIŽNE NOVOSTI

■ 26. POSVET MEDICINA, PRAVO IN DRUŽBA

23. in 24. marca 2016 je na Univerzi v Mariboru potekal že 26. posvet Medicina, pravo in družba. Tema letošnjega posveta je bila »Varnost pacientov in zdravstvenih delavcev«. Ob posvetu je izšel tudi konferenčni zbornik s prispevki, v katerih avtorji razpravljajo o varnost kot ključnemu dejavniku pri zagotavljanju kakovostne zdravstvene oskrbe. Pojem varnosti je večplasten, interdisciplinaren in ima lahko za pacienta, zdravstvene delavce in ne nazadnje za celoten zdravstveni sistem kakor

tudi družbo kratkoročne in tudi dolgoročne posledice. Avtorji so zato v svojih prispevkih obravnavali različne vidike varnosti ter pri tem izpostavljali ključne dejavnike kakor tudi pomanjkljivosti, s katerimi se srečujemo tako s pravnega, medicinskega kakor tudi družbenega vidika. V zborniku je 24 prispevkov, ki posegajo s svojo vsebino v okviru krovne teme na različna področja (npr. nasilje nad pacienti in zdravstvenimi delavci, varnost zdravil, zdravstvena pismenost, cepljenje, čezmejno

zdravstveno varstvo, kazalniki za zagotavljanje varnosti, varstvo osebnih podatkov, okužbe povezane z zdravstvom, duševno zdravje, varstvo človekovih pravic, zavarovalništvo, uveljavljanje škod, migracije idr.). Zbornik tako nudi široko paleto obravnavanih tem z vidika varnosti in je dobrodošel pri vseh, ki se pri svojem delu srečujejo z zadevno tematiko.

➤ izr. prof. dr. Suzana Kraljič

■ POSVET O KORUPCIJI

Izšel je zbornik, v katerem so zbrani prispevki pete konference, ki jo vsako leto izmenično organizira ena izmed treh sodelujočih pravnih fakultet, in sicer Univerze v Mariboru, Univerze v Ljubljani in Özyegin Univerze iz Istanbula. Krovna tema pete konference in s tem tudi v zborniku vključenih prispevkov je bila »Corrupti-

on – A Deviation or an Inherent Part of Human Society? Some Legal Considerations«. Avtorji so predstavili različne vidike težav, povezanih s korupcijo, oziroma izbrane nacionalne pravne ureditve (npr. v Nemčiji, Turčiji) ter posamezna področja, kjer je korupcija še posebej izpostavljena, saj se z njo lahko uresničujejo

sicer prepovedani (npr. trgovanje z orožjem) in (težji) dosegljivi cilji (npr. posvojitve otrok). Prikazani so tudi različni vidiki boja zoper korupcijo (npr. pri pogajanjih za vstop Turčije v EU) in vloga Transparency International.

➤ izr. prof. dr. Suzana Kraljič

■ RAZVOJ TRANSPORTA, LOGISTIKE IN MOBILNOSTI V SLOVENIJI

Red. prof. dr. Bojan Rosi in doc. dr. Josip Orbanič sta izdala prvo znanstveno monografijo, ki postavlja razvoj fenomena promet–transport–logistika–mobilnost na prostoru današnje Slovenije v mednarodni zgodovinski okvir.

Red. prof. dr. Bojan Rosi, dekan Fakultete za logistiko, in doc. dr. Josip Orbanič, dolgoletni vodja službe za kakovost, okolje in procese na SŽ, sta na podlagi dolgoletnih raziskav s področja zgodovine in razvoja prometa, transporta in logistike pripravila znanstveno monografijo z naslovom Razvoj transporta, logistike in mobilnosti v Sloveniji. To je tudi prva znanstvena monografija, ki postavlja razvoj fenomena promet–transport–logistika–mobilnost na območju današnje Slovenije v mednarodni zgodovinski okvir. Posebno priznanje sta monografiji namenila red. prof. dr. Livio

Jakomin in nedavno preminuli red. prof. dr. Henrik Oblak, eminentni na področju razvoja znanstvenih disciplin logistike in transporta.

Transport in logistika sodita med glavna gibalna sodobnih svetovnih procesov. Brez njiju in mobilnosti kot nosilca globalizacije si težko predstavljamo razvojno stopnjo, na kateri smo danes. Prostor, na katerem se nahaja Slovenija danes, je s svojimi ljudmi v različnih razvojnih fazah in različnih obdobjih odigral pomembno vlogo v teh procesih. In v monografiji sta se avtorja posvetila zlasti razvojnemu vidiku, čeprav sta ob njem vključila tudi druge. Njune ugotovitve in spoznanja bralca posredno in neposredno navajajo k refleksiji in vrednotenju današnjih razmer na področju navedene problematike, ali kot ugotavlja red. prof. dr. Livio Jakomin: »Spoznanja o pomembnosti prometne logistike, na kate-

rem se nahaja današnja Slovenija, za razvoj evropskega in svetovnega gospodarstva nam nazorno razkrivajo potrebo po odločnejši valorizaciji logistične lege Slovenije in pospešenem razvoju prometne infrastrukture.«

Fakulteta za logistiko je s pričujočo monografijo uspešno kandidirala na razpisu za izdajo znanstvenih monografij Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS, s čimer je prejela tako moralno kot finančno spodbudo pri njenem izidu.

Razvoj transporta, logistike in mobilnosti v Sloveniji / Josip Orbanič in Bojan Rosi ; uredili Tina Cvahte ... [et al.] ; [recenzenta Henrik Oblak, Livio Jakomin]. - 1. izd. - Celje : Fakulteta za logistiko, 2016 (Celje : Koštomaj). - 320 str. : ilustr. ; 26 cm

■ NOVE IZDAJE UNIVERZITETNE ZALOŽBE

Pri Univerzitetni založbi Univerze v Mariboru je v februarju in marcu izšlo 10 publikacij, in sicer po članicah univerze:

Ekonomsko-poslovna fakulteta

Slovenska podjetja in družbena odgovornost: Slovenski podjetniški observatorij

Avtorice: prof. dr. Dijane Močnik, doc. dr. Katja Crnogaj in prof. dr. Barbara Bradač Hojnik.

Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko

ROSUS 2017: Računalniška obdelava slik in njena uporaba v Sloveniji 2017 (Zbornik 12. strokovne konference)

Urednik: izr. prof. dr. Božidar Potočnik.

Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo

Osnove projektiranja konstrukcij

Avtorja: prof. dr. Miroslav Premrov in doc. dr. Erika Kozem Šilih.

Fakulteta za naravoslovje in matematiko

Vloga in pomen tehniškega izobraževanja v OŠ: kdo bo poučeval tehniko leta 2020?

Urednika: doc. dr. Mateja Ploj Vrtič in doc. dr. Kosta Dolenc.

Fakulteta za organizacijske vede

36. mednarodna konferenca o razvoju organizacijskih znanosti: Odgovorna organizacija, Slovenija, Portorož, 22.–24. marec 2017 (konferenčni zbornik)

Uredniki: prof. dr. Olja Asenijevič, prof. dr. Marko Ferjan, prof. dr. Iztok Podbregar, doc. dr. Polona Šprajc, prof. dr. Dragan Trivan in prof. dr. Yvonne Ziegler.

Fakulteta za strojništvo

Uvod v računalniško dinamiko tekočin

Avtor: prof. dr. Matjaž Hriberšek.

Tehniške meritve: zbrano gradivo

Avtor: prof. Dr. Aleš Hribernik.

Prava fakulteta

Festschrift für Gernot Kocher zum 75. Geburtstag "... ich rief dich bei deinem Namen und gab dir Ehrennamen." (Jes 45, 4)

Urednika: izr. prof. dr. Borut Holcman in prof. dr. Markus Steppan.

5. Tradicionalni pravni simpozij Pravne fakultete univerze v Ljubljani, Pravne fakultete Univerze Özyegin Istanbul in Pravne fakultete Univerze v Mariboru: Korupcija – odstopanje ali neločljiv del človeške družbe? Nekateri pravni premisleki

Urednica: izr. prof. dr. Suzana Kraljič.

26. posvet Medicina, pravo in družba: Varnost pacienta in zdravstvenih delavcev (23.–24. marec 2017, Maribor, Slovenija) (konferenčni zbornik)

Urednice: izr. prof. dr. Suzana Kraljič, prim. Jelka Reberšek Gorišek in prof. dr. Vesna Rijavec.

■ ZNANSTVENA MONOGRAFIJA »INCREASING INTELLIGENCE«

Pri založbi Academic Press je izšla znanstvena monografija z naslovom »Increasing intelligence« avtorjev red. prof. dr. Norberta Jaušovca in asist. Anje Pahor z Oddelka za psihologijo FF UM.

Red. prof. dr. Norbert Jaušovec in asist. Anja Pahor z Oddelka za psihologijo Filozofske fakultete Univerze v Mariboru sta pri založbi Academic Press (Elsevier) izdala knjigo z naslovom »Increasing intelligence«.

Avtorja v monografiji predstavljata pregled sodobnih pristopov in tehnik, namenjenih za

izboljševanje splošnih kognitivnih sposobnosti pri zdravih posameznikih. Knjiga ponuja pregled učinkov različnih tehnik za izboljševanje inteligentnosti, od najbolj neposrednih oblik, t. j. kognitivnih treningov in različnih metod možganske stimulacije, do drugih pristopov, kot so npr. neurofeedback, prehrana in telesna aktivnost. V knjigi so opisane neurobiološke osnove inteligentnosti, poleg tega pa avtorja kritično ovrednotita teoretične in tehnične pomanjkljivosti preteklih študij s tega področja ter ponudita izhodišča za nadaljnje

raziskovanje. Pomembni deli ugotovitev, povzetih v knjigi, predstavljajo rezultati lastnih raziskav avtorjev, objavljenih v revijah s področja psihologije in nevroznanosti.

Knjiga predstavlja celovit pregled konstrukta inteligentnosti in možnosti izboljševanja inteligentnosti ter je tako zanimiva ne samo za študente in strokovnjake s področja psihologije in sorodnih področij, temveč tudi za širšo javnost.

Globoko užaloščeni sporočamo, da nas je zapustil naš sodelavec, izr. prof. dr. Aleš Novak

Z veliko žalostjo smo sprejeli vest, da nas je mnogo prezgodaj zapustil naš sodelavec, izredni profesor dr. Aleš Novak. Njegovo znanstvenoraziskovalno in pedagoško delo ter njegov prispevek k delovanju fakultete bodo pustili neizbrisen pečat.

Izr. prof. dr. Aleš Novak je svojo študijsko pot začel na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru. Diplomsko in magistrsko nalogo je zagovarjal z odliko. Doktorski študij je nadaljeval na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, kjer je leta 2006 uspešno zagovarjal doktorsko disertacijo.

Od oktobra 1998 je bil zaposlen na Fakulteti za organizacijske vede, leta 2001 je bil izvoljen v naziv asistenta, leta 2007 v naziv docenta, leta 2012 pa v naziv izrednega profesorja za področje ekonomike in računovodstva. Njegovi zgledni dosežki v času študijske poti in njegovo znanstvenoraziskovalno ter pedagoško delo kažejo, da je bil človek velikih dosežkov.

Pedagoško delo je izvajal pri predmetih na vseh stopnjah in pri tem vestno razvijal ter aktualiziral vsebine. Z vrhunskim znanjem in s svojo doslednostjo pri izvajanju pedagoške dejavnosti je mnogokrat presegel pričakovanja študentov. Bil je gostujoči predavatelj na Ekonomski fakulteti v Ljubljani in Fakulteti za zdravstvene vede v Mariboru. V tujini je izvedel številna gostujoča predavanja, nazadnje na Alpen Adria Univerzi v Celovcu in na Ekonomski univerzi v Krakovu, v njegovi bibliografiji pa beležimo tudi predavanja na Cipru, v Aalborgu, Beogradu, Firencah in Gottingenu.

Na fakulteti je opravljal delo predstojnika Katedre za organizacijo in management in bil izjemno prizadeven član senata fakultete, kjer je s svojo strokovnostjo in natančnostjo pogosto pomagal do skupnih rešitev na ravni fakultete.

Na svoji karierni poti je na fakulteti opravljal delo koordinatorja mednarodnih izmenjav v okviru programa Erasmus. V letu 2000 je bil proglašen za najboljšega asistenta, leta 2002 je prejel bronasto plaketo Univerze v Mariboru za uspešno pedagoško in znanstvenoraziskovalno delo na področju ekonomike in računovodstva ter za koordiniranje takratnega programa Socrates-Erasmus. Svojo odličnost je dokazoval tudi kot Fullbrightov štipendist za raziskovanje.

Njegova osebna bibliografija obsega skupno 147 enot. Je avtor 24-ih izvirnih znanstvenih člankov in številnih drugih znanstvenih in strokovnih prispevkov. Pomemben rezultat njegovega znanstvenoraziskovalnega dela je 499 strani obsežna in odlična znanstvena monografija, v kateri je na izviren in poglobljen način predstavil področje vrednotenja ekonomskih kategorij poslovnega sistema za potrebe zunanjega računovodskega poročanja. Svoje znanje in strokovnost je delil s študenti tudi preko številnih diplomskih, specialističnih in magistrskih nalog.

V svoji karieri je opravljal tudi delo projektnega managerja pri nepridobitni organizaciji EFRAG, kjer je bil zadolžen za številne projekte; bil je del strokovne podpore pri sprejemanju mednarodnih standardov računovodskega poročanja za uporabo v Evropski uniji.

Izr. prof. dr. Aleš Novak nam bo ostal v spominu kot izjemno organiziran, zanesljiv in odgovoren sodelavec. Bil je človek z visokim osebnim standardom kariernega razvoja, z visoko stopnjo želje po znanju in osebnem razvoju.

S svojim delom, pretanjenim občutkom za pravičnost in izjemno strokovno držo bo izr. prof. dr. Aleš Novak del vsakega izmed nas na fakulteti tudi v bodoče.

VTISI GOSTUJOČEGA PROFESORJA Z „UNIVERSITY OF ALABAMA AT BIRMINGHAM“

➤ PROF. DR. MARJAN MERNIK

Zametki mojega sodelovanja z oddelkom za računalništvo na University of Alabama at Birmingham (UAB) segajo v leto 2001, ko sem na konferenci ACM Symposium on Applied Computing (SAC'01) v Las Vegasu prvič srečal prof. Barretta Bryanta. V naslednjih nekaj mesecih sva se srečala še na konferenci Hawaii International Conference on System Sciences (HICSS-35), Hawaii, ZDA, 2002, pa tudi na delavnici Language Descriptions, Tools and Applications (LDTA'02), Grenoble, Francija. Tako sva imela kar nekaj priložnosti za izmenjavo pogledov in stališč o raziskovalnem področju, na katerem delujeva, tj. področje programskih jezikov in pedagoškega dela.

Začetni koraki so prerasli v tesnejše sodelovanje, saj smo v letih 2003 in 2004 pričeli izvajati skupni bilateralni projekt GenParse: Generating a Parser from Examples. V tem obdobju smo opravili več kratkih medsebojnih obiskov. Dobro sodelovanje se je v letu 2004 še okrepilo, saj sem 7 mesecev (del sobotnega leta) preživel na UAB in podiplomskim študentom predaval predmet CS693/793 Special topics in Domain-Specific Languages. Vse od leta 2005 sem gostujoči profesor na UAB, kar mi omogoča nadaljnje tesno sodelovanje (večmesečno bivanje v ZDA) s tamkajšnjo raziskovalno skupino in s podiplomskimi študen-

ti. V nadaljnjih letih sem bil izvajalec naslednjih predmetov: CS693/793 Special topics in Domain-Specific Languages za podiplomske študente v študijskih letih 2008, 2010 in 2013 ter CS401 Programming Languages za dodiplomske študente v letih 2010 in 2012. Uspešno smo izvedli tudi bilateralna projekta Grammar Inference Technology and Applications in Software Engineering v letih 2005–2006 in Memetic Algorithms for Grammar Inference v letih 2011–2012. Prvi omenjeni projekt je bil tudi osnova za pridobitev NSF (National Science Foundation) projekta Grammar Inference Technology Applications in Software Engineering v letih 2008–2010. V tem obdobju smo skupaj objavili preko 20 člankov v SCI revijah. Prav tako sem bil somentor petim doktorskim študentom na UAB (X. Wu, F. Javed, H. Wu, R. Arora, Q. Liu).

UAB je dokaj mlada univerza, saj je bila ustanovljena leta 1969. Trenutno je največji zaposlovalec v zvezni državi Alabama, ki ima skoraj 5 milijonov prebivalcev. Je najbolje rangirana univerza v Alabami (na Timesovi lestvici za leto 2016 zaseda 243. mesto, na šanghajski lestvici za leto 2016 pa 201.–300. mesto). Ok-

rog 2000 članov akademskega zbora skrbi za nekaj več kot 18.000 študentov (11.000 dodiplomskih in 7.000 podiplomskih študentov). Ponujajo okrog 140 študijskih dodiplomskih in podiplomskih programov. V vseh teh letih sem imel priložnost dodobra spoznati ameriški sistem delovanja univerz. Čeprav je skupnih točk kar nekaj, je veliko tudi razlik, od katerih bi izpostavil tri.

Študentje

Izbirni postopki vpisa na univerze so v Ameriki veliko strožji kot pri nas. Na najboljše ameriške univerze (npr. Berkeley, Caltech, Carne-

Campus Recreation Center, UAB, 2013

Hill Student Center,
UAB, 2016

Profesorji oddelka »Computer and Information Sciences«, UAB, 2008

gie Mellon, Harvard, MIT, Princeton, Stanford, Yale) sprejmejo samo 5–15 % prijavljenih kandidatov. Na univerzah, ki po ameriških standardih veljajo za povprečne (mednje uvrščam tudi UAB), je ta delež nekoliko večji, 50–70 %. Tako je kasnejši usip med letniki veliko manjši kot pri nas. Študenti so resnejši in zrelejši, saj je študij ne nazadnje plačljiv. Študenti se zavedajo, da morajo v naslednjih štirih letih usvojiti dovolj znanja, da se bodo kasneje lahko zaposlili. Želja po usvajanju znanja se kaže na različne načine.

Na predavanjih so študenti zelo aktivni in veliko sprašujejo. Debate se velikokrat raztegnejo v odmor in razpravo na hodniku. Pri nas študenti redko kažejo takšno zanimanje za predavanja.

Če predavanja odpadejo, se ameriški študenti takoj pritožijo, saj so zanje plačali. Zato se predavanja vedno nadomeščajo ali posnamejo vnaprej. Tudi pri nas vsa odpadla predavanja praviloma nadomestimo, a so študenti veseli, ko jim sporočijo, da bo predavanje odpadlo. Veselje sicer hitro splahni, ko jim hkrati sporočijo tudi nadomestni termin. Želja po usvajanju znanja je skrita in ne privre na površje.

Če se ameriški študent predavanja ne more udeležiti, o tem pravočasno obvesti profesorja in navede tehtne razloge za svojo odsotnost. Kaj podobnega se mi doma redko zgodi.

Ameriški študenti so zelo samozavestni in verjamejo, da bodo v življenju uspeli. Že od prvega dne iščejo ideje, projekte in partnerje, ki jim bodo pomagali uresničiti visoke cilje v življenju. Za uresničitev svojih ciljev so pripravljene narediti veliko. To samozavestnost pogrešam pri naših študentih.

Habilitacijski pogoji

Le-ti niso tako natančno določeni in ovrednoteni s točkami kot v našem sistemu. Habilitacijska komisija posameznikovo pedagoško, raziskovalno in strokovno delo oceni kot celoto. Uspešen kandidat mora minimalne pogoje krepko presežati. Pri nas gre v veliki meri za nabiranje točk, ne glede na kakovost dela. Na ameriških univerzah se dobro zavedajo, da je samo kakovosten raziskovalec zagotovilo za napredek univerze. Če docent v prvih 5–6 letih ne izpolni njihovih pričakovanj (habilitacijska komisija ne poda pozitivne ocene), mora zapustiti univerzo, njegovo mesto pa prevzame nov perspektiven docent. Na ta način dosežejo, da imajo sčasoma res vrhunske strokovnjake. Pri nas z minimalnimi kriteriji podaljšujemo zaposlitev in docent si lahko vse do upokojitve.

Mesto profesorja je tako 30–40 let zasedeno s podpovprečnim kandidatom. V Ameriki se to ne more zgoditi. Če si uspešen, pridobiš izredno profesuro, ki je trajen mandat, redni profesorji

pa postanejo le redki. Biti morajo resnično v svetovnem vrhu. Pri nas je ta piramida obrnjena.

Doktorska šola

Če se po kakovosti naši dodiplomski študentje lahko primerjajo z dodiplomskimi študenti na UAB (govorim lahko samo za program Računalništvo in informacijske tehnologije), pa je doktorski program na ameriških univerzah kakovostnejši. Na UAB je doktorski študij razdeljen na tri obdobja, ki skupaj trajajo od 4 do 6 let. V prvem obdobju se študent pripravlja na zelo zahteven kvalifikacijski izpit s področja računalniške teorije, sistemov in aplikacij. Ta izpit lahko ponavlja samo enkrat. Če je ponovno neuspešen, to pomeni, da ni primeren kandidat za doktorski študij in ga izpišejo. V drugem obdobju opravi še izbrane podi-

Obisk Frances Allen, Turing-ove nagrajenke, UAB, 2009

plomske izpite (vsa predavanja se izvedejo na enak način kot za dodiplomske študente) in prične z raziskovalnim delom ter pripravi dispozicijo doktorske naloge. To obdobje se zaključi s preverjanjem disertabilnosti doktorske naloge (Candidacy Examination), ki jo kandidat zagovori pred komisijo. V zadnjem, tretjem obdobju se kandidat posveti izključno raziskovalnemu delu in dokončanju doktorske naloge, ki jo mora zagovarjati pred komisijo. Pri nas je doktorski študij povsem mentorsko usmerjen, pri čemer niti ni nujno, da je mentor raziskovalno aktiven. Morda pa bo nova doktorska šola UM, katere koncept je v pripravi, nakatero razlike vendarle odpravila.

Več o UAB si lahko preberete na www.uab.edu.

Sodelavci NSF projekta »Grammar Inference Technology Applications in Software Engineering«, UAB, 2008

Ustvari si priložnost!